

Gasi: Bible, Unlocked Literal Bible for 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 John, 3 John, Hebrews, Philippians, Romans

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

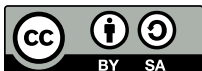
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Romans

Chapter 1

¹Bulus, shewe ma Yesu Kiristi, ma yewo ti yeyan diwoma Mango dum ma gwaduwo ti ngam tupə bishara ma Makham. ²mōti bishara ma tə dōwwokoi Kilang kam rha Pokh Annabawa kam dum likarhkat ma kar--kar mani, ³ko bala ma Lau ma ni ma lawo ti tutu ma Dauda dfa ma ndimbi yəkh. ⁴Kurho yilmani Pokh murho a parhe rhaki bi ma tə ndunuwa Lau ma Makham kam ndembir ma Shilləm ma manuwo ti kar--kar Pokh mu ma rha mburho, Yesu Kiristi. ⁵Kam ma kam ni mun pukhwo we barka Kam tupə ma Manzo ngam lewe kuma bala ma koye bala ma Makham rha tai ma Mōn, kurho ndo ndurok ma yimni. ⁶Da rha al'ummai moti, mai kumi yeyi mai mbaku ndu woku a ma Yesu Kiristi. ⁷Tupə likarhkat ni tai ma Ko mai ma mai rha Roma, ma ndolwo wuni Makham, Mōn ma yewo wuni yeyen ma kar--kar Pokh ndigo wuni teken barka ma Makham, kam ndum Pokh mu ma rha mburho Yesu Kiristi. ⁸Wānde ma na zalwo kurai, timi ana wuni barka ni Makham kam ma kam ni Yesu Kiristi ngam mai tai, ngam kurho pokhye mbone jiri ma mai bwonwo pe rha pang. ⁹Ngam dum Makham ma na kummba ti Pokh ko go no rha bishara ma Lau ma ni, Pala ma ginging kam yim ma rha Pokh no. ¹⁰Berhi kam mbosə rha taka Pokh no ngam na mbenə ano toi waye Wānde ma na gangē mini rha yim Makham toi kam go. ¹¹Na kurho ndola dəye mai, ngam ba no bo mai benen nasen shilləm ma kwang, ngam ba no ba mai ndemər. ¹²Na kurho ano ndole an waye gemma bone tondom rha mai, pala mai Kam na ne. ¹³Dədəmo ano wuni aku burhe benəmni ba, Apano koye na ndoli toi kam mai (da da dədədo wə ni ba), na ndoli wə mənə palami ngam bano waye A'be ma shilləm ma kwang rha mai pala ma rha nasen Mōn. ¹⁴Na arhi ndu ndor ma Helenawa ka ma nasen Mōn, tai ma berma wu kam ma tulukhwu. ¹⁵Dum, mano, dauru ma no ana naye bala ma Makham rha mai ma mai rha Roma ¹⁶Ngam na kume kawa ma bala ma Makham ba, ngam waye ndembir ma Makham ngem waye namsi kamni ma ti bonwo jiri, kilang Yahudawa bii tami Hellinawa. ¹⁷Ngam rha ndola ma Makham ti apuwo rha bone jiri kwato kam jiri, Pala ma bullumni, "Ni bone jiri an waye namsi ." ¹⁸Ngam shokhna ma Makham se pottu towo rha burho tomən shirim kummba Kam kenndi wiye jiri ma Mōn, ma wun tu male ko jiri kurho kenndi jiri ma wu. ¹⁹kurho tami wa nde ma teken ba bene ko Makham wun rha nda lan pe. Ngam Makham ti apuwo rha ndalang pe . ²⁰Ngam wa nde ngən ma ni ma ti təmne di miini ba wun rha ndalang Kilang ma kurho dunya. A dame bene wuni ta kam Wānde nde ngəni ma ti wiwo. Wa ngəni mēti dum ma ti wiwo. ²¹Ndu ndor ma ni ma tayya tai Kam njoko Makham ma ni, wai ni Kurho, Mōn ni mēti wun kam wa nde ma mbule kowu ti ki ba. ²²Wun ma ni kowu ano benen, dfa wun nduwo wu tulukhwu. ²³Wun parhi ndembir ma Makham ni ndor kam wa nde ma ti ndunuwa ndukh ba, pala muu, kam yəndən, kam lō ngən ma ye wu parhuo, kam ano am'me akhawu yeli. ²⁴Kurei Makham ti aku wo wuni wa nde ma bubut ma Pokh ko go wu, au sa be yii wu ni apawu. ²⁵Wun ma wun parhuwo jiri ma Makham kam ghau, dum wun ndəmjen kam kummba wa nde ma rimmba, ako ma ti wiwo miini ma tayya tai. Ba nduwoni palami. ²⁶Kurho tiimi, Makham ti aku wo wuna me kurho tupə kwalala kam kenndi sen ma wu, Tamyen ma wu wun tiure yenko Kam mamyen pala ma lakhduwo tiimi ba, tamno yenko kam tamno. ²⁷Mamyen ma wun tiure wu kam yen ko kam Pala ma wun lakhduwo tiiki ba, Mamyen yen ko kam Mamyen. wun wiye tupə Mbam mbam. Mamyen Wun yen ko kam Mamyen Wun wiye we kawa, wun Kurho njookho wa nde ma tupə ma we kawa ma wu. ²⁸Pala wun lewi kam Makham ba rha tupə ngin mawu ba, Makham tin wole niwu toya kam solo kurho sen ma wu, bau wiye pattiya wa nde Ngəni miiti. ²⁹Wun gemma wu tai Kam kenndi wiye jiri, gherakh, me lakh, sən akha, kam dum gemma wu kam miisi, teere murho, jilo jilo, wore ye Mōn, kam dum kam pattiya Pokh ko go. ³⁰Ano yerho, kam naye wa nde ko Mōn, ano kurhe Makham. ano Kaye Mōn ndu ko sarap, ano tondom koi, kam riiddi, ano riime koko ma gherakha, dum ano kurhe nawo kurho bala ma Mōn ma wu. ³¹Ano riim Pokh ko go; ano saye Zara, ma wun ndola ba, mo kenndi yasen. ³²Wun beni ko ko ma Makham namini ano wiye wa nde Ngəni miiti bau wi wa nde palami kumai ma wu murho. Dum yirho wa nde ngəni miiti wun ti wiye ba, tai Kam balaro Mōn ma wun wə mənə.

Chapter 2

¹Kurho tiimi aka dume bule Ko go ba, kai muu, kai ni kumai, ngam kumoi ma Kai wiimini kai tokhkulo ye ko ye rhaki. Ngam kai ni kumai kai ma kai wi mini. ²Da mun beni kumoi ma. Makham ma kulkuli bosi ma to wukhkur tu to ko Mōn ma wun ti wiye wa nde miiti. ³Da aka liye Ko go kam wa nde ngani mēti, kai muu, ni kumoi ma Mōn ma wun wiye wa nde Ngani miiti. Ngam kai ma kai wiimini. Kai ti dāye aka dume bule Ko go? ⁴gha kai buni ghan sharakh ma ti Wii mini ta kam moye kumai ma ni, kam Kanandi ma ni? kai beni wa sharakh ma ni ngam bau Lome kalo parhe koi wa? ⁵Da ngam ngel ma go ni kenndi lewə sa'mba, kai dafii mini ni ko go shokhna rha bosi shokhna miiti rha bosi wiye kumoi ma Makham. ⁶An bo numni ni agha ma we yal tupə ma ni ko Pala tupə ma ti wiwo. ⁷Ko Mōn ma wun gangəri wo kam wiye tupə ma sharakh wun bakhe ba, wun gangē ni ko wu, payen kam Wa nde ma kwang, kam Nimsi ma tayya tai. ⁸Da Kam ano ape ndu ndor koi- ma wun kukhwo nawo kurho jiri, wun nawe kurho wiye kenndi jiri, shokhna kam kume suwet ma ngər ngər ato waye wu ni. ⁹Makham dum an jummbutu parha Kam sa'mba ahakh ako tai Mōn ma wun wi wo gherakha, Kilang Yahudawa bi tiimi Hellinawa. ¹⁰Da payen wa nde ma kwang kam nduko ma kwang ato ndu ko kam Mōn ma wun wiye tupə ma sharakh, Kilang Yahudawa bi tiimi Hellinawa. ¹¹Ngam Makham tē ni wiye bon ba. ¹²Ko Mōn ma wun wi wo bubut kam kumoi ba, au murho waro kumoi, ma wun wi wo bubut rha kumoi dum a wolo wuni ko koko ma kumoi. ¹³Ngam an kume kumoi ano wiye jiri shirim Makham ba, da ana tupə tiki ma au waye parhe koi. ¹⁴Ngam al'ummai ma wun mbenə kumoi ba, ko sen ma wu wun wi wa nde ma kumoi, wun Pokhri kowu rha kumoi, tai Kam wun kam kumoi ba. ¹⁵Ngam wun api kumoi ma gha miini se ni bullumni pokh Ko go wu. Wa nde ma wun kum muni ndum Pokh ko go wu sa nduta saida, yimen ma wu dum, ke se terhe wuni, ke dum se bala kurho wu. ¹⁶Palami dum kam Makham. Miiti a wi bosi ma Makham an wiye kumoi ko wa nde ma tukhum ni, ni agha ma, ko koko ma bishara ma Yesu Almasihu. ¹⁷Ngam kai ye Ko go Bayahude, kai sarab ko kumoi, kai warhe pokh Ko go rha Makham, ¹⁸Kai beni wa nde ma Pokh ko go ni, dum kai beni wa nde ma yipuwo wuni palami, dum kai wai shukhurho ko kumoi. ¹⁹Ngam kai kam ndembir ma namini Kai ni shirim ma bumjen, njang njang ma pe ko Mōn ma wun rha rəmpe, ²⁰Ni bone dwai ni Mōn ma wun kam benen ba ni shukhuro ni A'be A'be, dum rha kumoi kai kam Wa nde ma dapuwo Kai kam benen kam jiri? ²¹Mai ma mai shukhuro ni Mōn, mai shukurhi ni ko mai? mai ma mai ndelai ba wiye shəri ba, mai shəri ba? ²²Mai ma mai wiye dilai ba wiye lammbo shəri ba, mai wiye lammbo wa? mai ma mai wiye dilai ba wiye kummbo parha ba, mai wi shəri rha kawu kummbo ma parha wa? ²³Mai ano njakh njakh kam wiye kumoi, mai sa'mbe yim Markham rha kumoi ngan ma mai wa? ²⁴Ngam sa'mbi yim Markham rha al'ummai kurho mai," pala ma bulluwo Kilang. ²⁵Jiri palami rebe zubulum ndu ta wa nde ma kwang kam mai, ba ku nawi liye bala, da baku nawi kurho liye bala ba, rebe zubulum ma mai se ndu ta rebe zubulum ba. ²⁶Ngam ba muu ni kenndi rebe zubulum an nawe kurho tai ma liye bala, a dume arhe kenndi rebe zubulum ma ni a ni rebe zubulum ba? ²⁷Palami dum ba muu ni kenndi rebe zubulum ma ndom an nawe tai ma dilai, an dume wu mai kumoi ni mai ma mai kam rebe zubulum wa? Miiti wuni palami ngam mai Kam kumoi bullumni kam rebe zubulum da mai nawe liye bala ba! ²⁸Ngam ti dum ti Bayahude ba ti pang; dum ma rebuwo zubulum ni ma ta nduwo ndumbi ni ba. ²⁹Da Bayahude ma gemma ni, dum ma ti kam rebe zubulum ma Pokh ko go kam Shilləm ma kwang, ma wokhki ba. Kamo moni miiti payen mawu ti tondū kam Mōn ba da kam Makham.

Chapter 3

¹Sa teteng ndu ndor ma bayahude ti tiki? Ndum tiyo kwang ma rebe kware? ²Kwang mawu tiki agha ko kokoi mbala. Ngəm Kilang, mbone Una ni Yahudawa ma kam Makham. ³Ba lasen Yahudawa wun mbonə jiri ba dahakh? kenndi mbonə jiri ma wu a Kaye sharəkh ma Makham wiye tupə? ⁴Atimna ndu ko Palami ba. Ako palami, moi Makham mban nduwoni ni jiri, agha tai ma mu mban nduni ni ghau. palama mbulluwo, "ngəm ba ape kai ni wiye jiri rha mbalambala ma go, ndum aka saye tomin mbosə ma kai tokowo shirim kumai." ⁵Da ba kenndi mbonə jiri ma mu se api mbone jiri ma Makham, am naye miten? Makham nə kenndi wiye jiri ba, ma tə ti wiye tupə kam shokhna gha ndum? na wiye mbala kam ye wa Wānde ma pokh ko go no se nawo. ⁶Atimna ndu ko Palami ba. Ngəm ba palami Makham an wiye kumai a dakha ni pang? ⁷Da ba mbone jiri ma Makham ta kam ghau se wi to ghan rha paye ti, Sa ngəm miten mai wuno kumoi pala ni mbubut. ⁸Sa miten ma Kaye palama wun tu wiye ghau ko mu, ma lasen ndum wun ti arhe mun năy palami, "Moi mbam wiye gherakha, ngəm wiye jiri ba ta to to"? Ndui ma wun rakhi wini kwang. ⁹Sa miten palami? Mun kam Wānde ma mu naye? Agha kalla. Ngəm mun mbonə sa'mba mbala ni Yahudawa kam Hellinawa, namini tai ma wu, wun rha mbubut. ¹⁰Palama mbulluwo, mu ni ni jiri ba, agha matakhi tiki ba. ¹¹Mu ni ni mbene Wānde ba. Mu ni ni gha Makham ba. ¹²Tai ma wu wun mbakhə ko ko. Tai ma wu wun ndu wa Mōn ma pattiya. Ni tupə ma kwang tiki ba, auwo agha matakhi tiki ba. ¹³Hokhro hokhrowu aumini ke purei. Elakhsiwu ye parha. Parha yillo ma wehye se ti ndimbi Pokh wu. ¹⁴"Pokh wu ngem mini kam ye hukhmus kam gherakh. ¹⁵"Yewu se ghepere kwato kala kupe ndom. ¹⁶Tahikhl ma kowu ye ndoi Kam sa'mbijen. ¹⁷Moni miti wun mbenə koko nduko ma kwang ba." ¹⁸"Suwet Makham tiki rha yirho wufa. ¹⁹Yim mun mbenə tai Wānde ma kumoi se nāwo, kumoi se bala kam Mōn ma wun Kurho ndo, ngəm ba nume agha Pokhi mbala, ngəm tai ma ndu ko rha pang mbau mane bala shirim Makham. ²⁰Ngəm shirimni mu ni ma ni dume parhe ko ni rha tupə ma kumoi ba. Ngəm ta Kala kumoi mbenwo toi ma mbubut. ²¹Da ndidimo waro kumoi api wiye sharəkh ma Makham, ma kumoi kam Annabawa ma wun leumini, ²²Imi, sharəkh ma Makham kam mbone jiri rha Yesu Almasihu kam tai ma wun mbone jiri. Ngəm ape zum zum tiki ba. ²³Ngəm tai wun wi mbubut ndum wun porhi ndani kala parhe koi ma Makham, ²⁴Kam sharəkh ma ni parhuwo ko mu ta kam parikh ma Yesu Almasihu. ²⁵Da Makham tə mboni Yesu Almasihu ma ti ndunuwa ndom parhe koi ma rha mbone jiri rha ndom mani. Tə mbone Almasihu pokh kuma ndai mani, Kurho perikhjen ma mbubut ma mu ma mbi ²⁶Rha kume ndoi mani. Tai miti wini ngəm ba ape sharəkh ma ni rha zamani mōti, ngəm mban ape jiri kam koni ni wiye jiri, ndum mban ape tini parhe ko agha ma rha mbone jiri rha Yesu. ²⁷Yim na Kurho yile kono? Porhi se. Ko meten yimi? Kurho tupə? Auwo, dfa Kurho mbone jiri. ²⁸Ngəm timi mun mbenwo ti parhe ko mu kam ma kam kumoi ba. ²⁹Gha Makham ye Makham ma Yahudawa ye wuni? Tə Makham ma Mōn ma pang ba? O, ti ma Mōn ma pang kuma. ³⁰Ba, năy, Makham tə matakhi, an parhe ko nu kashiya ta kalo mbone jiri, kam ni kenndi kashiya ta kam mbonə jiri. ³¹Mun mbakhə kumoi ta kalo mbone jiri? Atimna wi palami ba! ako timi ma, mun rima kumoi.

Chapter 4

¹Meten ma mu naye ko Ibrahim, kakha ma mu ma rha yəkh, ti wa meten? ²Ngəm Ibrahim mban way mbulo koni Kurho tupə, teken ti way we yila koni, ɗa shirim Makham ɓa. ³Ndum meten ɓala se nămini? "Ibrahim ti mboni jiri ni Makham, a teperhe sharəkh ma kam ni." ⁴Mōti ndum tə ma tə wiye tupi, yalmani tepiri rha sharəkh ɓa, ɗa Wānde ma ndunawo mani. ⁵Da ti ma ti kam tupə ɓa ndum ako timi ti mboni jiri ko ma ti parhe ko ano mbubut, mbone jiri ma ni tepiri se rha sharəkh tupə ma kwang. ⁶Dauda ti ɓala ko mu ma Makham ti teperwo ni wiye jiri ma kwang waro tupə. ⁷Tin naye, "ano Wānde ma kwang ma sombuwo mbubut ma wu, ndum ma mbubut ma wu nummando. ⁸Wānde ma kwang kam mu ma agha kalla pokh mu an tepere mbubut man ɓa." ⁹Da Wānde ma kwang nāwo agha rha mburho wu ye ma wukhwo kashiya, gha ndum rha mburho wu ma waro kashiya? ngəm mun wə ɓala, "mbone jiri ma Ibrahim tepiri se rha sharəkh ma ni." ¹⁰Tepiri se a ndakha? Mbima Ibrahim tə wiwo kashiya, gha kenndi kashiya? ghemmi kashiya ɓa, ɗa rha kenndi kashiya. ¹¹Ibrahim ti pukhkə yəpei ma kashiya. Miti poto ma wiye tupə ma mbone jiri ma ti tiki Kilang kam kenndi kashiya. mbarka ma timi, ti ndunuwa Pokh nu Mōn ma wun mbonwo jiri, tai kam kenndi kashiya ma wu. Miti nduni a tepire tupə ma wu. ¹²Miti se nduko ma namini Ibrahim tə ndumi Pokh Mōn ma wun kam kashiya ma wun pottutowo ye ma wun kam kashiya ɓa, ɗa ngəm ma wun nāwo koye Pokh mu Ibrahim. Ndum miti mbone jiri ma ti tiki rha kenndi kashiya. ¹³Ngəm kam kumoi liwo ndilai miti ma wun won Ibrahim kam Mōn pokh kawī man ɓa, miti ɓala ma ti nāwo au arhe ra kolo ma ndu ko pang. ako palami rha tupə ma mbone jiri. ¹⁴Ngəm ɓa wun ma rha kumoi ano arhe rakolo, mbone jiri se kam Wānde ɓa, ndum liye ɓala se ndu ta Wānde ma mbam. ¹⁵Ngəm kumoi se sollutu shokhna, ɗa kam kenndi kumoi, mbela ɓala tiki ɓa. ¹⁶Kurho Wānde miti winuwo palami kam mbone jiri, ngəm ɓa nduwoni ko sharəkh. pala mōti, liye ɓala se ndu to ko tai ma pokh kawī. ndum Mōn pokh kawī miti au ndu ko ye Mōn ma wun mbenwo kumoi ɓa, ɗa tai kam ma wun mbonwo jiri kam Ibrahim ngəm ti ma ti pokh mu tai. ¹⁷Palama mbullumnə, "Na mani kaya Pokh ma yili ma ghan." Ibrahim ti shirim serekhni, timi Makham, ni mbone nimsi ni murho ndum ti ye Wānde ma wun kam Nimsi ɓa wun ndu ko. ¹⁸Tai kam sent ma rha ndalang, Ibrahim ti mboni jiri no Makham yimen tiki ɓa ko Wānde ma shirim. tin nduwona pokh ko yil ngin ma ghan, Palama nāwo, "pala timi Mōn ma go au nduwo wu." ¹⁹Pokh Ko go ni wukhurni ko mbone jiri ma ni ɓa. Ibrahim ti lewi ndimmi yini masini (rha mila mani ma arhi), ndum ti lewi kala Lai ma Saratu ato ndume wiye Lawo ɓa. ²⁰Da ngəm liye ɓala ma Makham, Ibrahim ti kumi ndo ndurok mbone jiri ɓa. Ako Palami, tin waye ghagirenijen ma mbone jiri mani tin paye Makham. ²¹Ti kam ghemma mbenen ma ɓa Makham ti lə ɓala, ti ni them mini. ²²Palami ndum "tepinnuwo timi rha tupə ma kwang." ²³Pala mbulli ngəm yerhe ti ɓa, ma tepirwo ngəm ti. ²⁴Mbullumini ngəm mini, ngəm ma tepire wuni, mun ma mun mbonwo jiri koni ma ti yilwo Yesu pokh mu ma rha mburho pokh murho. ²⁵Tima mbonwo ti ngəm mbubut ma mu Ndum ma yilwo ti ngəm parhe ko mu.

Chapter 5

¹Dədəmo mun wai komu ngəm bone jiri, mun wai nduko ma kwang kam Makham kam ma Kam Yesu Almasihu.

²Kam ma kam ni mun wawo lomi kam sharəkh kala pe ma mun yirko, barka ma bone jiri ma mu mun kurho njakh njakh kam akha mu matakham kam ndu ndor ma Makham.³Yirho tiimi ɓa ɗa ɗum mun kurho kume njakh njakh kam kume dwai ma mu, mun beni ɗum kume dwai se laye lawo. ⁴Ndigo, ndigo ɗum se toi kam lewen, lewen ɗum se toi kam ndembir ma wa nde ma se toi shirim. ⁵Ndembir Miiti kupe Pokh ko go ma mun tɛ ki bi we kawa ma, ngəm kupu tummbo ndolen ma Makham Pokh ko go mu ta kam Shilləm ma kwang ma mbommbo.

⁶Ngəm agha bosi ma mun ano sa'mba, Almasihu tɛ mukhni rha bosi ma kernuwo ngəm ma wun kummbo ɓa.

⁷Yim ɗum ai shar wani muu an lewe mban murho ni Kurho muu ma ti sen, ni ni, mondun muu ni an arhe kasada an lewe an murho ni ner sen. ⁸Ngəm Makham ti gembbo ndola ma ni ko muu, ngəm kilang mun ano bubut,

Almasihu ti mukhni ngəm muni. ⁹A gha ndə ndəmo ɓa, mun wa wo ko mu Kurho ndom ma ni, am waye mbuli Pokh shokhna ma Makham. ¹⁰Kurho tami ɗum, Kilang mun Mōn ma a wun kam muni ɓa, a rəme rha teren ma mu kam Makham Kurho murho ma Lau ma ni, sa, ndə dəmo mun wa wo ti ma, am waye parhe koi ta kam Lau ma ni.

¹¹Ye palami ɓa, ɗa mun kurho njakh njakh rha Makham ta kam Pokh mu Yesu Almasihu, ma Kam ni mun wa wo rime ni miiti. ¹²Kurho tiimi, palama kurho muu Matakham bubut se menndu ta wo rha dunya, ta palami murho se menndu towo kurho bubut. ¹³Ngəm toya Kilang ma mbonə kumoi, bubut se no rha dunya, ɗa ti tepire bubut Kala pe ma kumoi ti ki ɓa. ¹⁴Tai kam palami, murho se nauriwo Kilang ko Adamu toya Musa, toya tai Kam Mōn ma wun wi bubut palama Adamu ti wiwo ɓa, ma se ape toi jen ma muu shərim. ¹⁵Da wa mini mbam mi se pala kurhe liye ɓala ɓa. ngəm ɓa kurho sa'mba ɓala ma muu Matakham khi miiti, ma ghan wun murho wu, palami sharəkh ma ni kam benen ma Nita kam murho matakham khi Miiti, Yesu Almasihu, benen ni ato mbala ko Mōn ghan. ¹⁶Ngəm wa miini Mbam mi a nduko pala ti wiwo bubut ti ɓa. ta palami miiti, kume dwai ma ngər ngər se to towo kurho bubut ma muu Matakham. ɗa ndə ndəmo, benen no miiti ma waye koi to towo bi sa'mba ɓala ngin ma ghan. ¹⁷Ngəm, ɓa kurho bubut ma muu Matakham khi Miiti, murho se nawi, kurho matakham, palami ma wun pukhkuwo sharəkh ma ghan Kam benen ma wiye jiri ta kam, Yesu Almasihu. ¹⁸Ngəm tiimi, palama bubut matakham se wokhwo dwai ko tai, palami wiye jiri ma matakham ato mbon ndu bule koi kam nəmsi ni Mōn ma ghan. ¹⁹Palami ɗum kurho kenndi nawo kurho ɓala ma matakham khi se wokhwo kwanan Mōn ma ghan wun ndu wa ano bubut, palami kurho matakham khi ma ti nawo kurho ɓala ma kwang Mōn ghan au waye wiye jiri. ²⁰Da kumoi to towo, kala pe ma se wokhwo bubut se wi tawo ghan. Da pe ma bubut se with ghan, wiye jiri ma se wi ghan ko ndo kuye rhab. ²¹Məti wi ni, pala ma bubut se nauwo ko murho, palami mi ɗum sharəkh se nauwo ko wiye jiri, kam nəmsi ma tayya tai ta kam Yesu Almasihu Pokh mu ma rha burho.

Chapter 6

¹Miten ma mu naye ndidimo? mbam ye wiye bubut ngəm sharəkh ɓa ta wiye to ghan? ²A timno wi ɓa. 'A wiye na dakha muni ma mun murhumu rha bubut mbam wiye nimsi rha ni? ³Mai beni nāmīni tai Mōn ma wukhwo maso wukhwo rha Almasihu Yesu wukhwo maso ko toi murho ma ni ɓa? ⁴Arhi mini peto apen kam ti, rha maso kurho murho mani. Palami winiwo ngəm Almasihu ti yil ni wo Pokh murho rha ndu ndor ma Pokh mu. kurho timi min Ma am wiye kwato rha pokhye nimsi. ⁵Ngəm ɓa mu peto apomu kam ti rha kamo murho mani, am nduko Kam ti rha kamo yil mani. ⁶Mun ɓeni namini, ndowi masikh Mu miti peto apen kam ti Ngəm ɓa tarhe yəkh bubut. Miti nduni palami ngəm mbam wiye ye nawo kurho bubut ɓa. ⁷Tai mu ma ti munnuwo a tepire ti rha ano wiye jiri ako bubut. ⁸Da ɓa mu mukhrmu kam Almasihu, mun ɓoni jiri am wiye nimsi kam ti. ⁹Mun kam benim ni yili Almasihu Pokh murho, ngəm palami mukhr mani ɓa; murho ɗum se kam ndembir Ko ni ɓa. ¹⁰Ko murho ma ti wi wo rha bubut, tiwi koye matak, Kurho tai ɗum. kwato ma ti wi mini ɗum ti wi mini ni Makham. ¹¹Rha koko miti, aku arhe ko mai rha ndu ko ma murho rha bubut ɗa ano nimsi rha Almasihu Yesu. ¹²Kurho timi aku ɓakhe bubut ɓa wiye njoko rha yəkh mai ɓa, aku wiye melakh ma ndo ɓa. ¹³Kurha ku ɓone Pokh ɓa ma yəkh mai ni bubut agha ɗuko ma arəkh tupə ma kendra jiri ɓa. Da aku ɓone Ko mai ni Makham ni nimsi ko murho, aku ɓone pokh Pokh ɓa ma yəkh mai ni Makham ko nduko ma arəkh tupə ma kwang. ¹⁴Ba ku ɓone Ko ko ni bubut ɓa to wiye njoko komai ɓa, ngəm mai kurho liye ɓala ɓa, ɗa mai kurho sharəkh. ¹⁵Kopi mi? Ām wiye bubut ngəm mun kurho liye ɓala ɓa, ɗa sharəkh. A zal kurai ɓa. ¹⁶Mai ɓeni tai ma mai ɓa ku ɓone Ko mai ko nduko ma shebijen, ɗa khamni mai shebijen wa? moti pa jiri? gha mai shebijen ma bubut, ma lomi kam murho, ga shebijen Kam nawe ɓala ma ti Lome wānde ma kwang. ¹⁷Da barka se ndu to kam Makham! ngəm tang mai shebijen ma bubut, ɗa mai wi nawe ɓala Pokh ko go kam ma shukukhwo ma ɓo mai wo. ¹⁸Mai wai wānde tai rha nawe bubut, mani mai shebijen ma jiri. ¹⁹Na ɓala kam mai ke muu, ngəm kati ma mai ma lō kam ndom. Palami mai bon wo Pokh ɓa ma yə mai kala set ten ma tupə kam ma pattiya tupə, palami ndidimo aku ɓone pokh yə mai pala shebijen ano wiye jiri. ²⁰Ngəm Bi mai shebijen ma bubut, ɓullu ma mai rha jiri. ²¹Rha bosi miti, mai wai miten rha tupə ma ndidimo mai kume kawa mani? Ngəm sakamako ma tupə miti murho. ²²Da ndidimo parhuwo ko moi rha bubut a mane mai a shebijen ma Makham, tupə ma ndo ndum so'mbi mai. Tupə ma ndo ndum waye nimsi ma tayya tai, ²³Ngəm Bi wiye bubut Murho, ɗa sharəkh ma Makham waye nimsi ma tayya tai rha Almasihu Yesu Pokh mu ma rha burho.

Chapter 7

¹Apano gha mai ɓa, (ngəm na ɓala kam Mōn ma wun mbeni kumoi), nāmīni kumoi ma njoko ma muu ma ko Nəmsi ni?²Ngəm ta kam kumoi Tamno wula ɗou ma ndo ɓa nāy mama ndo ti kam nəmsi, ɗa ɓa mama ndo ti munni, se potto rha kumoi ma wula. ³Kurho tēmi, ɓa mamando ti kam Nəmsi, sen kowo to sen nduwoto kam Muu mondun, aye se ni kwalala, ɗa ɓa mami ti mun ni "bulu ma ndo rha kumoi, ngəm ɓa to nduwoto ni kwalala ɓa ɓata wi wulai mondun ɓa.⁴Ngəm tēmi, apano, mai ma beni mai mukhku rha kumoi ta kam yəkh Almasihu, ngəm ɓa ndapamai wula Kam mauu mo'ndun, Miiti, ko muu ma yelwo ti pokh murho, ngəm mbam lāni A'be ni Makham. ⁵Ngəm bosi ma mun rha yəkh, kurho wube sen ma mu ma bubut ma rha yəkh mu mara kumoi ngəm ɓa mu laye A'be ma kwato murho.⁶Da ndə ndəmo buli muni Pokh kumoi, mun mukhmu pokh wa nde ma ɗouwo muni, ngəm ɓa mu wiye kummba rha pokhye shəlləm, ɗa rha masəkh bullo ma kumoi ɓa.⁷Sa mäten ma mu naye ndə ndəmo? se kumoi kam ko'ndo se bubut ti? a tēmne wi ɓa, tai Kam palami, ɓa ta kam kumoi ɓa, ano tēm ne bene bubut ɓa, ɓa Kala kumoi ɓa. Kopo kumoi se nawo, "aka wiye məsi ɓa," ⁸Da bubut, kopa to arhi bosi ta kam liye ɓala, ato sollutu melakh ma rha akhano. ngəm pema kumoi ti ki ɓa bubut Murho ndo.⁹Rha tang na wukhdu no koye Matak waro kumoi, ɗa toi ma liye ɓala, bubut ti sen yəlti to, na ne ɗum na mukhrho no. ¹⁰Liye ɓala ma teken ato mbonndu Nəmsi, na ni waye se mukhrho ndo.¹¹Kurho bubut, se arhi bosi ta kam liye ɓala, ti tokhkuli na ne, ɗum ta kam liye ɓala tin tere na ne. ¹²Ngəm tēmi kumoi yi se njan njan, liye ɓala se njan njan, wiye jiri ma se kwang. ¹³Yəm wa nde ma kwang se ndu a ye murho Kam no? a tēmne wi palami ɓa. Da bubut, ngəm ɓa to ape se bubut ta kam wa nde ma kwang, sen mbundu murho rha akha no. Məti wəni palami ngəm ta kam liye ɓalai, bubut se nduta kwanan bubut. ¹⁴Ngəm mun beni kumoi se kam shəlləm, ɗa ma no na rha yəkh. Yəri na ne kurho kummba ma bubut.¹⁵Ngəm ɓama na beni wa nde ma na wəməni ɓa. ngəm wa nde ma na gha mənī ano wiye, na wiye tēmi ɓa, ɗum wa nde ma ano wun ɓa, na wiye tēmi. ¹⁶Da ɓa no wiye wa nde ma na gha mən ɓa, na lewi kam kumoi ɗum, na mənī kumoi se kwang.¹⁷Da ndə ndəmo na ne ni wiye wa nde ɓa, ɗa bubut ma se sarab rha akhano. ¹⁸Ngəm na beni rha yəkh no, pala rha yəkh no, wa nde ni ma kwang ɓa. Ngəm melakh wiye wa nde ma kwang se Pokh ko go no, ɗa na ɗume wəməni ɓa.¹⁹Ngəm wa nde ma kwang na gha mənī ano wiye Na ɗum mənī ɓa, ɗa gherakha ma na wun ɓa na wəməna tēmi. ²⁰Sa yim ɓano wi wa nde ma na gha mənī ano wiye ɓa, pala na ne ni wəməni ɓa, ɗa bubut ma se sarab akhano. ²¹Ngəm tēmi, nani waye, wa nde ni rha yəkh no ma se gha wiye wa nde ma kwang, ɗa ɗum kwanan gherakha se rhano. ²²Ngəm rha akhano na njakh njakh kam kumoi ma Makham. ²³Da na diye wa ngin nə zum zum rha akhano, wun shakha kam pokhye wa nde Ngəni miiti ma rha yimen mano. Wun wowe na ne kummba rha wa nde ngən ma bubut ma rha yəkh no.²⁴Na muu ni kume dwai! mateng ma ni bile na ne rha yəkh mu tima murho? ²⁵Da barka kam Makham ta kam Yesu Almasihu Pokh mu ma rha burho! ngəm palami na ne kam kono rha shə məti ko diyen mano na nawo kurho kumoi ma Makham. Tai kam palami, ko kokoi mo ndun na nawo kurho wa nde ngəni ma rha yəkh no.

Chapter 8

¹Ngəm timi ni didimo ni Mōn ma wun rha Almasihu Yesu. ²Ngəm kumoi Shilləm ma kwang Nimsi ra Kiristi Yesu sa mani mini Mōn ma parhewo kowo ra saba bala Kam murho. ³Wānde ma kumai sa dumi tupə koi ba ngəm kati ma dimbi yəkh, Makham tiwi. Tin tupurhu Lau mani rha yipei mani ma saba bala, ngəm an duwona mbone ndom ngəm saba bala, Makhamtin kemte pokhni kam saba bala rha dimbi yəkh. ⁴Tiwi palami ngəm kumai a to ngeme to rāmu, mun ma kwato rha dimbi yəkh ba, da ngəm mun kwato rha shilləm ma kwang. ⁵Mōn ma wun Kurho saye Nimsi ra kwato wun liye kowu kam tupə yəkh, ngəm timi wun Kurho kwato rha saye Nimsi ma Shilləm wun ti mane sen mawu Ko shilləm. ⁶Dinge Kongo ko mu murho, da dinge Kongo ko shilləm ma kwang Nimsi Kam sai sai ma akha. ⁷Palami dinge Kongo ko yəkh yemce Kam Makham, ngəm ti nawu kumai Ma Makham, bellai an mbene. ⁸Mōn ma wun rha ndimmbi yəkh wunti landa akha Makham. ⁹Tai kam palami, mai rha ndimbi yəkh, mai rha shilləm ni ba ku kam jiri, shilləm ma Makham Kurho kwato rha mai, ba mu ni ma ti kam Shilləm ma Almasihu ba ti man ba. ¹⁰Ba Almasihu tə rha go, yingo murhodo ngəm saba bala, ngəm Shilləm se sai Nimsi ngəm Wānde ma kwang. ¹¹Ba shilləm ma se yilwo Yesu rha murho se rha mai, tima ti yilwo Almasihu rha murho an bone Nimsi ni ndimbi yəkh mai ano murho Kam shilləm ni, ma se kwato rha mu. ¹²Palami, apano, mun kam ndudurokh, ko mu da ngəm yəkh ba, ma am wiye kwato ngəm yəkh ba. ¹³Ngəm timi mbaku wiye kwato gekile rha ndimbi yəkh, da mai nem murho, da mbaku wiye kwato rha Shilləm ma kwang mai terhe tupə ma ndimbi yəkh aku wiye Nimsi. ¹⁴Tai Mōn ma Shilləm Makham, se kurho nawu mini Kam wuni wun A'mbe ma Makham. ¹⁵Ngəm mai pukhe shilləm ma shewe ma kume ba; ngəm timi mai pukhe shilləm ma ndu ko A'mbe ngin, kam ma timi mun kurho ye yilo yilo mun kurha ye "pokh, Pokh mu!" ¹⁶Komi na mbonwo saida dapimni kam ma mu shilləm nāmini mun A'mbe ma Makham. ¹⁷Ba mun A'mbe la mun ano saye rakolo, ano saye rakolo ma Makham. Dum mun ano saye rakolo kam Kristi, nduni ban kume dwai kam ti a arhe ndu ndor ma mu Kam ti. ¹⁸Ngəm timi nawi diyen kuma dwai ma zamani moti wun kerwu ba kere wuni kam arhe kawa ma apomu ba. ¹⁹Ngəm wānde ma rimwo wun wun Kurho moye toi ma A'mbe ma Makham. ²⁰

²¹Namini wānde ma rimbo ko mu ko ndola ato waye bolinjen rha shewe ma riddijen, a toi kam se ko parhe koi ma paye ndu ndor ma A'mbe ma Makham. ²²Ngəm timi mun beni tai wānde ma rimuwo ti kurho kunen kam gir gir ma Lai tai ma mu toi ndidimo. ²³Yi rho timi ba, da agha mini kam komu, ma mun ndumbo a nayan ma Kilang ma Shilləm, mini kam komu mun kurho kunen rha yimu. ²⁴Ngəm bone jiri ma mu tai parhuwo ko mu. Ngəm timi mun kam dingē Pokh ko go. Awi da mun di ba meten ato Kam dingā Pokh ko go ako wānde ma ti kurho dīmini? ²⁵Ba dūm mun dingē Pokh ko go mu ko wānde ma mun di ba, yim am moye kam Kanandi. ²⁶Palami dūm, shilləm se kurho sharəkh rha kenndi ndembir ma mu. Ngəm mun beni ko ko kummbo ti ba, da shilləm kam ko ndo se kurho kummbo ngəm mini kam kunnen ngin. ²⁷Mu ma ti gangō Pokh ko go ti beni yimen ma pokh Ko go shilləm ma kwang, ngəm ti kurho kummbo ngəm ano bone jiri kam benen ma Makham. ²⁸Mun beni tai kam Mōn ma wun ndola Makham, ti wiye tupə ma kwang tai kam wuni, ngəm Mōn ma yewo wuni rha ndola ma Ni. ²⁹Ngəm Mōn ma ti benwo run Kilang wun ma ti wouwo au nduwo wu rha yəpei Lau mani, ngəm an nduko Lau ma Kilang rha apeni ma ghan. ³⁰Ma ti liwo wuni tin ye wuni kuma. Ma ti yewo wuni, tin wou kumai. Ma ti wouwo kumai, ma ti parhuwo ko wu. ³¹Miten ma am naye ko Wānde ngin ni miti? Ba Makham rha mu ma ten ni yemshe Kam mini? ³²Ti ma ti kăi Lau mani ba tin bone ti ngəm tai ma mu, miten ma Kaye ti bone wānde ngin tai da pimini kam ti. ³³Maten ma an wowe Sha ni ko Mōn ma Makham ti gawnduwo wuni? Makham tini we jiri rha teren ma wu. ³⁴Maten ni wore ye mai? Kiristi Yesu ma ti mati munnuwo--- kokhwo timi tai, mati ti yil ni wo---ma ti sha tasi ma Makham, ma ti kurho kummbo ngəm mini. ³⁵Maten ni yipe mini kam ndola ma Kristi? Kenndi, gha sa'mba ahakh, gha gir gir, gha Maya, gha nduko kurho Shaw gha kenndi kaan, gha kaskhar. ³⁶Pala ma bulluwo, "Ngəm kai kurho tedemini bosi wukhdukurukh. Mun Pala teji kala rebe lõ." ³⁷Rha wānde ngini miti tai mun kowi (banamu muna nasara kamma kam ni ma ti kura ndola mini. ³⁸Ngəm ma bini agha murho, agha nimsi, agha Malaiku, agha njoko ngin, agha wānde ngin ma ndidimo, agha wānde ngin ma wunkurho toi, agha ndu ndor. ³⁹agha gambe, Agha putulum, agha rimma wānde tiki ba, wun kerwu au yipe na ne kam ndola ma Makham, mase Kiristi Yesu Pokh muḃa.

Chapter 9

¹Jiri ma jiri na nāmai rha Almasihu. Na wumai ghau ba Pokh ko go no, na saidi rha shilləm ma kwang. ²na mini ma kam sa'mba akha shar-gemmado kam Shama koi ma se ndumbi Pokh ko go no ba. ³Teken ba naye, ba sa'mbe na ne, ano yipeno Kam Almasihu ngəm apano, miti koljen mano ma wun Pokh kama mu rha ndimbi yəkh. ⁴Wun Mōn Israila. wun wai pukhe, kam ndu ndor, kam benen ma kumoi, kam kummbo Makham kam liye bala. ⁵Tai nokhkujen ma wu rha wu Almasihu ti pottunwo rha wu ma rha yəkh-mati Makham ko tai ma Mōn. payen se ndu to kam ni ma tayya tai. Amin. ⁶Da pala ngəm liye bala ma Makham katinwo ba. Pala tai Israila wun Mōn Israila ma kwang ba. ⁷Palami tai Mōn pokh kawi ma Ibrahim A'mbe ma no ba. Da "ta kam Ishiyaku aye Mōn ma go." ⁸Ti apumu namini A'mbe ma rha yəkh A'mbe ma Makham ba. Da A'mbe ma alkawari ti tepire wuni, ndum ti so'mbe wuni. ⁹Miti bala ma alkawari, "gala pala moti ano manno, Saratu ato waye Lawo." ¹⁰Da yirhe miti ba, bima Rifkatu se ahrwo wuwi kam Ma mando, Pokh mu lshaku--- ¹¹A'mbe miti lawuni ton ba ma. ma naye wun wi wānde ma kwang ba agha sa'mba bala, ma yei--- ¹²palama ti na dowo, "ma ndor rha an nduko a shewe ma Lawei." ¹³Palama bulluwo: "Yakubu ma na ndolmini, da Isuwa na kurhi ti." ¹⁴Sa miten ma am naye yimi? Makham ti wi kenndi jiri dowa? a timne wi palami ba. ¹⁵Ngəm ti na niwon Musa, na ape sharəkh ni mu ma an wun sharəkh, ano dembe mu ma ana dembe ti. ¹⁶Kurho timi, ngəm Mōn ma wun gangiri ba, agha ni pokh Ko go ba. da ngəm Makham, ti ni parhe koi. ¹⁷Ngəm balai se nāy ni Fir'auna, "kurho wānde ngin nimiti, na yilwo kono, ngəm ape ndu ndor ma no ma tondom ko go, ngem yimno se bali rha dunya. ¹⁸Ta palami, Makham ti apuwo parhe koi ma ni ni mu ti ndolwo, an ndowe Pokh ko go mu ma ti ndolwo. ¹⁹Aku na no, "yim ngəm miten ti koye mini kam kenndi jiri? Maten ti timnuwo shina kam ti ko bala ma ni? " ²⁰Bm ndu ma, mu, kai maten ma aka wiye shina kam Makham? gha wānde ma ndunwo an ndume namini, "ngem miten kai ndunwo na ne palami?" ²¹Agha ni ndu wai ti kam ndembir Ko nobukhi mani nduwe ndudi Matakha ma kwang ba, ndudi mondun ndum ngəm agha tupə bala? ²²Ba nāy Makham, ma ti gha ape shokhna na mani Kam ndembir, ma benwo, yim ban dige shar shar kam Kanandi ma ghan kam dudi ngin shokhna ma ti liwo ngəm hallakarwa? ²³Yim agha ni ma ti wiwo palami ngəm mban ape ghan ma ndu ndor ma ni ma sharəkh rhaki, ma ti liwo ngəm ndu ndor ma ni Kilang kurai? ²⁴Awī ma ban wiye palami ngəm mini, muni ma ti ye wo muni, yirho rha Yahudawa ba, da tai kam rha al'ummai? ²⁵Palama ti nawo rha likarhkat ma Yusha'u: "Ano ye wuni ma wun Mōn mano a Mōn mano kam ndum ma wun ndola ba a ma wun ndola. ²⁶A ndu ko Pala ma ti na wu, 'Mai Mōn ma no ba,' aye mai 'a'mbe ngin ma Makham ni nimsi.'" ²⁷Ishaya ti wi yai kurho Mōn Israila, "Ba nāy ghan ma mōn Israila au dane ghan ma puwa rha ma tekū, ye mbakh ma kurhowu ma waye parhe koi, ²⁸Pokh mu ma rha burho an mbakhə bala ma ni a to nduwoto rha dunya ndum a wiye ndundukh ba." ²⁹Palama Ishaya ti bulluwo tang, "Ba ngəm Pokh mu ti mbakh mu wo Pokh ka mo mu ba, teken am nduko pala Mōn Dodoma, ndum teken ma ni Pala Mōn Gomorrah." ³⁰Sa miten ma mu naye yimi? agha al' ummai, ma wun gha jiri ba, wun wai sharəkh ta kalla bone jiri. ³¹Da Israila, ma wun ghanwo sharəkh ma wu ko koko kumoi, wun porhi Ko wu ba. ³²Sa ngəm miten? Ngəm wun gangē ti ko koko ma jiri ba, da kala tupə. Wun wi jikhyo ko ndoku ma to sa'mba bala, ³³Pala ma bulluwo, "Diyu, mo na li Ndoku jikhyo ko sihiyona ndoku jikhyo ma se sa'mba bala. Kam mu ma ti bonwo jiri kam ni an kume kawa ba."

Chapter 10

¹Apono, wānde ma pokh Ko go no ni Makham ngəm wuni timi ngəm au waye parhe koi. ²Ngəm na beni Kam wuni na mini, wun tu gangərijen kam nawe Makham ɗa ngəm benen ɓa. ³Ngəm, wun kam benen ɓa agha wiye jiri ma Makham, wun boni kowo ni we jiri ma Makham ɓa. ⁴Ngəm Kiristi tin geme dilai kwato kam adalci ko Mōn ma wun mbonwo jiri. ⁵Musa ti bulluli ko wiye jiri ma ni waye ko kumoi: "Mu ma ti wiwo jiri ko kumoi. an wiye nimsi kurho wiye jiri." ⁶Da wiye jiri ma to towo ngəm bone jiri, "aku naye Pokh ko go mai, mateng manni Yemeni rha burho?" (ngəm ti jubutuwo Almasihu yeli). ⁷Ba ku naye, 'Wa ten ni jubuttuni toi yeli?'" (namini, yim maten ma ni pottu Almasihu Pokh murho). ⁸Da meten ma ti nāmīni? "Balai se nemma kam kai rha pokhwo kam ndum Pokh ko go," miti ɓala jiri, ma mun kurho nāmīni. ⁹Ngəm ɓa kam pokhwo kai nawo Yesu ti pokh mu, kuma kai mboni jiri Makham ti yili ti pokh murho, aka waye nimsi. ¹⁰Ngəm kam Pokh Ko go mu ti mbone jiri ko wiye jiri, Kam pokh ndum ti mbone saida ma waye nimsi. ¹¹Ngəm ɓalai se nāy mini, "Tai mu ti mbonwo jiri kam ti an kume kawa ɓa," ¹²Ngəm zum zum ni rha teren ma Bayahude kam Ba al'umme. ngəm tai mawu Pokh wu Matak. ti ni gina ni Mōn ma ti yewo ti. ¹³Tai mu ma ti yewo yim Pokh mu an waye parhe koi. ¹⁴Sa au ye Mōn ma wun mboni jiri a ndakha? ndum a ndakha au mbone jiri ni Mōn mu ma wun timni kume wuben ni ɓa? ¹⁵Ndum au kuma ndakha ɓa wukhwo ndəlai ma ɓa? ndum au wiye ndəlai a ndakha ɓa tupə wun ɓa?---Palama bullumni, "Na ɓala ko yewu ma kwang ma wun saida wubet sei sei akha ma Wānde ngin ma kwang!" ¹⁶Da tai mawu ɓa wun kummba ɓala ma wokhki parhe koi ɓa. Ngəm Ishaya ti nāy, "Pokh mu, maten ma ti mbonwo jiri Ko wokhki? ¹⁷Kurho timi Mbene jiri se Toto kam ma kala kummu ni, kum muni ndum ɓala ma Almasihu. ¹⁸Da na nāy, "gha mai kumi ɓa?" Ō, palami. "jilo wu se ɓali rha dunya tai, ndum ɓala ngin ma wu se ɗanto a kirhou dunya." ¹⁹Kakhrmo na nāy, "gha Israila wun mbeni wa?" Kilang Musa ti nāy, "Ano wowa mai ɓa ku wiye shokhna kam missi kam Wānde ma Ba al'umme ɓa. Wānde ma na gha wi mini timi Mōn ma wun kam mbenen ɓa, ano saye wuni ano yile sen mai." ²⁰Da Ishaya Kam ndembir Pokh ko go ni tin naye, "Ma wun gangē na ne ɓa wun waye na ne. Na pottu nawo shirim Mōn ma wun gangē ɓa." ²¹Da kam Israila ti nāy, "Na wokhwo sha no ni ma wun kam sen ɓa tai ma bosi, ngəm wun Mōn ma wun kam tondom koi."

Chapter 11

¹Nan naye, Makham tē kurhi Mōn ma ni? A timne wi ɓa. Ngām na ne ma na mu Israila, pokh kawī ma Ibrahim, rha Pokh Mōn ma Bilyaminu. ²Makham ti kurhi Mōn ma ni, ma ti mbenwo yiwu Kilangɓa. Gha mai mbeni Wānde ma ɓalai se nāwo ko Iliya, ma tē sinwo kam lalau ma Mōn Israila shirim Makham? ³Ti nāy, "Pokh mu wun terhi ano tupə ma go, wun lukkhuri kala ndu ko ma Shilləm go. Ye nane ma mbakhnawo, mo ndum wun gha mini mbau terhe na ne." ⁴Da meten ma Makham tē na niwo? "Ti nāy, " na kam Mōn dubu pila ma na liwon kono, ma wun yimni ndimjen ni Nokhmurho ɓa. " ⁵Mbi palami ndum, ndindimo pala mōti mbakh ma ghawden ma sharəkh tiki. ⁶Da ngām ta kam sharəkh, kam tupə ɓa. Ba palami ɓa, shakha ato nduka sharəkh ɓa. ⁷Mbakhim mi? Wānde ma Israila se gha mini, wun wayi ɓa, ɗa ma ghawnduwo wuni wun wāy, ma lasen wun wiye tondom koi. ⁸Palama mbullumni, "Makham ti mbouwo shilləm ma kenndi mbenen, mo yirho ɗa wun ndimini ɓa, mo kumo ɗa wun kummun ɓa, ɗa mbosə ma kakhrmo." ⁹Dauda ndum tē nāy, "moyu tebir ma wu ɓa nduwo na lem, kam tarko, ɓa nduwo na Ndoku jikhyo kam mane Wānde ma wun wiwo. ¹⁰Yirho wu ɓa wiye ni rhim ngām mbau ndiye ɓa, mbiwu ɓa ndimeni tai mbosə." ¹¹Na nāy, "Wun wi jikhyo ngām mbau wukhkurowu?" Wānde Palami ɓa wiye niɓa. Ako Palami, mai kam mbi ma wun wiwo wina, parhe koi to nduwo kam Mōn ma wun mbeni Wānde ɓa, ngām wowi wuni missi. ¹²Yim moti ɓa mai kam mbi ma wun wiwo ndu ta ghina ni Mōn ma rha pang, kenndi wu ndum ndu ta ghina ni Mōn ma wun mbeni Wānde ɓa, ndu ndor ma ndo ato nduwota dakha mbau touwo kala ndu mbi? ¹³Ndindimo na ɓala kam mai ma mai mbeni Wānde ɓa, palama ndunuwo na ni tupə ma Mōn ma wun mbeni Wānde ɓa, ndum na kume ner rha tupə ma no. ¹⁴A ndume wi ano wowe ano wiye missi ngām ɓa mu parhe ko lasen mōn. ¹⁵Ba kurhen mawu to nduwo kam rimen rha pang, pukhkə wuni a to nduwoto a dakha? a to nduka Nəmsə pokh murho? ¹⁶A'mbe ma Kilang mbau niwu, palami pure wuni. Ba yaro sowi wun ni, palami pudei shando au nduwo wu. ¹⁷Da ɓa ɓeli lasen rha pudei sha, ɓa mai, pudei sha sowi zaitun ma kulkuli, ma wawo rha wu, ndum mbaku rha kolo matakha kam wuni, rha yāro sowi zaitun ni. ¹⁸Mbaku wiye jakh jakh ko pudei sha ndo ɓa. Da mbaku wi jakh jakh ko pudei yi nduna mai ano ghangire yāroi ɓa, ɗa yāroi ni ghangire mai. ¹⁹Aka ɗume namini, "ɓeli pudei sha yi ngām ɓa waye na ne rhaki." ²⁰Miti jiri! kurho kenndi mbone jiri ma wu ɓelwo wuni ti pudei yi, ɗa mbaku yirhoku kam tondom ko mbone jiri ma mai. Mbaku arhe Ko mai ɓa kowe ko nduko ma mai ɓa, ɗa mbaku kume suwet ɓa. ²¹Ngām ɓa Makham ti mbakhə kwanan pudei Sha ɓa, ndum an mbakhe mai ɓa. ²²Mbaku ndiye kama tupə ma ndui ma Makham. ko sha matakha ndum, ndui se toto ko Yahudawa ma wun wukhkurwo. ɗa kakhmo sharəkh ma Makham ɗannduwo mai, mbaku sai shirim rha sharəkh ma ni a reppe mai ɓa. ²³Palami, mbau suw shirim ko kenndi mbone jiri ma wu ɓa, a mane wuni rha sowi. ngām Makham an ndume mane wuni. ²⁴Ba rebi ki tu sowi zaitun ma rha adakh, ɓa wini ndafi kai rha sowi zaitun ma kulkuli, sa ɗakha Yahudawa ma wuni kwanan pudei ma kulkuli, ma manndu wuni rha zaitun ma kulkuli? ²⁵Apono ana wuni Mbaku nduwo Ku rha rimpe ako Wānde ma tukhum ni ɓa, ngām mbaku ndu woku kam mbenen rha yimen ma mai. Wānde ma tukhuwo timi namini tondom koi miti se wito rha Israila wun, kopo ma Mōn ma wun mbenə Wānde ɓa wun men nduwo rhakə. ²⁶Ta kam palami tai ma Mōn Israila au waye mbusi, Palama mbullumni: "Rha sihiyona ni parhe koi an pokhtini. An sombe bubut rha Yakubu. ²⁷Miti a nduko liye ɓala mano kam wuni, rha mbosə ma na sombuwo mbubut ma wu." ²⁸Ko pe mo'ndun ndum ko ɓala ma parhe koi, ano yemshe ma wun sharhe mai. Ko pe mo'ndun ndum ko gwanden ma Makham wun ano ndola kurho pokhujen. ²⁹Ngām mbenen kam yeyi ma Makham wun tiwirjen ɓa. ³⁰Ngām mai ma mia tu mbone ndu ndor ni Makham ɓa, ɗa ndidimo mai wayi parhe koi kurho kenndi mbone ndu ndor ma wu. ³¹Ko kokoi miti, ɗa mōti Yahudawa wun nduwa ano kenndi mbone ndu ndor. Ako Palami ta kam parhe koi ma apumai wo, wun ma mbau waye parhe koi ndidimo. ³²Ngām Makham tē numi agha ma kurho kenndi mbone ndu ndor, ngām tē api parhe koi ko mon tai. ³³Teten zundukh ma ghina kam mbenen kam ndiye Wānde ma Makham! (hukunce hukuncensa) andume mbene koi ɓa, koko ngin ma ni a ndume mbene koi ɓa! ³⁴" Ngām maten ma tē mbenwo pokh ko go pokh mu ma rha mburho maten ma ti ndunuwa ni sharhe ti kam liye ɓala? ³⁵Gha, ma mati zalwokurho mbon Wānde no Makham, ngām Makham ɓan agheti?" ³⁶Ta kam ni, ta kam ndum, ta kam ni tai ma Wānde wun pottutowo. Ta kam ni tai ma ndu ndor se ndutawo tayya tai. Ba nduwoni palami.

Chapter 12

¹Na kummbō mai, apano, kurho ghan ma parhe koi ma Makham, aku mbone komai pala ndom ma Nimsi, ma Shillēm ma kwang we pukhkā kam Makham. Miti tupā ma mai ma rha ndalang. ²Mbaku mane ko mai ya Mōn ma rha pang moti ba, da mbaku waye mbangiri kala kam Pokh Ko go mai. mbaku wiye palami ngēm mbaku mbene Wānde ma kwang, ma pukhumni, Wānde ngin ma ngem mawu shirim Makham. ³Ngēm na nāmīni, kurho sharākḥ ma mbonowo, mu mban arhe Ko ni ba kowe palama Makham tē liwo ti ba, ako palami aku ndu woku mbenen, agha ma ko Wānde ma Makham tē mbonwo mbone jiri mani. ⁴Ngem mun kam Wānde ngin ghan rha yākh matakḥ, da tai ma kowu wun ti wiye tupā matakḥ ba. ⁵Palami kam mu, Palama mun ghan rha yākh Almasihu, tai ma mu mun purum apamu. ⁶Mun kam mbenen zum-zum ko sharākḥ ma wummbō. Ba mu mbenen ma ni a ndiye shirim mban wiye rha mbone jiri. ⁷Ba mu ti kam mbenen ma tupā sharākḥ, mban wiye tupā ma no. Ba mbenen ma mu shukhkuro, mban wiye shukukhwo mani. ⁸Ba mbenen ma mu gangāre nōn, mban wiye ye gangāre mōn. Ba mbenen ma mu sharākḥ, mban wiye sharākḥ ma ni wole sha. Ba mbenen ma mu nāwo shirim, mban wiye kam liye koi. Ba mbenen ma mu yasen, mban wiye kam pokh ko go matakḥ. ⁹Mbaku ape ndola kam wore ye apamai ba. Aku kurhe Wānde ma gherakha; mbaku wiye Wānde ma kwang. ¹⁰Ko ndola apamai, aku ndola apamai ba wiye ni kwang, ko mbone ndu ndor, aku mbone ndu ndor ni apamai. ¹¹Ko gangāre, mbaku wiye Ku ndurul ba. ko shillēm ma kwang, mbaku gangāre Ku. ko pokhmu ndum, aku wun tupā. ¹²Ko wiye tupā ndum, mbaku wiye kam jakh jakh. Ko sa'mbaha, mbaku wiye kanandi. Ko kummbō ndum, mbaku gangāre Ku. ¹³Mbaku ndu woku ano sharhe Mōn ma Wun njang njang, mbaku ndu woku ano pukhkā rogūjen mana mai. ¹⁴Aku wiye Wānde ma kwang nā Mōn ma wun yemshe mai; mbaku naye hukhmus ni agha mu ba. ¹⁵Mbaku wiye jakh jakh kam Mōn ma wun jakh jakh; aku kufe am mindi kam Mōn ma wun mindi. ¹⁶pokh Ko go mai ba nduwoni matakḥ. Pokh ko go mai ba nduwoni ma yile koi ba, da mbaku wiye sisero kam ano kenndi. Kurho mu rha mai mban nduwoni kam mbenen ma kokhwo ko ma apeni ba. ¹⁷Mbaku mane gherakha Kam gherakha ba. Aku wiye Wānde ma kwang shirim Mōn tai. ¹⁸Aku wiye Wānde ma aku ndume wi mini ngim mbaku wiye ndu ko ma kwang kam apamai. ¹⁹Apano, mbaku mane yemshe ba, aku mbakhe Makham mban yemshe wuni. Mbulumni, "'mane yemshe mano; ano namini no agha ma,' naye pokh mu ma rha mburho." ²⁰Da ba no yemshe ma go ti kume Maya, mbon we saying mban saye. Aban kume kuya Am mboni mban yenye. Mbaku wi palami, Aure wati aku mane ko ano yemshe mai." ²¹Kurho gherakha ba to koye ko mai ba, da mbaku ko ye ko gherakh kala wiye tupā ma kwang.

Chapter 13

¹Agha ma mban nawe kurho ano rha yili, ngəm ano rha yili tikiḃa mbo ma se totowo kam Makham. Ano noge yili ma wun tuno ndum tokhwo kam Makham.²Ngəm timi mu ma ti kukhwo nāwo kurho ano rha yili ti kurhi nawo kurho ḃala ma Makham; tai mu ma ti kukhwo nāwo kurho ano yili an kume ndui.³Ngəm ano yili we suwet kam ano we ye jiri ḃa, ḃa kam ano sa'mba ḃala. Mai gha nduko ano kenndi suwet ma ano yili? mbaku wiye Wānde ma kwang, aku waye payen kala wiye Wānde miti.⁴Ngəm ti shewe ma Makham kam mai kala wiye jiri. Da mbaku wi Wānde ma waro kwang, mbaku kume suwet; ngəm tə arhe tokobi waro we tupə ma ndo tiki ḃa. Ngəm tə shewe ma Makham ni rama gherakha kam shokhna.⁵Kurho timi aku nāwo kurho wu, ngəm shokhna ḃa, ḃa ngəm Pokh ko go.⁶Ngəm timi mai age jagal. Ngəm ano njoko shewe ngin ma Makham, ma wun tu wiye palami tai mbosə.⁷Mbaku mbone Wānde ma ndunuwo ma Mōn: jagal ni jagal, ayim parhe koi no parhe koi, suwet ni mu ma ni suwet, ndu ndor ni mu ma ti kam ndu ndor.⁸Mbaku ko ye ayim ma mu ḃa, mbaku wiye ye ndola apamai. Ngəm tai mu ma ti ndolwo ayeni ti ngemi liye ḃala.⁹Ndindimo, "Aka wiye lammbo shirk ḃa, aka terhe mu ḃa, aka wiye shirk ḃa, aku ndole Wānde ma mu ḃa, ḃa liye ḃalai mo'ndun ni, se mbi moni mōti, "Aka ndole ayego pala Nəmsə go." ¹⁰Ndola se waye Zara Mōn ma mai ko mana kam wun ḃa. kurho timi, ndola se ma se ngemmba kumoi.¹¹Kurho moti, mai mbeni mbosə ni wini, maku yileku Pokh yon. Ngəm parhe koi ma mu nemma kam ma mun momini.¹²Mberhi wito Yang, guts nem awi. Ngəm timi, mbam Yipe mu kam tupə ma mbuna, am wowe arəkh shakha ma njang njang.¹³Mbam wiye kwato ma a wiye ni kwang, pala Ku mbosə, rha tutulukh kam kwijen ḃa; mbam wiye kwato rha lammbo lammbo kam me lakh ngin ma pattiya, kam ndum rha Pokh ko go kam missi ḃa. ¹⁴Da aku wole pokh mu Yesu Almasihu, ndum aku gangē ndu ndor koi, ngəm melakh Wānde ngin ma ni.

Chapter 14

¹Mbaku pukhkə mu ma tai ti kam kenndi mbone jiri, kam naye Wānde ma pattiya ko tupə ma no ɓa. ²Mondun mu ti kam mbone jiri ko saye Wānde ngin tai, ma ti kam mbone jiri ɓa ti saye kumo sowi. ³kurho mu ma ti saye Wānde ngin tai mban mbune ma ti saye Wānde ngin tai ɓa; ndum ma ti saye Wānde ngin tai ɓa mban wun kumoi ni mu ma ti saye Wānde tai. Ngəm Makham ti pukhkə. ⁴Kai mateng, kai ma ma kai ndəye mbubut ma shewe ma mui mo'ndun? Yirko mani Kam yil mani tai rha Sha nogo mana ma ni. Da Makham an ndumə yirhe ti njikh. ⁵Mondun mu ti mbone ndu ndor ni mbosə matakɔ ko ma lasen. Mo'ndun mu ndum ti arhe tai ma mbosə tai matakɔ. Agha mu mban nduwoni Ko Wānde ma pokh ko go ni. ⁶Mati liwo koni ayi Mbosə mo'ndun, ti li kona yiki ngəm Pokh mu ma rha mburho, ndum mu ma ti sawo, ti say ngəm Pokh mu, ngəm ti wiye mbarka ni Makham. ti ma ti namini ɓa, ti kurhi namini ngəm Pokh mu, Tina ti wiye mbarka ni Makham. ⁷Ngəm mu ni ni wu'ndu jen kam koni rha mu ɓa, ndum ni murho tiki Kam koni rha mu ɓa. ⁸Ngəm mbam kam Nəmsə, mun kam Nəmsə ngəm Pokh mu ma rha mburho. Ndum mbam murhumu, mun murhumu ngəm Pokh mu ma rha mburho. La, agha mun kam Nəmsə, agha murho mu mun Mōn ma pokh mu ma rha mburho. ⁹kurho Wānde timi Almasihu tə munnuwo ndum tin yile ni, ngəm mban Makham ma Mōn ma wun murhuwo kam ma wun kam Nəmsə. ¹⁰Da mai, ngəm miten mai wiye kumoi ni apamai? Kai ndum ngəm miten kai mbune aye go? Tai ma mu am yirko shirim kumoi ma Makham. ¹¹Ngəm mbullumni, "Na naye jiri, "naye pokh mu ma rha mburho", agha pukhrum ma ato ndimjen shirim no, tai ɗlakhsi ndum ato kummba Makham." ¹²Ngəm agha ma, an naye Wānde ma ti wiwo shirim Makham. ¹³Kurho timi, mbam wiye kumoi ni apamu ɓa, ɗa kurho timi mbaku arhe pokh ko go mai, ngəm agha ma mban nduwoni we jikhyo kam wukhker ma ayeni ɓa. ¹⁴Na mbeni ndum na lewi rha teren ma no kam pokh mu Yesu, Wānde no ma kam mbubut Kilang ma ni ɓa. Mbo kam mu ma ti arhi wo se a Wānde ma pattiya se ndutawa Wānde ma mbubut. ¹⁵Ba nāy we sayi mango kurho sa'mba aye go, kai kwa to rha ndola ɓa. mbaka sa'mba ma Makham tə munnuwo kurho ni kam we sayi ɓa. ¹⁶Kurho timi, kurho Wānde ngin ma ahrwo Wānde ngin ma kwa kwang mbam mbau ndowa we latti ni Mōn ɓa. ¹⁷Ngəm njoko ma Makham mbala ma sayi kam yem ɓa, ɗa kurho wiye jiri, ndu ko ma kwang, kam jakh jakh rha shilləm ma kwang. ¹⁸Ngəm ni kummba Almasihu rha kokoi miti, pukhmani kam Makham ndum Mōn wun lewi kam ti. ¹⁹Ngəm timi, mbam gha nduko ma kwang kam Wānde ma a sharhe mini. ²⁰Mbaku sa'mbe tupə ma Makham ngəm we sayi ɓa. agha mi se jang jang, ɗa ndui kurho mu ma ti saye Wānde ma wowe ti wukhker. ²¹Wini kwang ɓa saye lō, kam am men ɓa, kam Wānde ma sollutu wukhker ma ayeni. ²²Miti mbone jiri ma mai tiki, mbaku liye rha teren ma mai kam Makham. Ni Wānde ma kwang ma pokh ko go ni ma se kam sa'mba ko Wānde ma den mani se naniwo Wānde ma kwang. ²³Tai mu ma pokh ko go ni se arhi ɓa ɗa tin saye, ti mbeni ti wi sa'mba, ngəm kam mbone jiri ɓa. Tai Wānde ma jiri ɓa se mbubut.

Chapter 15

¹Moto tun da mun ano tondom kwang ma ni am arhe ndo ndurok ma Mõn ni ma wun kam dige Ko go ɓa, ndum ɓa mu ape ndu ndor koi ɓa. ²Ndum agha ma mban lande ayeni ni ko mana, ngam miti kwang, ngam ɓa nduwoto. ³Ngam Almasihu ti landi akha ni ɓa. pala ma bulluwo, "latti ma Mõn wun wiwo se jumbuto kono." ⁴Ngam wānde ma bulluwo Bi bulli ngam ɓa yenye mini, kurho kannadi kam gangəri likarhkat ma mu waye tondom. ⁵Ndidimo Makham ni kannadi kam gangəri an mbo mai Pokh ko go matakh ma aku nduwo ku kam apamai ako sen ma Yesu Almasihu. ⁶Ngam ti wi palami kam Pokh Ko go matakh ngem ɓaku payeti kam pokh mai matakh kam Pokh Pokh mu Yesu Almasihu. ⁷Ngam ɓaku ku pukhe apamai, pala ma Yesu ti pukhkuwo mai, ngam ɓa arhe ndu ndor ma Makham. ⁸Ngam na nāy mani Almasihu a shewe ma kaciya ako jiri ma Makham. Ti wi miti ngam alkawari ma ti ahrwo a to nduwoto kulkuli ma mbonwo ni Kakhijen ma Kakhijen ma Mu. ⁹Ngam al'ummai au paye Makham ngam yini. Pala bulluwo, "Ndum ano paye kai rha teren al'ummai ano wiye pəyakh ma paye yimgo." ¹⁰Ndum nāy, "aku wiye njakh njakh, mai al'ummai kam Mõn ma ni."

¹²Ndidimo kuma, Ishaya ti nāy, "A waye saso ma Yessa mani toni an saye njoko ko al'ummai, al'ummai au waye tondom Pokh ko go rha ni." ¹³Moi Makham ni gangere mini mban ngeme mai kam njakh njakh kam nduko ma kwang, ngam jiri ma mai, ngam ɓa ku waye gangere ma kulkuli, ta kam ndembir ma shilləm ma kwang. ¹⁴Na ne kam kono na lewi mai, apano. ndum na lewi namini mai kam komai gem ma mai kam sharəkh, tai Kam benen ma ghan. Na lewi mo di bosi aku yenye apamai. ¹⁵Da a bullu mai kam ndembir ma no ko wānde ngin ngam ɓa na yim mai, ngam benen ma mbonowo kam Makham. ¹⁶Namini benen ni se mani na nə a shewe ma Almasihu Yesu Ma tuptuwo kam al'ummai, ni malum ma gha Mõn ma Makham, ano wiye miti ngam baiko ma al'ummai ɓa nduwoni wānde ma pukhkuwo, ndum ma gwaduwo kam Makham ta kam Shilləm ma kwang. ¹⁷Kurho timi na kume ner ma rha Yesu Almasihu kam wānde ngin ma Makham. ¹⁸Ngam na kam Wānde ma na naye ɓa kopa wānde ma ti wiwo kam na ne ngam al'ummai mbau mbone ndu ndor. Kam ma kala ɓala kam tupə, ¹⁹ta kam yipei, kam shame koi, kam ndembir ma Shilləm ma kwang. Zalmakurho kurai Urshalima, toyaIllirikum, si kam ɓala ma Almasihu rha pe nginə tai. ²⁰Rha kokoi miti, na gha mini ano naye ɓala ma parhe koi, da kala pe ma benwo Yesu kam yimni ɓa. ngam ɓa no liye nduwo ko ma Mu mo'ndun ɓa. ²¹pala ma bulluwo: "Ma wun timni kume wuben ni ɓa, mbau bene, ma wun timni kume wuben ni ɓa mbau lewi ti." ²²Ngam kai na ne kwato kam mai ko ye ghan. ²³Da Ndidimo na kam mbakh ma pe rha yil ngin moti ɓa, ndum rha mila ngin ghan na melakh toi kam mai. ²⁴Tai bosi ma na kwato Asbaniya na melakh ndiye mai ko ko ko ma no, ngam mbaku liye kurho no bi na kummba ner ndu ko kam mai ma lau yenko kalla. ²⁵Da Ndidimo na kwato Urshalima ngam ɓa no wiye tupə ni Mõn ma wun nawe Makham. ²⁶Ngam we njakh njakh kam Mõn Makadoya kam Akaya mbau mbone wānde ngin ngam Masəkhjen Ma wun ɓone jiri ma wun rha Urshalima. ²⁷Wun kume ner ngam ke ndu na wowi kowu. Ngam al'ummai wun wi ndu ko kam wuni rha tupə ma shilləm ma kwang, nduna wowi kowu wun ma au sharhe wuni kam wānde ngin. ²⁸Ngam bosi ma na ndubuwo mbou ayimi, ana toi kam mai ko ko ko ma no ma kwato Asbaniya. ²⁹Na beni bos ma na tonowo kam mai, ano toi kam kwanan albarka ma ghan ma Almasihu. ³⁰Ndidimo na kummba mai, apano, ta kam Pokh mu Yesu Almasihu, kam ndola ma shilləm ma kwang, aku wiye Kanandi kam na ne rha kummba ngin ma mai kam Makham ngam na ne. ³¹Aku wiye palami ngam ano ɓule kono rha Mõn ma wun mbone ndu ndor rha Yahudiya, ngam tupə ma no rha Urshalima a to nduwoto ma kwang kam Makham. ³²Aku wiye kummba namini ana to no kam mai kam njakh njakh kam lewen ma Makham, namini na ne kam mai, am waye sonoyikh.

³³Makham ma ndu ko ma sen mban nduwoni kam mai tai. Ba nduwoni palami.

Chapter 16

¹Na api mai Fibi 'malamu, ma se kurho tupə rha kawi kummbō ma rha kankiriya. ²Ngəm ɓa ku pukhe se rha Pokh mu ma rha burho. ko koko ma kwang ni Mōn ano mbone jiri, aku nduwo ku kam se rha tai wānde ma se gha mini. Ngəm se kam ko do se sharhe Mōn ghan, tai Kam na ne ma. ³Aku taye Bilkisu kam Akila, apomu ano tupə ma Yesu Almasihu. ⁴Ma wun ɓonwo nimsi wu ngəm na ne. Na kurho barka, yirhe na ne ɓa, ɗa tai Kam kawi kummbō ma al 'ummai. ⁵Aku taye kawi kummbō ma mana ma wu. Aku taye Abainitas ni ndola ma no, ma ti zalwo kurho bone jiri ni Almasihu ti Asiya. ⁶Aku taye Maryamu, ma se wumai wo tupə shar shar. ⁷Aku taye Andaranikas kam Yuniyas, apano kam serhijenno rha jarum. Ben mawu rha ano wokhki, ma wun rha Almasihu kilang shirim no. ⁸Aku taye Amfiliyas, ni ndola ma no rha Pokh mu ma rha burho. ⁹Aku taye Urbanas ayemu ni tupə rha Almasihu, kam Istakis ni ndola ma no. ¹⁰Aku taye Abalis ni jiri rha Almasihu. Aku taye Mōn ma wun mana ma Aristobulus. ¹¹Aku taye Hirudiya, ayeno, kam ma wun mana ma Narkissa ma wun rha Pokh mu ma rha burho. ¹²Aku taye Tarafina kam Tarafusa, ano tupə ma Pokh mu ma rha burho. Aku taye Barsisa ni ndola, ma sa wiwo tupə ma Pokh mu shar shar, ¹³Aku taye Rufas ma gwaduwo ti rha Pokh mu ma rha burho kam Nokhni kam na ne. ¹⁴Aku taye Asinkiritas, kam Filiguna, kam Hamis, kam Baturobas, kam Hamisu, kam nasen Mōn ma mai tare kam wuni. ¹⁵Aku taye Filologus kam Yuliya, kam Niriya kam apeni tamyen, kam Ulamfas, kam ano mbone jiri ma mai Kam wuni. ¹⁶Aku taye apamai kam Sumba ma shilləm ma kwang. Tai kawi kummbō ma Almasihu wun taye mai. ¹⁷Ndidimo na kummbō mai, apano, aku liye Ko mai ko ano yipe koi kam jikhyo. Kam shukurho mo'ndun zum pala ma mai benwo ɓa. Aku wiye ku yang kam wuni. ¹⁸Ngəm kamo moni miti wun nawo kurho Pokh mu Yesu ɓa, go akha wu. Kam ner Pokh wu wun tokulo ano kenndi sa'mba. ¹⁹Ngəm nduko ma sen ma mai ato meneto rha kumo Mōn. Na wi njakh njakh kam mai, na gha mini aku liye Ko mai ko Wānde ngin ma kwang, aku nduwo ku ano sa'mba ko Wānde ma pattiya ɓa. ²⁰Makham ni salama an wowe mai aku lafire ni yemshe kurho ye mai. Sharəkh ma Pokh mu Yesu Almasihu ɓa nduwoni Kam mai. ²¹Timoti, ayeno ni tupə, ti kurho wusa mai, palami Lukiyas, kam Yason, kam Susibataras, kam apano. ²²Na, Tartiyas, na ɓulluwo wasikai mōti, na wusa mai rha yim Pokh mu. ²³Gayus, ma na kar nawo Kam ni kam kawi kummbō ma tuno tai, wun Kurho wusa mai. Arastas ni liye Ayiim mara nokh yili, ti kurho taya mai, kam kwartus ayemu. ²⁴Sharəkh ma Pokh mu Yesu Almasihu ɓa nduwoni Kam mai tayya tai. Ba nduwoni palami. ²⁵Ndidimo mo ma ti kam ndembir gangəre mai ko gha Mōn mano kam ndilai ma Yesu Almasihu, ma ta kam ni apuwo wānde ma tukhuwo den Kilang, ²⁶Da ndidimo Ben mawu rha likarhkat ma Annabawa, kurho ɓala ma Makham ma ti kam Nimsi ma kirheuni tiki ɓa, ngəm wiye wānde ngin ma jiri rha Al'ummai tai. ²⁷Kam Makham ni bene wānde yirhe ti, ta kam Yesu Almasihu, ndu ndor se nduto tayya tai. Ba nduwoni palami.

Philippians

Chapter 1

¹Bulus kam Timoti shewe ma Almasihu Yesu, kwato kam Mōn tai gwaduwo wunə ra Almasihu Yesu ma tə rha Filibi, ndafumawu kam ano ndəye kawə kam mbabirjen. ²Moi Wānde ma kwang ɓa wəye ti kam mai ndu ko ma kwang kam pokh mu kam pokh mu ma rha mburho Yesu Almasihu. ³Na wusa Makham ma no tai mbosə ma na yəm mbo kam mai. ⁴Agha mumə rha kummbō ma no ngəm mai tai, kam njakh njakh na tə we kummbō. ⁵Nawə wusa kam ndafe koi ma mai rha gha Mōn ma mai zalwokurai kilang toiya tahikhlma ndidimo. ⁶Na mbonə jiri ko Wānde mətə, ma tə zalwokuro tupə ma kwang rha mai an saye shirim ako mbosə toi ma Yesu Almasihu. ⁷Wənə kwang ano kume Wānde ngin ko mai palamə ngəm mai Pokh ko go no tai ma me mai serəjenno rha tupə ma Makham kalo ndowə kam parhe koi, kam mbene jiri ma tupə. ⁸Ngəm Makham tə mbenə, njakh njakh mano ko mai kam ndembir ma Yesu Almasihu. ⁹Na wəye kummbō mətə: rha Ndola ma mai mba to we to yang rha mbenən kam manə. ¹⁰Na kummbō ko təmə ngəm Mbaku sire aku gwande rha Wānde ngin ma kwa kwang. Na kummbō ngəm Mbaku ndubuwo Ku Mōn ma njang njang shirim Mōn rha mbosə ma Almasihu, ¹¹Motə ndum ngəm ɓa ngema mai kam A'mbe ma kwang ma tə ways kam Yesu Almasihu, kwato kam ndu ndor ma Makham. ¹²Ndidimo na gha mənə aku mbene, 'apano, Wānde ngin ma wənəwo kam na ne wun nduwa saye shirim ma ɓala ma shar shar. ¹³Ako palamə, jakhla ma no rha Almasihu wun nduwa Wānde ma mbenwo wuni ra tai ma sojoji ma pokh palnda kam Mōn tai, ¹⁴Tai kam Mōn ma ghan ma Kurho pokh mu ndəge pokh ko go shar shar ngəm jakhla ngin Mano, wun pokhttuwo pokh ndalang wun wəye ndə lai ma ɓala ma Makham. ¹⁵Da ndum laden Mōn nə wun tupe ɓala ma Almasihu kam rha misi pokh oo go, ma lasen ndum kam wokhki ma kwang. ¹⁶Ano tupə ma Almasihu rha Ndola wun mbenə lə nane tuno ngəm mbano parhe ko ano tupə ma. ¹⁷Da ma lasen wun tupə ma Almasihu kam

ndu ndor koi kam kendə jiri. Wun tə naye wun mbono ndui rha jakhla ma no.¹⁸ Məten ndum? aghā kokoi mbala--- agha kam kulang agha kulkuli---tupe bala ma Almasihu Kurho wəməənə na Kurho njakh njakh! ano wəye njakh njakh.¹⁹ Ngəm na mbenə mətə ato ndano na ne akalo mbullo koi ma no. mətə wajen ngəm kummbō ma mai, kam sharəkh ma shilləm Yesu Almasihu.²⁰ Ako Wānde ma na mbonwo jiri koi kam na yimmini ma pokh ko go no ano kume kawa ɓa. ako palamə, kam tai ma dembir tai mbosə, kam Ndidimo, na kam tondom ma toi kam ndu ndor ma Almasihu rha ndimbi yəno. na kam mbone jiri ma Almasihu an waye ndu ndor rha Gino ,kam nduko mano kam murho. ²¹Ngəm kam no Nəmsə Almasihu, murho ndum se wayen. ²²Da ɓa nduni nduko rha ndimbi yəkh ato mbonndu Wānde ma kwang rha tupə yəm, na mbenə Mu ma na gwandə ɓa. ²³Da ndum tai Mawu rhab wun pokh ko go Nona gha mənə ano mbakhə tuno ano nduwono kam Almasihu ,mətə Nokhno wo ndum, ²⁴Tai kam palamə ndu ko rha ndimbi yəkh kwanan kwangwa ngəm mai. ²⁵Ngəm na kam mbone jiri ko mətə, na mbenə ano wəye Nəmsə, ano we ye ndu ko Kam mai ngəm seye tomin ma mai kam njakh njakh ma mai rha mbone jiri. ²⁶Kurho təmə, mbone jiri ma mai rha Almasihu Yesu ato wə yang ngəm manno mano a kam mai. ²⁷Mbakhū wəye tupə ma mai ko ko ko ma Almasihu, mbaku wəye palamə ngəm agha na tonowo ano ndəye mai, agha na nəmba ano kume mai nə jikh rha shilləm matakḥ, ano kume rha yəm matakḥ mai Kurho tupə ngəm mbone jiri ma tupə²⁸ Mbaku kume suwet ma ano yemshe ma mai ɓa. mətə kama koko murho ma au wəye. Da ma mai ko ko ma parhe koi mətə ndum kam Makham. ²⁹Ngəm wumai wo Wānde ma kwang, ngəm Almasihu, ye mbone jiri kam Almasihu ɓa, nda tai kam kume ndui ngəm tə. ³⁰Mai kam kume ndui kama mano palama mai ndəwo, ma mai kummbō na kummunə nda ndidimo.

Chapter 2

¹Mba Wānde nā tē ndāge pokh ko go rha Almasihu, mba yasen tākā rha Ndola ma nā, mba ndolen ma shillēm ma kwang. mba hence Pokh ko go kam yasāk. ²Aku ngeme Wānde ma pokh ko go no ngēm Mbaku nduwo Ku yēm mini palamā, mai kam Ndola matak, mai wāye Wānde rha yēm shillēm matak, aku nduwo Ku Pokh ko go mai matak. ³Mbaku wāye Wānde tai ngēm Ko mai ba ndum Kam ape ndu ndor koi ba. ako palamā agha ma rha her sen mban ndāye apeni Wun kowā tē. ⁴Agha ma mban wāye ye ndāye Wānde ma tē gangē mənā ba, nda mban ndāye ma laden wun gangē mənā. ⁵Mbaku yāme Wānde ngin ma Ko ko ko ma Almasihu Yesu, . ⁶Mu ma tē ndu nuwo rha yāpei Makham, Tē ma nā nduko ma nā kam Makham Wānde ma nā koye ba. ⁷Ako palamā tē ma nā ko nā a Mu ma mbam, tē nduni shewe, tē ndu nā rha yāpei Mōn wayi tē rha ndalang pala Mu. ⁸Tē njumbā ndu ndor ma nā tē mbonā ndu ndor toya kam murho, murho ma ndowo tē! ⁹Ngēm tēmā Makham tē mbonwo ndu ndor ma shar shar Tēn mbon yēm ma se kokhwo Yēm ngin. ¹⁰Ngēm mba ngeme Yēm Yesu agha purum mā mbala ato ndēmā, purum ngin ma rha mburho Kam ma rha pang kam ma Kurho Ngusā. ¹¹Ndum tai ma yilakhsi au nāmīni Yesu Almasihu tē pokh muma rha mburho, kwato kam ndu ndor ma pokh mu Makham. ¹²Ngēm Wānde mētā apano, palama mai tu nawo Kurho mbala agha na nā tē nā ba, Mo ndidimo ma na nā ba, aku wā ye tupā ma mai kam suwet kam kolloyāk. ¹³Ngēm Makham nā tupā rha mai aku wāye Wānde tai ma wu mai kwang. ¹⁴Aku wāye Wānde ngin tai kam a'mbo Pokh Kam shēna ba. ¹⁵Ngēm mbaku nduwo Ku a we mbala ba nda ano mbone jiri, A'mbe ma Makham ma Wun njang njang. aku wāye palamā aku wāye Ku njang njang pala njang njang ma rha pang. ¹⁶Aku koye mbala ma Nəmsā Kam ndembir ngēm ano waye paye yēm Almasihu rha mbosā manā ano mbenām nā Na wā wumbe kam tupā ma mbam ba. ¹⁷Agha Kurho njope nane pala sadaka ko mbone ndom kam tupā mbone jiri ma mai, Na wā njakh njakh, kam mai tai. ¹⁸Palamā ndum aku wāye njakh njakh, mbaku wāye njakh njakh kam nane. ¹⁹Na gha mən ano tupātu Timoti kam mai rha yenkoi Mōti, ngēm nane ma mban waye ndāge ko go mbana mbenā tupā ma mai. ²⁰Ngēm na mbenā Mu ma den ma mu ndubuwo matak ba ma tē ndemba mai kam jiri. ²¹Ngēm wun gha Wānde ma kowu nda ma Yesu Almasihu ba ²²Da mai mbenā ndu ndor ma nā, palama ghar tē wāwo tupā ma pokh nā, palamā tē wunowo rha tupā ma bishara. ²³Tē ma nagha mənā ano tupukhmai kam ndundukh ba mbana ndā Wānde ma Kurho kwato. ²⁴Da na kam mbone jiri na ne kam kono rha Pokh mu ma rha mburho ano toi ndundukh tākā ba. ²⁵Da na Kurho gha mənā ano tupā tē mai Abafaroditus, matā ayeni, ayeni nā tupā, nā sharhe mənā shakha nā wokhki ma mai kam ndum shewe ma Wānde ma na gha mənā. ²⁶Ngēm tē njakh njakh ma mai tai, ahakh nā sa'mbe nā ngēm mai kumā tēwā parha. ²⁷Kulā tēwā parha kallah teken tē munna. nda Makham tē ndā kenndi manā, yārhe tē ba, nda tai kam na ne, ngēm manno wāye samba ahakh ko samba ahakh ba. ²⁸Ngēm tēmā na gha mənā ano tupukhr tē, ngēm Mbaku manā ndāye tē aku kume nar na ne ndum Pokh ko go no a wā ndurul. ²⁹Aku pukhkā Abafaroditus Kam njakh njakh rha yēm Pokh mu ma rha mburho Mbaku ndāye ndu ndor ma Mōn pala tē. ³⁰Ngēm Kurho tupā ma Almasihu tē nem murho. Tē mbonā nəmsā nā ngēm mban wuni tupā ma teken mai ma Ku wuni.

Chapter 3

¹Tahakhlma koi, 'apano, mbaku wəye njakh njakh rha Pokh mu ma rha mburho ano mbulltumai Wānde ngin nə mōti Wānde ngin ma ndo ndurok kam no ɓa nda Wānde ngin nə mətə au porhe ko mai. ²Mbaku mane sen kam yendujen ,mbaku mane sen kam ano tupə ma ano gherakha, mbaku wəye sen kam ano rembe Wānde ngin. ³Ngəm Mənə kashiya, ngəm mənə ma mun tə kummbō kam Shilləm ma Makham, mun tə we wurho rha yəm Almasihu Yesu, ndum mun kam mbone jiri ko yəmu ɓa ⁴Da ngəm ndum, Na kam mbone jiri ko yəkh. Mba Mu mo'ndun an ndume yəme yəkh nə, na kowə tə. ⁵Wu ndowo kashiya rha yenko perkirha, kam Mōn Israila, rha Pokh Mōn ma Biliyaminu, (Bahuden Yahudawa) ; ako mbala ma kumoi, ma paris yawana ndu ko. ⁶Kam ndembir pokh ko go na mbonə ndui nə ikilisiya. ko mbala ma jiri rha kumoi, na nduno mbala Ko na ɓa. ⁷Da tai Wānde ngin nə mətə ma Wun nduwo Wānde ma kwang Kam no, Na arhe wunə a Wānde ma mbam ngəm Almasihu. ⁸Ō, na teperhe Wānde ngin nə mətə a Wānde ma mbam ngəm Almasihu Yesu pokh no ma rha mburho. Ngəm tə na mburwo tai ma Wānde. na mənə wunə a Wānde ma mbam ngəm mbano waye Almasihu. ⁹mba waye na ne rhanə, na kam mbenen ma kono rha kumoi ɓa, ako palamə, na wəye sen ko mbone jiri ma Almasihu, wəye jiri ma se totowo kam Makham kam mbone jiri. ¹⁰Yəm ndidimo na gangē mənə ano mbenə tə kam ndembir ma yəl manə Kam ndu ko rha kumoi ndui manə, ano nduwoni pala tə rha murho, ¹¹ngəm agha ndakha ano ɗana na yəl Pokh murho. ¹²Na namənə ye na wai Wānde nde nginə mətə ɓa, ndum na mənə Na nə jiri ɓa, nda wəye yəno ngəm mbano kotu Wānde ngin ma Almasihu tə korukhwo nane kurai. ¹³Apano, na na mənə Na korukhwo ton ɓa. nda Wānde nə matakha ma na wəmənə: monumnə kam Wānde ma mbə kam kwato shirim ako Wānde ma toi shirim, ¹⁴Na ngagərə ko Wānde ngin nə mətə ngəm mbano waye we tupə ma no kam nə ma yewo tə Makham rha Almasihu Yesu. ¹⁵Tai ma mu ma parhuwo ko Mu, mbam yəme yəm mu ko ko ko mətə; nda mbaku wə ye yəme Wānde ngin nə mo'ndun zum, nda Makham an apumai Wānde ngin nə mətə kuma. ¹⁶Da ndum, tai kala pe ma mun lammbō, mbam koye palamə. ¹⁷Mbaku nduwo Ku ano shukurhen na ne, 'apano. Aku ndəye kwang kam Wānde ma kwato palama mun ndumə we shukurhen kam Wu. ¹⁸Mōn ghan wun kwato---mana tepermai wo mbala Ko wu, ndidimo ndum na mai tai kam am mə'ndə---ke ano gherakha ko ndowo Yesu. ¹⁹Tahəkhlmə kowu murho, ngəm Makham ma wu ahakh, Nəmsə ma Wu ndum se rha kawa ma wu. tai sen ma wu ako Wānde ma rha pang. ²⁰Da ma mu kume ner ma Mu se rha mburho, kala pe ma mun kume nə parhe ko mu, Pokh mu Yesu Almasihu. ²¹An parhe yəmu ma mbubut tə manə mənə kam ma njang njang pala yəpei nə, yəpei nə ma tondom kam ndembir ma tə manuwo tai ma Wānde a manə.

Chapter 4

¹Ngəm palamə, apano ma ndolen ma na ndola mai,ma na njakh njakh kam joko mano, ko ko ko mətə aku yərhe Ku njikh ko pokhwo mu ma rha mburho apano serhijenno. ²Na kummbō Afodiya, na kummbō sintiki, aku wəye pokh mai matakha rha Pokh mu ma rha mburho. ³Palamə, na mane kummbō mai, ano ndu ko mano numo pokh ma no ma kulkuli: mbaku sharhe tamyenə mətə. ngəm mun kumə ndui kam wunə rha tupə ma bishara kam kilimas kam laden ano tupə ma no, yəm wu mbullumnə rha likakhtkakht ma Nəmsə⁴Wə njakh njakh rha Pokh mu ma rha mburho tai mbosə. na mane namənə, wə njakh njakh. ⁵Moi Mōn tai mbau ndəye ndigo ndigo ma mai Pokh mu ma rha mburho tə nemma. ⁶mbaku mane sen mai ko Wānde ngin ba. ako palamə, rha tai ma Wānde kam kummbō, kam kummbō Wānde ngin, kam wusa tə, moi kummbō ma mai mba mbene shirim Makham. ⁷Nduko ma kwang ma Makham, ma se kokhwo mbenen ato parhe Pokh ko go mai kam yəmen ma mai rha Almasihu Yesu. ⁸Tahikhilma koi, apano, tai Wānde ma se jiri, tai Wānde ma se ndan tawo waye ndu ndor,tai Wānde ma tə wəye jiri, tai Wānde ma tə njang njang, tai Wānde ma lauwo, tai Wānde ma tə tondu kam ndola, tai Wānde ma tə yese kam yəm ma kwang, mba payen təkə, manə sen ko Wānde ngin nə mətə, ⁹Wānde nginə mətə ma mai shukukhwo mai pukhkuwo mai kummbō mai ndəwo rha ndu ko ma no,aku wəye Wānde ngin nə mətə. Makham nə nduko kwang an ndu ko kam mai.¹⁰Na wə njakh njakh kokoro rha Pokh mu ma rha mburho ngəm ndidimo mai mbaghiri ndu ko ma mai kam na ne. mbə mai manə sen mai ko no jiri, nda mai wai wəye sharhəkh ba. ¹¹Ngəm mono na naye Wānde mətə ba. ngəm na shukurhe ndu ko agha kama mbala. ¹²Na mbenə wəye ndu ko rha kenndi, ndum na mbenə wəməənə ghan nda ano ndu ko rha gangō. ¹³Ano ndumə wəye Wānde tai ta kam nə, tə ma tə tə gangəre na ne. ¹⁴Tai kam palamə, mai wə ndu ko kam na ne rha kume ndui Mano. ¹⁵Ndum mai mbenə, mai Filibiyawa, na mənə Kilang ma bishara, mbosə ma na njakh wokhki doni ba, ikilisiya nə ma se sharukhwo na ne kam mbone Wānde kam pukhum ba yərhe mai. ¹⁶Agha mbosə ma na Tasalonika, mai tupə we sharəkh ma mai ma kokhwo koye matakha. ¹⁷Ngəm na gha mənə aku mbono Wānde ba. ako palamə, nda na gha Wānde ma mai lə wo ato wə ye to ghan. ¹⁸Na pukhkə Wānde tai, na təkə ghan. ngemə hakhno. Na pukhkə rha sha Abafaroditus Wānde ma mai mbonowo. shesheki ma ndamai ner ner rha Pokh, pukhken ndom ma kwang kam Makham. ¹⁹Makham mano an ngeme gangō ma mai tai ko Wānde ngin ma tə təkə ma rha njoko manə rha Almasihu Yesu. ²⁰Ndidimo moi ndu ndor mab ta nduwoni to kam Makham kam pokh mu ma taya tai. mba nduwoni palamə. ²¹Aku taye tai nə nawo Kurho Almasihu Yesu. tai apamu ma wun tuno kam na ne wun Kurho taya mai. ²²Tai ano kwato rha kawə tuno Wun Kurho taya, pala Mōn ma Wun rha mana ma Amana. ²³ Moi mbala ma pokh mu Yesu Almasihu ato nduwoni to kam Shilləm mai.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Bulus, Silvanus kam Timotawus kwato kam ana nawa Makham ma ra Tassalonika ra yim pokh mu Makham kam Pokh mu-ra-burho Yesu Nə-paarha ko mu. Dəkapang ma porha-kawa kam dəko sayya bəta səto kammai taken. ²Məti wun barka nə Makham ngim mai tai dəm min yima mai ra kumbo Makham mamu. ³Mən yimi bono jiri ma mai, yali koya apamai ngəm moya ko Pokh mu ma-raburho Yesu Nə paarha ko mu. ⁴Malnjenmu ma ndoluwo Makham, mən beni tə gwandi mai, ⁵gəm bala ma Makham mamu səto kammai kam ye rapokh ba dā kam dembir mando ra Shiləm ma Makham tai, kam nging-ning ma winje mani. Palemi dəm mai ma, mai beni ka ma dəko ma mən wiwo ra mai ngəm mai. ⁶Mai duuka ana arha-kura shamu kam ma Pokhmu ma-raburho, kəla ma mai pukuwo balai ra dwai dəko dā kam jakh-jakh totowo kam Shiləm Makham. ⁷ Kura ti mi mai duuka ana yipei wande ma kwang nə mon ma tai ra yili Masedoniya kam Achayya. ⁸Ngəm kammai bala ma Makham witowo bərsəgəling ye ra yili Masedoniya kam Achayya ba, dā bono jiri ma Makham mamai balto tək pe ghang. Kura timi bala pokhmu anga kalla dumba. ⁹Wun kam kowu wun kuro naye kama yali mai wiwo komu, kam mai bakhwo sokurha parha, man tiwirtiku a nawa Makham ma kulkuli, ¹⁰kam moye lau mani an jumbin ni ra burho-makham, Yesu ma ti yilwo pokh murho, mu ma tə kasəmbo pattiya dəkapanghī ma toi njen.

Chapter 2

¹Anga mai kam kōmai malnjenmu mai bene toi mamu dū to a bam ba.² Mai beni ghar min kumi dwai a jala mini Pilipi. Min wi bala-ma-makham ghwat-ghwat ra shārhi ma Makham mamu ra kwanakh kendi-kendi.³Nyenyē mai ma mēti wiye ra aki-aki ba, pala dūm kam kwan mamu ba tokli mun ba. ⁴Palami makham ti lāwo ti bōmbō balama makham, mun kurow namai,ngim am landa akha monba,amu landa akha makham tima tikurow diye ra akha mu.⁵ala maibeniwo mun timni we nerma pukh ba, makham tima jig bimu. ⁶Muntimni ga dōr ma monba, ko kam mon ammagammini dembir ma ana wouki ma almasihu.⁷Mun appi senma kwan ramai, palama tamno sēti dōwo laumando ⁸.Ngām tima mukurow dōloma mai kam jiri ngim tima munkurow bono nimsi mu ngim mai, mun namai woye bala ma makham ngim mai minkurow pukh kongomu majiri.⁹A pono mai kurow timmi kam dwai kam girgir ma munyewo, munkurow tuppi bosi kam berri, ngim amduwomu komai ba, tai bossi munkurow namai balama makham.¹⁰Mai sheida taim kam makham, ngim sēn mamun apumaiwo, mai ana bono jiri sēn ma amana kam ma kedfe bubut. ¹¹Ngim timi maibeni delle ma mun wirow ma tai mu pal pukh kam ambe mani, mun kurow basamai, mun kurow zara mai. ¹²Akuwi dū ko makwan kam nawo makham matikurow yemini kam joko mani kam dūdor mani.¹³Ngim timi munkurow godini,ni makham laren tiki ba, ngim mai puki balama makham kam row pukh'mu mai pukki sē palla bala mamba pala sii tiki balla'ma makham moso pukh kongoni mai anna bono jiri.¹⁴Apono mai ma mai dūku anno shukkurow kanikilisiya ma 'makham ma,un dūwuwo Almasihu Yesu monma unrow yel Yahudiya tai kam mai akuye dwai row sha muon monma row yelmamai,pala ma Ikilisiya sē yewo dwai row sha Yahuza.¹⁵Mon'ma unterwo Yesu tai kam anow nayo balla, una kasi wuni ana yemshe tai kam mon. ¹⁶Un ka'i mini amnayo ballam, makham ni monba ngim auwayo nimsi ba taipalami unkuro geme taba makeren mawo.shukno ma makham ti jumbutunwo.¹⁷Mai appono ngim timi munwi melek mamu ngim yipi mini maloci kalla har dīdimo maifukh kongomu, munkuro kala ndullemai yero kam yero. ¹⁸ Mun dōpi yimu nanekam Bulus koye matakba koye rabba ammana ngamiyow ti kai muni. ¹⁹Mumaten ma'ammu wowo dukh kongomu kam wande ma jakhjakh kam wande ma mun ladiwo kam pukhmu Yesu bossi matimi nane kam mai ba? ²⁰Ai munkurow ladape ngim mai kam we jakhjakh mamu.

Chapter 3

¹Kalabi am dūmo digim ba, kwang am dīyomu bi yiromini. ² Mun tupi Timoti, molmu nutupi ma makham kam nu naye balamani kam sharawini ra bono jiri. ³ Ngim mun matakham ramu an kume suwet ngim bossi mo twaijenba, mai beni ngim timi kwan duwomini. ⁴ Kuli banai min namaiwo tomin min yei dīwai palo mi, min nawo. ⁵ Ngim timi ano dūmo digimba, tupi nine ngim balamo todom ma mai ra bono jiri. timi na dīyo mai ngim tupi mamu dūni bam. ⁶ Ti Timoti touwo kammu tonwo kam balamo kwang tu boni jiri, kam ndola, tinambo am yime balamo kwang kam mu, am dīye gambe am dīye ti. ⁷ Ngim timi moljenno min wayi shariki Ngim bono jiri ako min yeyi dīwai kala bi mun ⁸ Didimo min wai dīko todom row'yimmakham ⁹ Ngim timi am bono jahjah ni makham ngim mai, tai mo jahjah mamu twai kam makham twai kam mai. ¹⁰ Beri kam bossi mun kumbo kam todom am dīye pukh yiromai, ngim wande momin burwo kam bono jiri. ¹¹ Moi makham mamu kampukhmu ti kam koni, kam laumani Yesu an apumu kokoma kwang twoi kam go ¹² Moi makham ban share mai akun yiroku kam ndola mon, montai pala min apimai wo. ¹³ Todom mano kam pokh kongono ana waye we laifiba. kam makham kam pokh mu bossi twoi malauma makham kam monma un bonwo jiri tai.

Chapter 4

¹Kallobi moljenno na namai ra yimlauma makham, mai pukuwo ɓala kammu amwuye kwato makham am kume nermamu ngim tupi amwuye tupi mo kwang. ²Mai beni ɓalamomun namaiwo mo twai kam lauma makham. ³Ngim timi ɓalama makham soɓe bubut ,ako ɓahe lambo tamyen. ⁴Tai mai beni ɗiko mo kwang kam ⁵Monma win beni makham ɓa wun kuri pukoti. ⁶Mun beni wuye ma pattiya ni ayenɓa ra ɓalai, nudormara buro an ɗiyo wandemo kura kwato tai,palami min namai wo min benwo. ⁷Ngim timi makham tiyemini tu pi ma pattiya ɓa, twoi tu tupima kwang. ⁸Muma ti kurwo ti,ti kurwo mon,ti kurwo makham titu makham ni ɓoni nimsi, ⁹Ngim ɗolen ɗola moljengo aku ga mu an ɓullumai ɓa,ngim kai kam kokõ makham ti ɗoli mon tai. ¹⁰Kai wi moti ngim maljengo tai mowun to ma ki duniya mai ɗi moljenno am wuye tupi ma kwang. ¹¹Pokh nimsimai tupi ma kwang mai tupi kam shamai pala mun namaiwo aku wuye. ¹²Ngim timi akuwe ɗukko makwang kan monma unbeniwo makham ɓa,leye debir komu ɓa. ¹³Min gamini aku ɗiwoku matakh ɓa, moljennno ,kam monma un wiwo yong, aku sabe a hamaɓe pala monmo win kam kala liye pukhkongo wuɓa. ¹⁴Min beni Yesu ti munni ti yilli, makham an twoi kam monma wun wiwo yong kam ti. ¹⁵Min namai ɓala ma pokh mu maro buro munma munwiwo yong kam nimsi, amɗumo kwato kam makham am pereko monma wun mutu'uwo ɓa. ¹⁶Makham kam koni an jumbunni raburow kam yeni ma toɗom kam jilomaleika kam ɓelma makham monma wun mutuwo ra yim laumo makham au yeli. ¹⁷Monma un kam nimsi an Ilomini twoi ra yewə amgo`momun kampukhmu mara burow, amu dukko kanti. ¹⁸Ngim timiaku laye pukh kongo apomai kam ɓalla.

Chapter 5Am diye zaman kam bossini

¹apuno kwang am bullu mai ba. ²Mai kam komai mai beni bossi ma makham kuro twoijen ke ni shiri ku beri. ³Wun kurao kumo ner wun beniba bossi ma makham ato twoi waye wuni palo tamnoma sakam wuwi lai bossini tikiba. ⁴Mai apono maira rim peba, bossi atoi waya mai keni shiri. ⁵Ngim timi montai mon ma bossi, munma ma beri ko rimpeba. ⁶Aku wuya yongba pala nangen mon am wuye diko mam wara yong kam sa ma kwang. ⁷Monma kuro yong wun wuye yong ki beri anoyemeni unkwi ku beri. ⁸Minmo ma bossi am wuye diko mokwang ambone jiri kam ndolen, mun wowwo pukh kongō. ⁹Makham ti döllimini kam shukhna ba Ngimamwaye nimsi kam lauma makham. ¹⁰Timunni ngim mini anga min murmu am Ili. ¹¹Aku basə apomai aku diye apomai pala mo mai wimini. ¹²Mun kumbo mai apono aru bone dudor nu monma kura tupi ramai ra balama makham, wunkura namai. ¹³Aku koye komai kam ndola ngim tupi kam diko ma kwang kam ndola apomai. ¹⁴Mun namai bala apono aku wuwu bala nu ano bussi monma wun terwo pokh wu kam tupi. ¹⁵Aku liye komai apono, aku sabe monmo wun safuwu mai ba aku ndola wuni kam ndolen ma makham. ¹⁶Aku diyoku kam pokh kongo njanjan. ¹⁷Aku wuye yirow kufo ware kirow. ¹⁸Ku pai yim makham tai ngim timi bala ma makham tinawo ngim lau ma Yesu. ¹⁹Aku nume balama nimsi ba. ²⁰Aku bone diyen kam makham ba. ²¹Aku kere tai aku koye wandemo kwang. ²²Aku diweku nyang kam saba bala. ²³Makham kam koni an sharemai ban rime nimsimai kwang. ²⁴Niye mai nu wuye bala an geme. ²⁵Mai apono aku wum kumbo makham. ²⁶Aku taye apomu tai tayomo kwang. ²⁷Na kumbi mai aku namu balama na bullumai wo. ²⁸Mai kwang ma pukhmu yesu nu share mini ato diyoto kam mai.

1 Timothy

Chapter 1

¹Bulus, nə tupə ma Almasihu Yesu ako mbala ma Makham nə parhe ko mu, kam Almasihu Yesu ma mun moye koni, ²kwato kam Ti moti, laumano ma rha mbone jiri: Sharəkh, parhe koi, kam nduko ma kwang ta kam Makham Kam Almasihu Yesu pokh mu ma rha mburho. ³Palama na Kurho Na go aka wiye, mbosə ma na kwato Makidoniya nāwo, aka moye ti apisa ngəm aka nawun laden moni mbau shukurhe Wānde ngin zum ba. ⁴Mbau sa'mbe mbosə ngin ma wu kurho ye kume sinndi kam teperhe Kurho mbala ngin ma kirauni tiki ba. Wānde miti ti ndape shi shina, ako Wānde ma a sharhe mbala ma Makham, ma se kam mbone jiri. ⁵Kumai se nduko ma Ndola rha njan njan ma pokh ko go, kam yembima mbenen, kam Ngem ma mbone jiri. ⁶Ma laden wun kakhrwu ko kokoi wun mayewu kala ye mbala ma mbam. ⁷Wun gha mini mbau ndu wo wa ano kumai nda wun mbenə Wānde ma wun Na mini ba kam Wānde ma au yirho wu koi. ⁸Nda mun mbenə kumai se kwang mba wi tupə kam se rha koko ma kwang. ⁹Ngəm mun mbenə Miti, kumai se ngəm ni mbonə jiri ba, nda ngəm Mōn ma Wun nawo Kurho ndəlai ba. Mōn ano sa'mba mbala, kam ma wun nāwo Makham ba, kam ano bubut, kam ma wun kam Makham ba, kam ano naye mbala ma mbam ko Makham. Mboni kumai ngəm ano terhe murho pokhijen mamyen kam nokhujen tamyen, kam ano terhe murho, ¹⁰Ngəm ano kwalala kam ano wiye sonndi kuro, ngəm ano shira Mōn wun kwato mane wuni a shewe, ngəm ano ghau kam ano mbala kurho ma ghau, Kam tai Wānde ma se kakhrwo koko ma ndəlai. ¹¹Miti ndəlai ma ko ndembir ma wokhki ma Makham ma se kwang, ma mbonwo lewon koi. ¹²Na wusi Almasihu Yesu pokh mu ma rha mburho. Ma ti gangərewo na ne, ngəm tə arhe na ne a mu ma kwang, ti wowi na ne rha tupə ma nə. ¹³Kilang na ni sa'mba, ni mbone ndui kam ni terhe Mōn. nda tai kam palami a sharhe na ne ngəm na wi rha kendi mbenen kam kenndi mbone jiri. ¹⁴Nda sharəkh ma pokh mu se njummbutawo kono kam mbone jiri, kam Ndola ma rha Almasihu Yesu. ¹⁵Miti mbala ma parhe koi ma jiri, se kekhrto agha ma mban pukhkə, nāmini Almasihu Yesu tonwo rha pang ngəm parhe ko ano mbubut, rhawu ndum nane ma na kokhwo sa'mbi. ¹⁶Kurho timi na wawo sharəkh, ngəm a kam no na ne ma Kilang, ma ape Kanandi ma Yesu Almasihu. Tiwi miti ngəm ano nduwono awe api ko Mōn ma au mbonə jiri ma waye Nəmsə ma taya tai. ¹⁷Ndidimo kam Amana ma zamani, ma tə murho ba, tukhkumani, Makham ma tə matakhdor, kam ndu ndor mbau nduwo wu kam ni tayya tai, mba nduwoni palami. ¹⁸Na mbogo mbalai mōti rha sha go, laumano, Timoti. Na wi mini palami ngəm mbala wuna ma wiwo mbi a kogo, ngəm ako meneko rha shakha ma kwang. ¹⁹Ako wiye miti ngəm ako ndu wo ko kam mbone jiri kam pokh ko go ma kwang. laden Mōn wun Kurho mbau kume njiloi miti wun gummbule mbonə jiri ma wu. ²⁰Palamu Himinayus kam Iskandari, ma na mbonwo wuni nə Shilləm ma pattiya ngəm mbau shukurhe kurhe sa'mba mbala.

Chapter 2

¹Ngəm timi Kilang ndai, na kummbō mba wiye kummbō ngin kam kummbō Makham, kam wiye kummbō ngəm Mōn tai, kam mbone mbarka, mba wiye palami ngəm tai ma Mōn, ²ngem ano Amana ngin kam tai ma ano njoko, ngəm mbamu wiye nduko ma kwang kam nduko ma den rha Makham matakḥ kam mbone ndu ndor. ³Miti se kwang kam pukhumni shirim Makham nə parhe ko mu. ⁴Ti gha mini tai ma Mōn mbau waye Nəmsə, au ndanawa mbene jiri. ⁵Ngəm Makham tə matakḥ, nə mbone we Yale ndum tə matakḥ, rha teren ma Makham kam mu, mu miti ndum Almasihu Yesu. ⁶Ti mbonə koni parəkh ngəm agha ma, ngəm ato nduwoto a mbala ma jiri rha mbosə timi. ⁷Kurho Wānde timi a wowe na ne kam kono ano nduwono ni wokḥki ma parhe koi kam ni tupə ma nə---na naye jiri, na wiye ghau ɓa---ma ni shukukḥwo ma Mōn ma wun mbenə Makham ɓa rha jiri kam kendə kendə. ⁸Kurho timi, na gha mini mamyen ma agha wun tiyo mbau wiye kummbō kam tile sha wu ma kar kar rha mburho kam shokḥna kam shəna ɓa. ⁹Nda ndidimo na gha tamyen mbau wowe arəkh ngin ma a wəye nə kwang kam wuni, kam maso ma to nduwoto kwang kam koye koi. mbau nduwo wa ano tenndikh kam zinariya kam azurfa kam la'nda ma ayim koi shar shar ɓa. ¹⁰Na gha mini mbau wowe la'nda ma ato ape Tamyen ma wun nduko rha Yim Makham matakḥ rha tupə ngin ma kwa kwang. ¹¹Tamno mba to shukurhe rha sen kam liye koi rha tai ma Wānde. ¹²Na nəy tamno mba to shukurhe agha ape ndembir ko mani ɓa, nda ato ndu ko kam liye ko'ndo. ¹³Adamu ma parhuwo wi mini, mbə timi ndum Hauwa'u. ¹⁴Adamu ma tokukḥlwo ɓa, nda tamnai ma tokukḥlwa rha sa'mba. ¹⁵Tai kam palami, a to waye Nəmsə kam kalo laye A'mbe, mbau suwu shirim rha mbone jiri, kam Ndola kam kar kar kam pokḥ ko go ma kwang.

Chapter 3

¹Mbalai miti ma jiri: Mba muni ni malekh nduko a ni shirim ma kawi kummbo, ti melakh tupə ma kwang. ²Ngəm timi a ndu ko nə shirim kawi kummbo mban nduwoni ma mbala koni ɓa. mban nduwoni ni tamno matak. mban nduwoni ni koye koi, ni sen, ni liye koi kam ni pukhkə rogujen. ndum mban mbene shukukhwo. ³Mban nduwoni ni ye men ɓa, kam nə ndapakoi, ako Palami mban nduwoni kam manə sen, ni nduko ma kwang. Ni gha ayim ɓa. ⁴Ndum mban ndumə ndəye mana mani kwang, A'mbe ma nə mbau nāwo Kurho mbala ma ni kam mbone tai ma ndu ndor. ⁵Ngəm mu mban ndumə rhəme mana man ɓa, an ndume ndəye kawə kummbo ma Makham a ndakha? ⁶Mban nduwoni pokhye ni ɓa, ngəm mban tile Pokh ko go ni kam ape ndu ndor koi, mban wukhkroni rha kama ndui ma Shilləm ma pattiya ti men nowo rhakə ɓa. ⁷Ndum mban nduwoni mu ma tə nduko ma kwang rha Mōn ma Wun mbeni Makham ɓa, ngem mban wukhkroni kawa kam gondo ma Shilləm ma pattiya. ⁸Palami ndum, mbabirjen mbau nduwo wu kam sent ma kwang, ano wiye pokh rhab ɓa. Wuni kwang nduwo wu ano ye men kam ndapa ko Mōn ɓa. ⁹Au nduwo wu ano koye mbala ma jiri kam naye jiri ma mbala kam pokh ko go ma njan njan. ¹⁰Wini kwang ndum ɓa zalakurho ndəye wuni, mbə timi mbau zalakurho tupə we latti ni kowu ɓa. ¹¹Palami ndum Tamyen mbau nduwo wu ano koye koi. mbau nduwo wa ano yero ɓa, nda ano koye koi kam sent rha tai ma Wānde. ¹²Ndum mbabirjen mbau nduwo wu ano Tamyen matak matak. mbau ndumə ndəye A'mbe kam mana mawu. ¹³Ngəm Mōn ma Wun wiwo tupə ma kwang wun wai yirko ma kwang kam ndembir rha mbone jiri ma rha Almasihu Yesu. ¹⁴Na mbullgo Wānde ngin nə mōti, na ndimini ano toi kam go ndundukh təkə ɓa. ¹⁵nda mbano sa'mbi mbosə, na mbullungo ngəm aka mbene Wānde ma ka wiye rha tupə ma go ma mana Makham, kawi kummbo ma Makham mase kam Nəmsə, zalmakurho kam ndum nə sharəkh mbonə jiri. ¹⁶Shina tiiki ɓa api kummbo Makham ma mu ma jiri se ndor shar shar: "Ti api koni rha ndimbi yəkh, Shilləm ma kwang se parhe ti, Malaiku wun ndiye ti, a wiye wokhki mani rha Mōn ma Wun mbeni Makham ɓa, A mbonə jiri rha pang, mbə timi a arhe ti rha mburho rha ndu ndor."

Chapter 4

¹Ndum Shilləm se năy namini rha zaman ma toi lasen Mōn au kari ko jiri mbau mane sen wu ngəm mbau ndiye Shilləm ano tokhkulyo kam shukhuwo ma nghamiyo ²ha ghau kam woro ye pokh ko go wu a to arhe sel. ³Au Kaye wula kam pukhkə we say ma Makham tə wiwo ngəm mbau Yipe kam mbarka rha Mōn ma Wun mbonwo jiri ndum wun mbenwo jiri. ⁴Ngəm tai Wānde Makham tə wiwo wini kwang. ngəm tai Wānde ma Mun pukhkuwo kam mbarka, wini kwang am kurhe ɓa. ⁵Ngəm sombe ti njan njan kam mbala ma Makham kam kummba. ⁶Mbaka yimwo Wānde ngin nə mōti ni Mon, aka nduko a shewe ma kwang ma Almasihu. Ngəm na nduwoni kai ko mbala ma jiri kam shukukhwo ma kai nauwo. ⁷Nda aka wu'mbe mbala ngin ma euro ma Tamyen wun gha mini. ako Palami ako suhkuren kogo rha nāwo Makham. ⁸Ngəm wumbe yəkh se kwang kalla,. Nda wumbe yəkh rha mbala ma Makham se kam tupə rha tai ma Wānde. Ngəm rha ndo alkawari tiki ngəm ndu koi miti kam nduko ma toi. ⁹Mbalai mōti jiri rhando se ndanto mba pukhkə se tai mando. ¹⁰Wānde ma wiwo mun tupə shar shar. Ngəm mun mbonə jiri ko Makham nə Nəmsə, ni parhe ko Mōn tai, pala ano mbone jiri. ¹¹Aka wokhwu ndum aka shukukhwu Wānde ngin nə mōti. ¹²Aka Lowe agha ma mban mbune A'mba mbe mango ɓa. Ako Palami, aka nduwo ka we shukurhi ni ano nawo Kurho: rha mbala, sen, ndola, naye jiri kam ndum kar kar. ¹³Kopo mbana tonowo, aka gangəre ko rha ndiye likhkatkat, kam wokhkə, kam ndum shukukhwo. ¹⁴Aka wiye ndendau kam tupə ma kai tə ɓa ma mbogowo ta kam wuna mbosə ma mbabirjen wun wokhwo shawu ko go. ¹⁵Aka liye Ko go kam Wānde ngin nə mətə. Aka gangəre ko rha wu. Ngəm says tomin mago mbata nduwoto mben manndo rha yirho Mōn tai. ¹⁶Aka liye Ko go kwang kam shukukhwo ma go.kwato tomin mago rhawu . ngəm kam wi mini palami aka parhe ko go kam ano kuma kai.

Chapter 5

¹Aka yenye masəkhə. Aka wun mbala pala pokhko. Aka yenye kwatən ngin pala Mōn ma go, ²yenye masəkhjen Tamyen pala nokhkujen mai, A'mbe tamyen pala apamai tamyen rha tai ma kar kar. ³Aka mbone ndu ndor nə mborukh ngin, mborukh ngin ma kulkuli. ⁴Nda mborukh ma se kam A'mbe kam Kakhjen, moi mbau zalakurho ape mbone ndu ndor rha mana ma wu. Mbau wiye Wānde ma kwang nə Mōn ma wu, ngəm Makham tə kume ner ma palami. ⁵Nda mborukh ma kulkuli, ma yirhe se matak, a to mbonə Pokh ko go ndo ni Makham Tai mbosə mba to gangəre to rha gangō Kam kummbō mberhi kam mbosə. ⁶Nda ndum, tamno Ni gha ndu ko kume ner miti se mudto, agha se kam Nəmsə. ⁷Ndum mbala naye Wānde ngin nə mōti ngəm mbau nduwo wa Wānde ma mbala kowu fa. ⁸Ndau mba mu ti ndumi sharhe Mōn mani fa, pala Mōn ma mana mani, ti shini mbonə jiri, ndum gijam mu ma tə mbenə jiri fa kam tə. ⁹Moi mba teperhe mborukh ma mba to ndoni mila pendun ngumni, kendo mami matak. ¹⁰Mba mbene se kam tupə ma kwang, kam liye Ko ndo ayukh A'mbe ma ndo, mase pukhkə rogujen, ko se sombe ye Mōn ano kwato rha kawə kummbō, agha ni sharhe Mōn ma Wun rha ndui, ni gangəre ko agha kama tupə mbala. ¹¹Nda ko mborukh ngin ma wun A'mbo wu, mba wowe wuni rha tepukhro fa, ngəm mbau wukhkruwu rha melakh Wānde ngin ma wun yemshe kam Almasihu, wun ndol mini mbau wiye wula. ¹²Kam ko koko miti wun ndapuwon kowu kenndi jiri ngəm wun yili alkawari ma Kilang. ¹³wun lakhduwu mbusi, wun mbaljen mana mana. Ye wun ndu ko ma mbusi ma. Nda tai wun nduwa ano yerho, kam ano menu rha teren ma Mōn, ano ngigilin, wun naye Wānde ma kwangfa. ¹⁴Ngəm timi na gha mborukh ngin A'mbe mbau wiye wula, mbau laye A'mbe mbau ndiye mana, ngəm mba mbonə koko nə Shilləm ma pattiya an wowe muni rha tupə ma gherakha. ¹⁵Ngəm ma laden wun kakhrwu kalo nāwo Kurho Shilləm ma pattiya. ¹⁶Mba mondun tamno Ni mase mbonə jiri se kam mborukh ngin, moyu mba to sharhe wuni, ngəm ndo ndurok fa mayeni ko kawə kummbō mba, ngəm kawə kummbō ato ndumə sharhe mborukh ngin ma kulkuli. ¹⁷Masəkhjen ma wun wiye tupə ma wu ma kwang wun ndanwu Mba arhe ndu ndor ma wu koye rhab, palama ma wun tupə kam mbalai kam shukukhwo. ¹⁸Ngəm mbalai se nāy, "Mba wowe takumkumi pokh shewe mban Kurho nduwo fa" ndum "Nə tupə wini kwang mba aghe ti we yal tupə ma nə." ¹⁹Aka pukhkə hero ko masəkh fa kolo ano mbone jiri koi wun ndoni rhab agha kunnū. ²⁰Aka yenye ni wiye mbubut agha shirim ma ngəm ma lasen mbau kume suwet. ²¹Na wowi kai, shirim Makham, kam Almasihu Yesu, kam gwandima Malaiku aka liye Ko go ayu Wānde ngin nə mətə kam pokh ko gofa ndum mbala wiye Wānde tai kam ape zum zum fa. ²²Aka yiglako aka wowe sha go ni mu fa. aka wowe sha go rha mbubut ma mu fa. aka mane ko go njan njan. ²³Aka wiye ko shirim rha kuijen fa. Nda ndum, ako Palami aka ye am inabi kalla ngəm ahakh go kam mbala tondom fa. ²⁴Mbubut ma moni ma lasen rha ndalang, wun wokhwu shirim kam wuni rha kumai. Nda ma lasen mbubut ma wu wun nāwo mbiwu. ²⁵Palami ndum, ma lasen tupə ngin ma wu ma kwang rha ndalang, nda ma lasen ni ma wun tuki fa.

Chapter 6

¹Moi tai ma wun shewe mbau ndiye nongomana ngin ma wu kam ndu ndor. mbau wāye palami ngām mba sa'mbe yim Markham kam shukukhwo ma ni. ²Shewe ma wun kam nokhkujen mana ma wun mbonā jiri mbau wāye mbunen ba ngām mai Mōn ma apamai. ako palami, mbau wiye tupā kam ndembir. Ngām nokhkujen mana ma wun tupā kam wunā ano nāwo Kurho mbala, ano ndola ndum. aka shukukhwo aka naye Wānde ngin nā mōti.³Mba ndum wini muni ti shukukhwo Wānde nā zum ma tē kam koni ti lowi shar shar ba, pala mbala ma pokh mu Yesu Almasihu. Pala namini wun lowi shukukhwo mase ndani ko mbala ma Makham ba. ⁴Mui miti ni ape ndu ndor koi, ndum tē mbenā Wānde ba. Ako timi, ti kam shishina kam gha mbala ngin shar shar ko mbala ngin. Mbala nginā mētā wun toi kam missi, kam yile Pokh ko go, kam lalatti, kam pattiya mbala ngin, ⁵kam kenndi ndu ko tu apen rha teren Mōn ma wun kam pattiya pokh ko go. wun mbakhā jiri wun ti ndiye pala kummbō se koko ma ndapa nginā." Aka porho ko rha Wānde nginnā miti.⁶Ndindimo nāwo Makham kam ndāge pokh ko go se kwanan Nokhgo waye Wānde. ⁷Pala mun tommbō kam kam agha Wānde rha pang ba, ndum am ndumā pokh rha ndo kam Wānde ba. ⁸Ako palami, mbam wiye kanadā kam we say kam la'nda woli.⁹Ndum Mōn ma gha ngina wun wukhker rha sa'mba mbala, rha kashap. wun wikhker rha Wānde ngin ma tutulukh kam melakh ma kwang mba kam tai Wānde ma se ti wowe Mōn wun sa'mbi kam murho. ¹⁰Ngām gha ayim timi zalakurho ma gherakha. Lasen Mōn kalo gha ayim wun mbakhā jiri, wun ammutun kowu sambahakh ma ghan. ¹¹Nda ma ngo, mu ma Makham, aka wumbe Wānde nginnā miti, aka nawe Wānde ma kwang, nāwo ti, wiye jiri, ndola, kam koye koi. ¹²Aka gangāre ko gangāri ma mbone jiri. Aka koye Nāmsā ma kulkuli ma yewo kai kurai. Ako timi ako mbone jiri ko ano mbone jiri ma ghan ako Wānde ma kwang. ¹³Na mbogo tupā ma miti shirim Makham ma tē wiwo Nāmsā ni tai ma Wānde ngin, kam shirim Almasihu Yesu, mati nāwo Wānde ma jiri ko Bilatus Babunti. ¹⁴Ako nāwo Kurho mbalai kar tiki ba, we latti tiki ba ako toi ma pokh mu Yesu Almasihu. ¹⁵Makham an ape toi mani rha mbosā ma--- Makham, ni Wānde ma kwang, ni ndembir ma yeti matakha, Amana ma tē rha njoko, pokh mu ni njoko. ¹⁶Ye ti ma tē murho ba, ni ni ndu ko rha njan njan pe ma tē kwato petai ba. mu ni ni ndiye ti ba, agha man ndu ti ti. Ngām se ndu to kam nā kam ndembir ma taya tai. mba nduwoni palami. ¹⁷Aka nawun ano ngina rha pangē mōti mbau yile kowu ba, mbau mane sen wa yu ngina ma to nduko tayya tai ba, ako Palami, mbau mane ko wu kam Makham ma tē ti mbom Wānde ngin ma kwang ngām kume ner ma mu. ¹⁸Nawu mbau wiye jiri kam ngina ko tupā ma kwang, mbau mbonā Wānde nā Mōn shawu wolmini. ¹⁹Ta palami au liye Wānde ma kwang nā ko wu ko Wānde ma toi ngām mbau pukhka Nāmsā ma kwang. ²⁰Timoti, mbaka liye Ko go ayu Wānde ma mbogo wo. aka wiye ko yang kam mbala ma mbam Kam shishina ngin ma ti sa'mbe rha teren ma Mōn ma ti naye mbenen ma ghau. ²¹Lasen moni wun Wokhki ma wānde nginā mōti, kurho timi wun mbakhā mbala ma jiri. Moi wānde ma kwang mba nduwoni kam kai.

Hebrews

Chapter 1

¹Rha zaman ma tang, Makham tiwi bala kam Kakhijen ma Kakhijen mamu kam koko zum zum kam rha Pokh Annabawa. ²Da rha zaman ma tewel koi, tē wumbo bala kam ma kam Lau mani, ma ni koye tai ma wande. ma wiwo pang ta kam ni. ³Ti ma Jan Jan ma paye Makham, (ainihin zatin kamanin sa) Ti koi wande ngin tai kam dembir bala ma ni. bima ti sobuwo bubut ma mu, tin nduwo ni sarap rha sha tasi ma (madaukaki) tima rha burho. ⁴Ta palami tē kowi Malaiku pala, ma yimni ti wawo rokolai ti kowi kowu yang. ⁵Ngām tēmi maten ma rha Malaiku Makham wun timnuwo namini, "Kai lau mano, kakhmo na nduna pokh kamgo"? ndum malaika bala ma Makham ti nawo, Ano nduka pokh kam ni, An nduwo na lawo kamno"? ⁶Palami ndum, Makham tē bon nduwo lau mani rha pang, tin naye, "Tai ano tupi ma Makham bau wuni kumbo." ⁷Ako Malaiku ndum ti nai, "Tē ma tē wiwo malaiku mani ano shillām ngin ma kwang, ano tupi mani ndum yilakhsi wati." ⁸Ako lawai ndum ti nai, Kalo nduko mago, Makham, ato nduko taya tai. Zalma joko zalma rha yirhe jiri. ⁹Mai ndoli tupi ma kwang mai kurhi tupi ma pattiya. Ngām tēmi Makham, mati Makham ma go, tē purhi kai kam mor ma jang jang ma kokhwo ko apagho kwatin."¹⁰Tun zalma kurai, Pokhmu, kai ma kai wiwo pang, Rha burho ndum tupi ma shago. ¹¹Au ndubi, da mago ako kwato shirim. Au masi pala lada woli. ¹²Au dakiri pala lada lifi, Au zigili pala masikh lada woli. da mago kai ni ako zigili ba, Kai ni taya tai, Mila ngin ma go ndum au dubi ba. ¹³Da maten ma rha malaiku ma Makham ma tē nawo namini, "Nduko filakh shano ma tasi ano wowe ano kurhe kai kurha yehgo"? ¹⁴La tai mai malaiku shillām ngin, ma Makham tē tupuwo wa, Ngām bau wiye tupi ni Mōn ma waye nimsi?

Chapter 2

¹Ngəm timi jiri am mane sen mamu ako wande ngin ma mun kum muni, Ngəm am we tutulok au porhe wun rha shāmu ɓa. ²Mba ɓalai ma nawo kam ma rha pokh Malaika ngin sen nduwo ta jiri, tai kurhe ɓala am kendi jiri, wun gomwu kam wande ma wun gangwo, ³Am pokhre komai a ndakha mbam kurho pukhk ɓala ma ndor palami? Ngəm Pokh mu kam koni, tɔ Ma tɔ faruwo namini, Mōn ma wun kumbo tɔ wun ɓone jiri ko ni. ⁴Palatimi ndum Makham kam koni tɔ leuwu jiri ma Wandei kam yɔpe, we Shama kwe, kam wande ngin zum zum, kam lai lai ma shilləm ma kwang Ma tɔ yipuwo ako ma tɔ ndolwo. ⁵Ako Malaiku ɓa Markham tɔ wouwo joko mani ma ra pang ɓa, ma mun namini. ⁶Da Mu ni namini tɔ pe mondun, namini, "Mu, tɔ mɛten ndai? ma Kai yɛmeti? Ko lau ma Mu, ma kai yɛmmən kam tɔ?" ⁷Kai wowi Mu mban ndowu na bi Malaiku; kai mbonwo(daukaka)kam ndu ndor. ako wande ma kai wiwo tai. ⁸Kai lɛtɛ ako wande ma Kai wiwo, tai kai mbakhnuwo mbau ndowu kurho yenɛ." Ngəm Makham tɔ mbakhɛ tai ma Wandei mbau ndowu ɓɛnɛ. Tɔ mbakhɛ wande nɛ zumɓa. Da nda ndɛ ndɛmo mun ndɛ wande nɛ Ma tɔ kurho wɛmɛnɛ zumɓa. ⁹Da mun ndɛ Ma manuwo ta lawo ma yenko kalla a kurho Malaiku ngin, Yesu, wun mbonwo joko ma ndor wuna purhe tɔ Ngəm kumo ndai ma murho Mani, mitɛ tai ye nersen ma Makham Yesu tɔ munnuwo Ngəm mini. ¹⁰Ngəm timi, wɛnɛ kwang kam Makham, ma tai wande ma wiwo ngim tɔ, ta kam nɛ, Ngəm mban mbonndu Ambe ma ghan kalo waye ndu ndor. Ngəm ɓa ndu be waye nimsi kalo kuma ndai ma ni ¹¹Ngəm that nɛ sobuni kam ma sobuwo, tai ye Mōn matakh. Kurho tɛmɛ tɔ kume kawa ma ye wuni apeni ɓa. ¹²Tɔ nɔwo, "Ano nawun apono yɛmgo, Ra teren ndafi ma Mōn ano paye kai kam pɔyakh." ¹³Da kakhrmo, tɛnaye, "Ano ndege yino koni." kam ndum "Mo nanei, Na ne kam Ambe ma Makham tɔ mbonowo." ¹⁴Yim motɛ 'Ambe ma Makham tai wun kam lɔ kam ndom, Yesu ma tɔ arhi yipei ma tɔ Mu, akala murho tɔ tekhwo nɛ ndembir Ma nɛ arhi murho, tɔ Iblis. ¹⁵Tɔ 'parhɛ ko Mōn ma den lai mawu wun nduko ma shewe Ngəm sutɛ murho. ¹⁶Ngəm jiri tɔ sharhe Malaiku ngin ɓa, auwo, tɔ sharhe Mōn pokh kawɛ ma Ibrahim. ¹⁷Ngəm timi, au nduko apeni agha ndakha, Ngəm mban ndowu na piri ma ndor, nɛ parhe koi, nɛwe jiri ra tupi ma Markham, mban mbone ndom ma nduko kam sen kam kummbo sobo bubut ma Mōn. ¹⁸Yɛm Yesu kam koni tɔ kumi ndui, bosɛ ma kerwo tɔ, Ngəm timi, an sharhe Mōn ma tɔ kerhe wuni.

Chapter 3

¹Ngəm tīmi apono ma njang njang, serijeng ano yei ra burho. aku le komäi kam Yesu, tini wokhki kampiris nə mbono jiri ko mo. ²Man leumani kam Makham ma tə mbonwo tupi, pala ma Musa tə ndunuwo nə mbone jiri rha mana Makham. ³Ngəm Yesu tima kokhwo ɓa payeti ma ndor ma kokhwo ko ma Musa. kurho timi tə nduwo mana ma kokhwo ko moti kwang. ⁴Ngəm tai ma mana nduwo Mu, ɗa nə nduwo Wande tai kopo Makham. ⁵Musa tə nə naye jiri shar shar rha mana ma Markham, Tə tə naye wande ma wiyeni toi shirim. ⁶Da Almasihu tə lawo nə saye joko ra mana ma Markham, Mun mana Mani mbam koyə ɓala ma ni pokh ko go Mu. ⁷Ngəm timi pala ma ma shilləm ma kwang se nāwo: "kakhrmo, mbakhku kumai jəleni, ⁸Mbaku we ngel pokh ko go mai palama Mōn Israila wun wiwo bosi keren ma wiwo ra a ndakh. ⁹Rha bosi miti Kakhijen ma mai wun apunowo kenndə, kam keren nane, bi mila farhou gumni wun kurho ndiye tupi mano. ¹⁰Ngəm timi ahakhno sabini kam zaman ma wu. Na nai, kowone bosi wun ape ye tondom koi pokh ko go wu. Wun mbeni koko mano ɓa.' ¹¹Ngəm timi Nan naye konnom ra shokhna: 'Au mini ra sonoyikh mana ɓa. ¹²Aku wiye sen apono ɓa waye mai kam pattiya pokh ko go ra teren ma mai ɓa, pokh ko go ma se tə bangre tame pokh yirho Makham ma Nimsi. ¹³Ko palami, gijam aku tile apamai tai bosi, ndum mbam ra bosi miti Mu mban tile pokh ko go ni ɓa Ngəm tokulo bubut. ¹⁴Ngəm Mun nduma serikhjen apomu ano tupi ma Almasihu mbam koi mbone jiri Mamu rani kam todom, zal ma kurai kwato takhəl ma kurai. ¹⁵Ako mətə ndum, nyə, "kakhrmo, mbaku kumai jəleni mbaku we ngel ɓa, palama ra bosi ngel ma Mai. ¹⁶Mu mateng ma Wun kummbo njəle Makham Wun wəye ngel? Ma Musa tə pokhttuwo wuni ra yələ Masar? ¹⁷Kam Mu mateng Makham tə wiwo shokhna kam Wuni mila forhou gumni? Kam Mōn ma Wun wiwo bubut wa, ma murho ngin Mawu luhkkunnuwo ra a ndakh? ¹⁸Kam Mu mate Makham tə nāwo konnom Au men ra sonoyikh mano ɓa? Ba ma Wun apunuwo kedisen ɓa? ¹⁹Mun də ndum Wun ndumə meni ra sonoyikh Mani ɓa kurho kedisen Mawu.

Chapter 4

¹Ngəm timi, mbam liye komu kwang kurho Mu mban porhe me ni ra sonoyikh ma mbo Mu ma Markham ba.

²Ngəm Mun kumi wokhki sonoyikh ma tē Makham tē nāwo. Da wokhki miti se wi tupi nē Mōn wun kummbō balai nda Wun wi tupi tēkē ba³Mun ma, Mun mbonwo jiri -Munə ma mu men's kura sonoyikh Miti, palama tē nāwo, "Na nayi konnom ra shokhna, au me ni ra sonoyikh mana ba," Tē nyə palami, Da Ngəm tē nduni tupi we Wande ma pang den zalma kurho pang⁴Ngəm tēwə bala tē pe mondun ako yenko pila, ". "Makham tē sonoyikhni ra yenko pila ra tupi ma ti wiwo tai." ⁵Tē Saki namini, "Au tēmne minira sonoyikh mana ba."⁶Ngəm timi, nduni sonoyikh ma Mon ma menewu, ndum Israilawa ghan ma wun kumbo wokhki ma kwang ko sonoyikh da au men ba Ngəm kendisen ma Wu.⁷Makham tē nani leye bosi yeyi mondun, "kakhrmo," tē li bosi moti ko bala ma tē nāwo ko Dauda, ma tē zalwo kurai tang tang: "Kakhrmo mbaku kumi jəleni, mbaku we tondom koi ba."⁸Ngəm ba Joshua tē mbouwo sonoyikh, teken Makham an wun ba bala ko mbosi mondun ndum ba. ⁹Ngəm timi, sonoyikh ma asabar tēkē Ngəm Mōn ma Makham tē gwaduwo wuni. ¹⁰Ngəm Mu ma tē menniwo ra sonoyikh ma Makham tē sonoyikh ni ra tupi mani, pama ma Makham tē wiwo kam koni. ¹¹Ngəm timi mbam wiye jakh jakh ma me ni ra sonoyikh, kurha Mu mban wukurheni Ngəm kedisen ma wun wiwo ba¹²Bala ma Makham ndum nē nimsindo, ndum nē se shirim, se kowi (Tokobi)ma poki mbau rab. se men ra Nimsi kam Shilləm, ndum se lomi ra (bargo).se ndume sira ra teren ma pokhko go kam tupi mando. ¹³Nimsi nē ma tukumando pokh yirho Makham ba. mbo ndum, tai ma Wande Pokh ndalan, ndum ra pokh ndalana pokh yirho ni ma ngin ngin am mbone Wande ma Mun wiwo Kam komu shirim ni.¹⁴NNgəm Mun kam piris ma ndor ma tē perhiwo ra burho, Yesu lau ma Makham, Mbam koye jiri ma Mu kam ndembir¹⁵

¹⁶Am tom kam (kursiyi alheri gabagadi, Ngəm ba porhe komuam waye (alheri)man sharhe mini mbam ga Wande.

Chapter 5

¹Tai nə ndor ma piris, ndashike gwaditə rha Mōn akoni tə ma tə (wakili) ma Mun kwato kam wande ma Makham, ngəm an mbone sonoyikh kam (hadaya) ngəm sobo bubut. ²Tə tə ndumbo kwato kam mon ma wun bene wande, kam Mon ma ra wun ra sen ma Wu ngəm tə nə kendi kendi a ngha tiyo³Ngəm timi, kopo mban mbone (hadaya), Ngəm ye sobe bubut ma Mōn ɓa, nda tai kam ma koni. ⁴Muni nə kwato kam koni kam ndundor ma ndembir ɓa, Ba Makham ma tə yewoti ta kam palami, pala yeyi ma wun won haruna. ⁵Palami ndum, Almasihu tə ma tə mbonwon koni Nokh piris ɓa, tə ma tə wokhwo tə, ma tə na niwo , "kai Lau mano." kakhrmo na nduna pokh ko. ⁶"Pala ma nəwo təpe mondun, "Mango kai piris ma taya tai pala yipei Malkisadik." ⁷Almasihu, ra nduko mani ra pang, tə wə kummbō ngin ghan ghan, kam mindi ma ngir ngir, tai kam am mindi, miti ma tə kam ndembir Ma parhe koi ko murho, wu na kumi tə ngim ngir ngir mbone koi mani. ⁸Mban ndana ni kala ndumbumni, tən nduwo ni kilan nəkian ma taya tai, parhe koi ko mon ma wun tə kume ɓala mani. ¹⁰Makham tə ye piris ma ndor, ako yipei ma Malkisadik. ¹¹Mun kam wande ghan ma Mu naye ko Yesu, nda a wə shar ma nəmini, Ngəm mbenen ma Mai se ndubuto. ¹²Da ndi ndimo, kwang mani aku nduwoku ano shukukhro, tai kam palami, la, Mai kowi ko ɓa shukukhmai ɓala ngin ma ndu ndor ma Makham ɓa? kopo ɓa mbomaiwo mbiya we sayi ma tondom ɓa? ¹³Yim, tai ma ye mbiya we sayi mani , tə mbeni her sen ɓala ma Makham ɓa, tə pala Lowo ra mbi. ¹⁴Da we sayi ma tondom, miti, ma Mōn ma ndu ndor, ma senwu se wawo shukukhro ma karmo kam ma ndoi, ngəm mbau yipe ra teren ner sen kam pattiya sen.

Chapter 6

¹Ngəm timi, mbam saye shirim ko bala kilang ko tupi ma Almasihu, toi ya ko takhəlma koinda ngəm mbamu shukhure wande ngin ma shar shar ma pokhke Makham Kam kummba ma tupi ma ndo təkə bakam ma mbone jiri ko Makham. ²Kam shukukhro ko soḃe soḃe, kam liye shă, kam yille murho, kam ndui ma tayya tai. ³Am says tommən ba Makham tə lewə, ⁴NNgəm Mōn ma sombuwo pokh ko go wu njan njan, Wun təmne lai lai ma ra burho, Wun waye mawu shilləm ma kwang. ⁵Wun kume her bala ma Makham kam ndembir zaman ma toi. ⁶Bətəmə Wun mbakhəbala ma Makham---wande ma a wəḃa mba manndu wuni a ko koko, Ngəm wun mani ndowo Lau ma Makham tə sowə, wun kam kowu, Wun mbon kawă ra Mōn.nem ⁷Ngusə ma se tə ye Am ma tə wəye akoi akoi, kam ma se tə porhe kapə ngin ma kwang Ngəm Mōn ma tə mare se Ngəm wuni---Makham tə pəde Shando. ⁸Da ba kapə ngin ma wun tupi perho wu ye arsho kam ngirja ngīm, tupə mando təkə ba kenan,,ndum se nem ba kope same, takhilma koi a tells sa me. ⁹Tai kam palami Mun naye Wande ngin, a komai kam, mai apono Mun mbenə mai wiye Wande ngin ma kwa kwang ko bala ma Nəmsə ¹⁰Ngəm Makham tə nə Moro ba, ma nə kurhe ləye konə Ko tupə ma Mai, kam Ndola yəmnəma Mai wəməḃə, kam we tupə nə Mōn ma njang njang nda ndidimo Mai Kurho wəməḃə. ¹¹Mun ngă mənə ahgă ma ra Mai mban wəye yənə kam ndembir Ma mbone jiri ko Wande ngin, ma kulkuli, ma kwata takhilma koi. ¹²Ngəm mbaku wəye mbusi ba, nda mbaku shukurhen Wande Kam Mōn ma Wun pukhuwo mbone jiri, kam mbone jiri, kam Kanandi ma Wu ¹³Mbosima ma Makham tə nāwo an wun Wande nə Ibrahim, pala Mu nə kokhwo tə ndor ba ma ni naye konnom kam tə ba, tənnaye konnom kam konə, ¹⁴Tə năi, Na năi ano Pinda Shango, ano mane Mōn ma ngo a Mōn ma ghan." ¹⁵Ndum palami, Ibrahim mbəma tə ndinguwo kam Kanandi, tə pukhi Wande ma nāwo a mboni ¹⁶Mōn Wuna naye konnom kam Wānde ma kokhwo wunə. Konnom mə ndum təmə Wānde ma se tə ape jiri ko aghă bala. ¹⁷Ngəm təmə, Tai mbusi ma Makham tə ghan mənə bala manə ato nduwo to jiri, ma an tiurim ba, tə tə ndape kam konnom. ¹⁸Ngəm Wānde ran ma tə tiurim ba, ano na mənə awi shar Makham mban wəye ghau, Mam ma Mun wumbum mbo Mun waye kalo karə, mbam wəye Mu tondom Ngəm mbam waye Wānde ma Mun gang mənə ¹⁹Mun mbenə, palama ko Nəmsə, shkhə mənə, yərmando, se ma se tə meneto tənendə ra lada pokh kawə. ²⁰Ba Ngəm ye mənə Yesu tə perhə komu mənə, Ngəm tə nduni ndokh piris ma taya tai, yəpei malkəsandik.

Chapter 7

¹Mita pa Malkisadak, Amana Salim, piri ma Makham nə njin njin, ma ti Ngonuwo kam Ibrahim tə Manduwo kala shkha kam lasen Amana ngin tən,(ya kuma albarkashi) ²Ibrahimtə mbonwo (ushira)ma taima arhikh ma wawo. Yimni" Malkisadak yim soyi." Amana ni naye jiri palami, Amana Salimyim sowi,Amana nduko kwang kam aponi,". ³Nokhni tikimba Nokhni tikimba, Tə kam Kala pe ma Mōn manə Wun pottutowo, Tə kam Zalmakurho Nimsi ba Tə takhilma koi ɓa. təpiris ma tay a tai, me Lau ma Makham.⁴Dindimo pa ndi ndu ndur ma Mu moti. kakhjen ma kakhhijen ma Mu Ibrahim tə mboni (ushira) ma arikh shakah ma tə wawo. ⁵Ndum jiri, ano pokh kawi ma Lawi wun pukhkuwo tupi ma piri toshi wun Lə ɓala ko kumai ma Makhah nami au pokh matakha ra ngum kam mon. Ngəm, kam apowu mon Israila,Tai kam palami wun pokh kawi ma Ibrahim. ⁶Da Malkisadak mani the kama mu Lawo ɓa, Tən pukhke arhikh Sha Ibrahim tə wokhnuwo Sha ma njang njang, tə ma tə kam liye ɓala.⁷Parhe pokh ti ki ɓa,Lawoni tini pukhke Wande ma kwangSha Mu ma tə kokhwo tə. ⁸Rha tupi miti Mon ma ano pukhke arhikh ma kwang mondi mbusi ande wuni wun Mutuwu, nda Ti pe mondun ndum Mu ma tə pukhwo matakha ra kam Ibrahim, nyi, Mbalai mbala nda ndindidimo.⁹Ndumra Tupi ma Lawi Mu ma ti pukhke matakha ra ngum tima an mbone matakha ra ngum, ¹⁰Ngəm Lawo Tə ra Ambe ma Ibrahim mbusi ma Malkisadak wun ngomwu kam Ibrahim.¹¹Ndindidimo ɓa wi jen ɓa waye nduma kurho ma Piristoshin Lawiyawa (ngim tə tini wun mbonwo kumai) Sa yim tiyo tupi ma Piri ma an toni ko kamo tupi ma Malkisadak, ndum wun wi mbala ko tupi ma Haruna mba? ¹²Ngəm mbusi ma wuntiwirwo Paris to shi, ndum komai a to nduko kopo mba tiuri.¹³Ngəm Mu ma nawo Wande ngin koni tə ma pokh kamani zum, ngim Mu ni ma tə timnuwo we tupi ako Bagadi. ¹⁴Mtii se ra ndalan Pokh puttunwo Pokh ma mu Yahuza, Pokh ma Musa ma tə timni we bala kowi Wun Piri to shi mba. ¹⁵Wande ma Mun namini ra ndalan, mba Piri nə tə yiltinwo kam yipe Malkisadak. ¹⁶Miti pokhye Piri nda Piri ma tə yiltinwora kamo Mōn ɓa, nda nduwona Piri kam kala ma kwang kam ndembir ma se tə ndubi ɓa. ¹⁷Ngəm mbullumni ra likatkhat Ngəm tə: "Mango kai Piri ma taya tai ako ndowo koi ma Malkisadak."¹⁸Ngəm ndelai ma kilang lise shakikht ngim ano kakht kakhti tə ndum ke we tupi. ¹⁹Ngəm kumi se ndumbe Wānde tai mba. nda pa liye shilləm ma kwang toi shirim ta kam ni am waye ndoni kam Makham.²⁰Miti ndum liye shilləm ma shar shar tə wi jen ɓa kopo Mu mban mboni, Ngəm Piristishi miti wun arhi kume ner ɓa. ²¹Da Makham tə nayi jiri Ngəm Yesu, "Makham tə nayi jiri nda ndum an mbakhə mba, 'Ma ngo kai Piri ma taya tai,'" ²²Ta kam palami Yesu tə mbonwo jiri kam mbona mbala ma kwang. ²³Jiri Murho se kai Piri we tupi ma taya tai ngin təmi Piri toshi nəmatkh bə matkh. ²⁴Da ngəm yesu ti wi nduko ma taya tai, tupi mani ma Paris nə pokhke təɓa ma taya tai.²⁵Ngəm timi tə kam tə kam ndembir ma shar shar ma toi kam Mōn kam Makham, nden hakhr tə kam Nimsi tə kummba ngim wuni. ²⁶Ngəm kamo Piri Miti ma ndunuwo palami mini, tə kam bubut ɓa, tə kam Patti ɓa, tə njang njang, tə shakhit ra ano bubut, tə yang ra mburho kowi.²⁷Tə kam we nghayē ɓa pala Piristoshi ma ndun dor, ma Wun tu mbone (hadaya) nden hakhr, ma kilang ngim bubut ma wu, palami ndum ngim bubut ma Mōn tai. nda ngim Yesu tə we koye matakha ngim mon tai, mbosi ma tə mbon wo koni.²⁸Ngəm komai wope Mōn ma wun kam kakht kakhtik ra nduko ma ndu ndor ma Paris to shi, nda ɓala ma konnom made totowo mbə kumai se kam, ma tə njang njang tayya tai

Chapter 8

¹Motə Wānde ma Mun gangē na mai tēmə: Mun kam Piris ma ndor ma tə sarap Sha tasi ma joko ma burho. ²Tə ndum shewe ra pe ma njang njang,(haikali) ma jiri ma Mōn wun wəwo ɓa. ³Tai Piris ma ndor tə wiye we shamakwe kam mbone (hadaya) , ngəm tēmə a wə kwang ɓa mbone (hadaya) ⁴Ba nya Almasihu tə ra pang an nduka Piris ɓa angha kalla, Ngəm Ano mbone (hadaya) təkə ko koko ma kumai. ⁵Wun we tupə pala Wānde ngin ma rakammbuwo Makham. pala ma Makham tə yegyuwu Musa ko nduwo (alfarwa): "Dəyu" Makham tə năy, "ako wəye Wānde tai pala ma shukukhrgo wo ko ndoku." ⁶Da Mōti tupə ma Almasihu tə pukhkuwo kokhwə ma Wu tai, ngəm tə ma ra teren (alkawari), ma ndubuwo ko kwang (alkawura) ⁷Ngəm ɓa (alkawari) ma matakɓ sambəto ɓa gangē (alkawari) ma rab təkəmba. ⁸Makham tə wiwo Mōn kam kendə jiri, tən năy, "Ndəyu, mbosə Kurho toi---naye Makham--- mbusi ma Ano wəye pokhye Wānde ko mana ma Israila kam mana ma Yahuza. ⁹Ndum a nduko pala ma na wəwo kam Kakhijen mau ɓa. pala ma na kowo wunəkam shano na puttu wunə ra yil masar Wun lə kowi tə(alkawura) mano ɓa, na ne ndum nă mbakhə wunə---naye Makham. ¹⁰Ngəm mə tə (alkawari) ma Ano wəye Kam mana ma Israila mbə yenko nginə mə tə ---nāwo Makham. Ano wowe kumai Mano rha Pokh wu, ano bullu mini a Pokh ko go wu. Ano nduko Makham ma Wu, Wun ndum Au nduko Mōn Mano. ¹¹Au shukurhen ano ko mana Mawu ko apuwu, na mənə, "Aku mbenə Makham." Ngəm tai ma wu Au mbene yəmno, Lawo kam Mu ma ndor. ¹²Ngəm Ano dembe wuni ra tupi ma ngel Mawu, Ndum Ano karə yəmənə Kam bubut ma wu ɓa." ¹³Ko ɓalai "pokh yenə" manə (alkaari) ma kilang masəkhənə mətə ma năwo ndum nem a to akə.

Chapter 9

¹Da Ko (alkawarin) kilang se kam kalo kummbo kam Wānde ma Wun tē nāwo kurai kam kummbo ra pang.

²Ngəm ra (alfarwa) kawē nē ma rəmmbō. kawē ma pang, Ra pe mētē pētēla) ngin nē, kam (tebur) kam (gurasā) ma tē naye pe ma njang njang. ³Mbē la'nda Pokh kawē ma rhab kawē nē, matē ye se pema kokhwo njang njang.

⁴Se kam (bagadin zinariya domin turare). kam zar ma (alkawarin) ma ndakurwo yēkē taikam la'nda (zinariya) ra ndo kēlmbeta ma (zinariya) nē kam mbuno rakē, kam zal ma Haruna ma se jaitawo, kam ndoku ma wēwo mbullo koi. ⁵Rha mburho kam zar ma (alkawari) yēpei sowē nē ma wun kwau kwang ma wun ndu'wa pokh nimsi kam mburho, ma ndumē bala kowo pala kawē kawē bā. ⁶Mbēma rēmmbō Wānde nginē mē tē, Piristoshi alfarwan wun menewu rakawē alfarwa ma pang akoi akoi wun tupi ma wu. ⁷Da ye piri ma ndor nē menē ra kawē ma rab, koye matakha ra mēla, dā ndum kopa kam ndom ma tē mbone ko mbagadi Ngəm konē, kam Mōn ma wun wēwo saba ma kam kilang bā. ⁸Shillēm ma njang njang tē apēmānē apē koko ma kwato kam pe ma njang njang bā mba alfarwa ma kilang se nē jikh. ⁹Mē tē nduna bala ma ko Wānde ma ndidimo. mbone Wānde ngin kam hadaya ma tai kurho mbonēm nē tai wun sombē bala ma sujada bā. ¹⁰Ye we sayē kam we yeyē ma ndapuwo ra bukukuwan some Wānde ngin Kam sum zum. Mētē tai Wānde ngin ma nāwo bā wiye ra ndalang toys mbusi ma a wēye nduko. ¹¹Almasihu tonwa ra yēm piri ma ndor ma Wānde ngin ma kwang Ma wun touwo, a kala pe ma alfarwa ma ndor, ma ndumbuwo ma njang njang ma sha Mōn ma nduwo bā, ndum ma rēmmbō se ra pangē mētē bā.

¹²Kam ndom kwandin kam ma A'mbe, Lajen bā, nda Almasihu kam ndom manē tē mennuwo ra pe ma njang njang koye matakha Ngəm toi kam Wānde tai mban pukhkuruparhe koi ma taya tai. ¹³Yēm bā ndom kwandin kam mbērēkh kam wa nde mburho lau Lā ko ma wun sambuwo pokhko gowu tē sambo yēkhwu. ¹⁴Sa yēm ndom Almasihu ndakha, ma kam Shillēm ma taya tai Tē mbonwo koni a hadaya ma se kam saba kam Makham bā, ma se tē sombe pokh ko go mu ko Mōn ma wun Murhuwo Ngəm mbam waye tupē ma kummbo Makham ma tē kam Nēmsē? ¹⁵Kurho Wānde mētē, Almasihu tē nē ndape pokh ye lāyē bala. mētē wēnē Ngəm wē murho ma se parhuwo ko Mōn ma wun ra masēkh alkawari Ngəm bubut ma wu, Ngəm timi Makham tē yewo wunē mbau pokhke alkawari ma wu ma taya tai. ¹⁶Ngəm tai Mu ma tē mbulluwo bala tēn mbakhē, a nduko kopa bā bene kam murho ma Mu ma tē mbulluwo balai mētē. ¹⁷Ngəm kopa kalo pe ma wēwo murho tēwe tupē tēkē, Ngəm se kam tupē bā, bā Mu ma tē bulluwo tē kam Nēmsē. ¹⁸Ngəm alkawari ma kilang se wē tupē bā kopa kam ndom. ¹⁹Ngəm mbusē ma Musa tē mbonwo ndēlai ngin ma ra kumai nē Mōn tai, ten arhe ndom ma A'mbe Lajen kam ma kwandin, kam am, kam lāda ma ndui, kam pundoi sowē ma doddoyama se kam soso, ten wa nde ko Mōn likakhtkakht ma lāyē bala. ²⁰Mbē tēmē tēn naye, "mētē ndom alkawari ma Makham tē mbonwo lāyē kam Mai. ²¹Ta palami, tēn Wa nde ndom ko alfarwa kam tai arhēkh ngin ma rakē ma tē we tupē ma Piristoshi tēkē. ²²Ndum ko bala ma kumai, tēwe Wānde tai kam ndom Ngəm sombe bubut. Bā kam ndom bā bala ma sombe bubut tēkē bā.

²³NNgəm palami ndunē(tilas) arēkh nginē mētē ma shukurhen Wānde ma ra mburho bā so'mbe wunē kam ndom ma lō ngin, Tai kam palamē Wānde ngin ma ra mburho a nduko kopa bā so'mbe wunē kam ndom ma kwang.

²⁴Ngəm Almasihu tē mennē ra pe ma njang njang ma wewo Kam Sha bā, ma ye shukurhen ma Wānde ngin ma kul kul lē, ako tēmē ma, tē mennē ra mburho kam mondo, ten meneni shirim Makham Ngəm mēnē. ²⁵Tē sēn tē nē Ngəm mban mbone ko nē koye ghan, palama Piri ma alfarwa tē tē wēye bā, ma tē me nē nē ra pe ma se kokhwo njang njang ra Mela kam ndom ma lō mondun. ²⁶Bā ndu nē palamē ndum, ndu nē (dole) an kumo ndui Kala zalmakurho pang. Da ndidimo ye koye matakha apuwu tē ra tahēlma kurho zamani Ngəm mban so'mbe bubut kam mbone ndom ma ko nē. ²⁷Palama ma nāwo Mu an murho koye matakha, mbē tēmē kopa kumoi, ²⁸Palamē ndum Almasihu, ma mbonwo tē koye matakha Ngəm mban are bubut ma Mōn ghan, an mannē nē rab, nda Ngəm arhe bubut ndum bā, nda Ngəm parhe ko Mōn ma wun koye toi manē kam kanadē.

Chapter 10

¹Ngəm kumoi se yəpei Wānde ngin ma kwang ma wun toi, nda yəpei Wānde ngin ma kul kul ɓa. Ma wun toijen nemma kam Makham au təmne wə kwang kam mbone ndom ma Piristoshi wun tu mbone mɛla kam mɛla ɓa. ²Ba palamə ɓa, sa aye mbakhə mbone ndom mɛ wa? ko Wānde ngin mətə ma wun sombuwo koye matakɓ kam ano kummbo ma wun mbenə bubut ɓa. ³Da mbone ndom Mə tə se ndu ta we yəme bubut ma mela kam mɛla. ⁴Ngəm a wə ndom ma mbərəkɓ kam ma kwandin ɓa so'mbe bubut ngin. ⁵Mbosə ma Almasihu tə tonwo ra pang, tə năy, "Ye mbone ndom kam(sadakoki) kai melakhnə ɓa, nda ako təmə aka rəmno yəko ngəm mbone ndom. ⁶kai wəye jakh jakh kam mbone ndom ma telliwo Ngəm bubut ɓa. ⁷Nanə naye, 'ndəyu, Mo Na nai--- na tonowo mbana wəye tupə ma go pala ma mbulluwo kono--- Ano wəye tupə ma go." ⁸Kilang tə năy, "Mbone ndom, kam sadakoki, kam mbone ndom ma telliwo ngəm bubut ma kai ghagə mənə ɓa. Ndum kai kume ner mawu. " Mətə ndom ma tə mbone Ngəm kumoi. ⁹Mbə təmə tə năye, "Ndəyu, mo nanai ano wəye tupə ma go." Tə yakhə tupə ma Kilang ngəm mban zalakurhe tupə ma nə rab. ¹⁰Ra tupə ma rhab, gwandə mənə kam Makham ako Wānde ma pokh ko go nə ako mbone ndom yəkh Yesu Almasihu koye matakɓ karə ɓa. ¹¹Palamə Piri tə tə yərhe nə tai mbosə Ngəm mban wəye tupə nə Makham. tai mbosə tə mbone ndom kameni matakɓ,---mbone ndom Mə ma a to ndume so'mbe bubut ɓa. ¹²Da ndum, Almasihu tə mbone ndom ma nə koye matakɓ Ngəm bubut ma mu ma taya tai, ten nduwona Sha tasə ma Makham. ¹³Tə mo mənə ɓa mane ano yemshe tə akurho yenə. ¹⁴Kurho mbone ndomə Mə tə matakɓ tə ndubuwə tayya tai ko Mōn ma wun mbonwo kowu kam Makham. ¹⁵Shilləm ma kwang tə nāmmbo. Kilang tə năy, ¹⁶"Mətə alkawari ma Ano wəye Kam wuni mbə yenko nginə mətə; naye pokh mu ma rha mburho. Ano wowe kumoi Mano Pokh ko go wu, ndum ano mbullum nə rha kowu." ¹⁷Ano kara yəm mənə kam bubut ma wu kam saba ɓala ngin ma wu ɓa." ¹⁸Ndidimo tai kala pe ma wəwo parhe koi Ngəm Wānde nginə mətə, mbone ndom nə Ngəm bubut ɓa. ¹⁹Ngəm təmə, apano, Mun kam (shakka) ɓa ko menndumu rha pe ma njang njang kam ma ko ndom ma Yesu. ²⁰Mə tə pokhye Nəmsə koko ma tə awummbo, landa manə, se nduko ma ndəmbə yənə. ²¹Ngəm Mun kam piri ma ndor rha mana ma Makham, ²²Moi mbaku yakhtumu nemma kam pokh ko go ma kwang, kam mbone jiri ma kul kul lə, kam pokh ko go mu ma sobuwo pattiya yəmen mamu, kam yəmu ma sobuwo kam ăm ma njang njang. ²³Moyu am koye kam tondom ma to nduwo tə mbone jiri ma mu, kam kollo yəkh ɓa, Ngəm Makham, ma tə ləwo ɓala, nə ner sen. ²⁴Ndum mbamu ləye komu ko Wānde ma amshrhe apomu təkə ko ndola kam tupə ma kwang. ²⁵Am mbakhe ndola apomu ɓa, pala ma lasen Mōn wun tə wəye. Ako palamə, mbam ndige pokh ko go apomu tai mbosə, palama mai ndəwo toi ma mbosə Mə tə nem ²⁶Ngəm mbam ndumu ye waye saba ɓala ma kulang Mbə ma mun wawo mbone jiri, mbone ndom ma kamo bubut mə tə təwai ɓa. ²⁷Ako təmə, suwet ma mbosə kumoi, kam wati ma ngir ngir, ma tells Mōn ma wun kurhe Makham ²⁸Tai mu ma tə kukhwo năwo kurho kumoi ma Musa an murho warro nemmbutə ko ano mbone (shaida) rhab ko kunun konə. ²⁹Kamo kumoi mbala ma mai ndəwo awuwu nə Mōn ma wun mbonwo Lau ma Makham. tai Mōn ma wun Ma nə wo ndom alkawari me ma njang njang ɓa, ma gwaduwo tə kam Makham-ma wun sombuwo Shilləm ma kwang ³⁰Ngəm mun mbenə mu ma tə năwo, "Ramənə mano; Ano mbomai we yalma mai." Da ndindimo, "Makham an we kumoi nə Mōn ma nə." ³¹Awe suwet Mu mban wukurhonə rha sha Makham ma tə kam Nəmsə ³²Da Aku yəme kam yenko ma Mbə, mbə ma mai wawo njang njang pe, palama mai ndiguwo nokh kendi kendi rha ndui, ³³A mbo mai kawa ra Mōn kam ba, akam yemshe, ndum mai kurho təmno ngir ngir ma mōn wun menuwo rhakə. ³⁴Ngəm mai ndembe Mōn ma Wun rha jarum, kam njakh njakh, mai lowə kam ngəna m mai ma yəkəkhwo, mai wayi Wānde ma mai wawo ma kwang. Ngəm mai ndembə na ne mbosə ma narho jarum ³⁵Ngəm tə mə mbaku lowe kam pokhko go mai ɓa, ma tə kam Nəmsə ma kwang. ³⁶Ngəm mai gha kanadə Ngəm mbaku waye Wānde ma Makham tə wiwo alkawari. ³⁷Ngəm lau monndun mbosə, ma tə toiyə an toi kam ndu ndukɓ ɓa. ³⁸Nə ner sen ma no an wundə kam jiri. mban mai nə kam mbə, ano we njakh njakh kam tə ɓa. " ³⁹Da Mamu Mun rha Mōn ma wun maiwo kam mbə kwato rha murho ɓa, nda Mun rha Mōn ma wun Kam jiri Ngəm ləye kowa yə Nəmsə wu.

Chapter 11

¹mbone jiri se Nokhgo Wānde ma Mun moye kurhe ndum se nokh Wānde ma yirho se ndemba. ²Ngem ta kam do Kakhijen ma Mu wun wawo lōwen ma Makham. ³Ta kamndo wawo pang kam njillo Makham, tai kam Wānde ngin ma tē ndiye wē wunā kam Wānde ngin ma nduwo fa. ⁴Ngēm mbone jiri ma Habila tē mbonwo hadaya nē Makham ma kokhwo ko ma Kayinu kwang, Kurho tēmā Lawo tē ma mənā tē Mu ma kwang, Tē waye pukhkē kam Makham Ngēm ndege pokh ko go ma Wānde ma tē mbonwo, ngem tēmā ndum, nda kakhrmo Habila tē bala, tai ma tē kam Nəmsə fa. ⁵Kurho mbone jiri arwo Anuhu kwato rha mburho ngēm mban ndāye murho fa. "Ndum waye tē fa, ngēm Makham tē arhitā." Ndum kwata arhe tē nāy tē lanndā ahakh makham. ⁶Awə shar Mu mban lanndā ahakh Makham fa kam mbone jiri fa. ngem tai Mu ma tē toi kam Makham nduni kopa mban mbone jiri kam nduko ma nē, tē nē mbone wē Yalə nē Mōn ma wun tē gangē tē. ⁷Kurho mbone jiri Nuhu, tē pokhwo wokhki kam Makham ko Wānde ma mbenā fa, ngem mbone ndu ndor kam kollo yəkh ten rəme kē ngem mban parhe ko Mōn ma nē. Ngēm ndum, Makham tē tellə pang, Nuhu tē wayə rakolo ma Wānde ma kwang ma rha mbone jiri. ⁸Kurho mbone jiri ma Ibrahim, mbosə ma yewo tē, tē wə ngel fa ten sənə kalo pe ma an pokhke rakolei. tē pokh nē tē mbeni kalo pe ma nē fa. ⁹Kurho mbone jiri tē ndunuwa shewe rha yəl ma (alkawari). tawə nduko rha alfarwa tē kam Ishaku kam Yakubu, ano rakolo ngin wun kam tē. ¹⁰Ngēm tē ndāye nokhyələ ma kilang, yələ ma nē tərəmnə kan nē nduwoi Makham. ¹¹Kurho mbone jiri, Ibrahim tē wawo lai tai kam tē kam mendenə Saratu Wun wəwu yang rha mələ, Saratu ndum se lai fa, ndum mələ ai mando kokhwunə, Da ngēm wun lowə kam Mu ma tē wukhwo (alkawari) nē geme bala. ¹²Ngēm tēmā, Kurho Mu mətə matak—ma tē pala murho nē—a late Mōn Pokh kawə ma wu ghan wun wē wu ghan pala Nənə mburho pala puwa ma pokh kwau. ¹³Tai mawu ndum wun murhowu rha mbone jiri ma wu waro wun pukhkuwo (alkawari), ako palamə, wun ndərhəwo, wuna wu lalai wun yang, wuna lowe wun rhogujen ano kwato rha pang. ¹⁴Ngēm Mōn ma wun wəwo fa lai mətə wun apə rha ndalang Wun gha kala yələ ma kowu. ¹⁵Mba nāy teken Wun yəma yələ ma wun pokhttuwo rakə, taken wun waye maijen. ¹⁶Da pala ma tē kə, wun gha yələ ma se kokhwo kwang, Mə tē, mase rha mburho. Ngēm tēmā Makham tē kumə kawa ma a ye tē Makham mawu fa, ngem tē rəmā yələ ngem wunə. ¹⁷Kurho mbone jiri ma Ibrahim, mbosə ma keren ma wun wo, mban mbone Ishaku Lau manə hadaya. ¹⁸Ndum yərhe tē Lau manə matak, ma wəwo alkawari nāwo, "Ta kam nē aye Mōn Pokh kawə ma go." ¹⁹Ibrahim tē mbenə Makham an ndumo yale Ishaku aghā ra murho, ndum palamə na mənə, ra murho ngin tē pattuwo konə. ²⁰palamə ndum Kurho mbone jiri Ishaku tē ləuwo sha nē Yakubu kam Isuwa Kurho Wānde ngin ma toijen shirim. ²¹Kurho mbone jiri Yakubu, mbosə ma tē Pokh murho, tən wokhwu Sha nē A'mbe ma Yusufu tai mawu rhab. Yakubu tawə kummbo, ndemanətu zakhl manə. ²²Kurho mbone jiri Yusufu, mbosə ma yen ko nem ndu mbə, tewə bala ko pokhrə ma mōn Israila ra yəl masar, toi ko bala ma wassə manə. ²³Kurho mbone jiri ma Musa, mbosə ma Lawo tē, Mōn ma nē wuna 'tukhketə palama tere kunun ngem tē Lauma kwang, ndum wun kumə suwet ndəlai ma Amana fa. ²⁴Kurho mbone jiri Musa, mbosə ma tē yərnəwo, tē kurhe fa yetə Lau ma Lara Fir'auna. ²⁵Ko palamə, tē lowə mban kume ndui kam mōn ma Makham, ko kume ner kam yelei ma lau yenko kalla. ²⁶Tē ndə kume walw ra nāwo Almasihu se nokh nginə ma se kokhwo nginə ma Masar. ngēm tē wowə yərhe nē ko Wānde ma toi shirim. ²⁷mbone jiri Musa tē mbonwo Masar, ndum tē kumə suwet ndə lai ma Amana fa, tē ndigə me tē ndāye Wānde ma tē ndumə ndəmba. ²⁸Kurho mbone jiri tē wəwo (Odin ketarewa) kam Wānde ndom, Ngem nē wollo koi A'mbe kilang mban wollo ko A'mbe kilang ma Israila fa. ²⁹Kurho mbone jiri Wun perhewo Baharmaliya me arma Ngusə. Mbosə ma Masarawa wun gha porhi, bahar sen Adelle wunə. ³⁰Kurho mbone jiri Kara ma Yeriko wukhkurnuwo, mbə ma wun mbalwo se kwoye Lila. ³¹Kurho mbone jiri Rajab nē kwalala se mudto ra apondo ano ngel fa, ngēm se jumbə ano ndāye mana mando, ndum se lə Kurho wu tondom. ³²Am naye meten kuma? ngem mbosə a katenane mana nāy ano wəye bala ko Gidiyon, Barak, Samson, Yefta, Dauda, Sama'ila, kam Annabawa. ³³Kurho mbone jiri wun wəwo nasara ko yəl ngin, wun wē tupə ma kwang, Mbə tēmā wun pokhe alkawura. wun nume pokh Mizam ngin, ³⁴Wun terhe ndembir ma watə, Wun wumbo wu pokh kaskhar, wun sale wu kam parha ngin ma wu, wun ndowa ma yen ano shakha, ndum wun waye nasara ko Ano ndowa kama ma Mōn ma wun rha rhəmpe. ³⁵Tamyen wun pukhe murho ngin ma wu ma yilwo wunə pokh murho. a mbowu ndui nu lasen, wun ghagē nduko ma kowo fa, Ngēm wun moye yələ pokh murho. ³⁶Ma laden a jokhle wunə a wuw tuna kam mbwata, tai kam jakhla ra jarum. ³⁷A gwole wunə. a rhembe ahakhwu rhab kam zarto. A tende wunə kam kaskhar. wun mbalo mbalo kam landa ndimbi ma teji kam ma kwarha, wun wē ndəkələ, wun ndamawu wun kume ndui. ³⁸Pang ndum se arhe wunə pokh Wānde fa. wun wē ye mbalo mbalo ma jazz a kam ndoku, kam kwau ngin, kam wuyo ngin. ³⁹Da Ngēm monə ano jiri ma Makham Ngēm mbone jiri ma wu, wun pukhə ngeme alkawura togmba. ⁴⁰Ngēm Makham tē gha wun Wānde mo ndun ma kwang nda a ngem mba kopa kam mənə.

Chapter 12

¹Ndunuwo mbal mawu kam ngem ma Mōn ma wun shaida ma Mu, am Wande ngin ma ndunuwo ndodurokh komu kam bubut ma tē ngan nē komu. nda ra Kanandi mbam ndana mu pe ma tākā. ²Mbam lāye komu kam yesu, ma tē ma kilang mbone jiri ma mu kam ngem mando. Ma Ngēm jakh jakh mawokhwo shirim nē tē ndubuwo ndowo tē a yēkh sowē, tē mane we kawa ma mbam, ma tē ndubuwo a sha tasā ma mana ma Makham. ³Aku ndāye tē ma tē ndiguwo kama kukhikē Mē tē kam ano bubut, ngēm mbaku yale Kuḡa ko suwet. ⁴Mai nduko kam parha pokh mai kam bubut tog ma se ndanwo mai kala kupo ndom tog ḡa; ⁵Lau mano, "ako arhe shukurhen ma Makham kam nde'ndau ḡa, aka wāye tulokh mbaka wayē mbenen Mani. ⁶Ngēm Makham tē mbone horo nē Mōn ma tē ndole wunē, Tē mbone horo nē Mōn ma tai tē pokhwo." ⁷Aku ndāge kume nduimba ta nduwo ta horo. Makham tē wēmənē kam mai pala A'mbe manē, Ngēm Lawai ḡala ma pokh nē an mbon horo ḡa? ⁸Da mbaku kam horo ma Mōn wun tē kē ḡa, mai nduku mbam mai A'mbe ḡa. ⁹Pala ma Mun kam mon ma mu ra pang ndum ma wun tē mbon horo, ndum mun ndāye ndu ndor ma wu. Sa amye wēmənē nē pokh mu mbam wu'ndo muwa! ¹⁰Ta pe mo'ndun Mōn ma mu wun horo mənē ma yenko kalla mbau ndē wənē, nda Makham tē horo mənē ngem sharikh ma ko Mu, Ngēm mbam waye Wānde ma kwang rha kumai ma nē. ¹¹Horo ma ner tākē ḡa mbosē ma Kurho we ye se, nda ngir ngir, mbē tēmē ndum se laye A'mbe ma kwang ano sen kam ma wu nduwo wunē. ¹²Ngēm tēmē aku pē'nde sha mai ma se karhē, kam purum mai ma se kurho ndēmē. ¹³Mbaku nawe koko ma mai kwang ngēm Wānde ma se ndu ta wondural mbato yāle ta mburho. ¹⁴Mbaku ndoku to ndom kam Mōn, kam nduko ma kwang, ma ḡa kam se ḡa Mu nē an ndāye Makham ḡa. ¹⁵Aku mane sen ma mai ngēm agha ma ramai mban mburhe, purhen ma Makham ḡa, ndum ḡa waye yāro ma ngerakh ra mai mban yāle shakha ngēm an ndume sa'mbe Mōn ghan ra maikurho sen nē. ¹⁶Mbaku mane sen ngēm ḡawaye nē lammbo kam Mu ma tē nāwo kurho Makham ḡa ra mai, palo Isuwa ma tē wupuwo ndu ndor ma ni ma Lau kilang ngēm we sāi. ¹⁷Mai mbenē mbosē ma tē wēwo jakh jakh ma an waye ra kolo ma shirim, kurhe tē, Ngēm tēwai pokhke Makham ḡa, tai kam mi'ndi gang wo. ¹⁸Ngēm Mai tokhwo kam ndoku ma tē tembe kam sha ḡa, ndoku ma wati kurho saye se, kam Ngusē, kamngwon ma shunt, kam kurhu. ¹⁹Mai tokhwo kamjello mbel ma se tē mbone suwet ḡa, ma Mōn ma Wun tē kume wun kummbo ngēm mbau kare kuma se ḡa. ²⁰Ngēm wun ndumē ndāge Wānde ma wewo ḡala koi ḡa: "agha lō Wun tembuwo ndoku tēwe ye ngolase." ²¹We suwet shar shar, agha Musa tē nāy, "Suwet ko nane na zēghilno." ²²Ko tēmē mai tokhwo kam Ndoku Sihiyona Nokhgo yālē ma Makham nē Nəmsē, ndum ma Urushalima ma ra mburho, kam aru ngum, aru ngum ma Mala'ikura njakh njakh kam sehy sehy ma ahakh. ²³Mai tokhwo Kala ndapē ma A'mbe kilang ma mbullumawu ra mburho, ndum mai tokhwo kam Makham ma tē nē kumai ma tai, palamē ndum toi kam Shillēm ma kwang ma ndubuwo so'mbe mənē. ²⁴Mai tokhwo kam Yesu, ma tē ma pokh ye alkawari, ndum mo ndom ma wandēmənē ma se ḡala ma kokhwo ko ma Habila. ²⁵Aku lāye komāi ngēm mbaku kurhe tē ma tē wu mai ḡala. ngēm mbau pokhrē kowu ḡa Mbosē ma wun kurho shēna kam Mu ma tē lēuwo ḡala ra pang ḡa, pala mu porhe ko mu ḡa mbamu Kurhē nē lāye ḡala ma ra mburho. ²⁶Mandun mbosē, jēleni se wumbē ra pang. Da ndidimo tē wē alkawari na mənē, "nda kakhrmo ye pang ano wumbe se ḡa, nda tai kam mburho." ²⁷Mbala mētē, "nda kakhrmo, " se apē ponde Wānde ngin ma wumbe wu, Wānde ngin ma rēmmbō, ngēm Wānde ngin ma wumbe ḡa mbau yērhe wu. ²⁸Ngēm tēmē waye koko ma tē wumbe ḡa, am nduwo Mu ano mbarka, ndum ra tēmē am wunē kummbo nē Makham ra ner sen kam kwanan mbone ndu ndor. ²⁹Ngēm Makham ma Mu wati nē tellē.

Chapter 13

¹Moi ndolen rha mu mba to wato shirim. ²Mbaku mone we ye Wānde ma kwang nā rogujen ba. ngəm kalo wəmənə palamə, laden wun njumbuwo Malaiku ma wun mbenəba. ³Aku yəme kam Mōn ma ra jarum, pala mai tē apa mai ra nduko mətə. ndum aku aku yəme kam Mōn ma wun rha dwai pala mai ti apa mai. ⁴Agha ma rha mai mban ndəye ndu ndor ma wula manə, ndagki ma wula ndum mba to nduwo to njang njang, ngəm Makham an we kumai a ko Ano lammbo shirim kam ano lammbo lammbo. ⁵Mbaku pokhke pokh ko go mai kam bala ma gha a yəm. aku we kanadə Kam Wānde ma mai təkə, ngəm Makham Kam konə tē nāy, "Ana mbakha mai ba, ndum ana ghola mai ba." ⁶Mbam nduwo mu kam ndəge ko go ngəm mbam waye jiri ma na mənə, "Makham nā shakhre na ne, ana kume suwet ba. Sa mäten Mu an wunō?" ⁷Aku ləye komāi kam mbabirjen ma mai, ma wun shukukhr maiwo bala ma Makham, ndum aku ləye komāi kam tupə ma mbabirjen ma mai. mba ku shukhure mbone jiri ma wu. ⁸Yesu Almasihu tē matak h wono, kam kakhrmo, kam ndum taya tai. ⁹Mbaku mana komāi kam ana pokhyo shukurhen ma zum zumba, ma wun sharhi Mōn mbau mbakhə ba. ¹⁰Mun kam bagadi ma Mōn ma wun tupə ra alfarwa au ndumə sa mənə koi ba. ¹¹Piris ma ndor tē mennə ra pe ma njang njang kam ndom ma lō ngin ma tembuwo, hadaya ma bubut, ara mau ndum Kurho kwato mbə mana Kurho tellə mənə. ¹²Ngəm təmə Yesu təma tē ye ndui pokh ko ko ma Mbə mana, ngem mban so'mbe Mōn Kam ndom manə. ¹³Ngəm təmə moi mbam sum kam nā rha ndalang kam kume kawa manə. ¹⁴Ngəm Mun kam nokhyələ ma taya tai tuno ba. ako palamə mun gha yələ ma se toi. ¹⁵Ta Kamnə ndum, moi tai mbosə mbam mbone hadaya ma kummbo Makham, payen təmə bala ma rha Pokh mu ma tē arhe ndu ndor ma yəmnə. ¹⁶Mbamu none sharhe apomu kam, ngem Makham tē jakh jakh kam kalo hadayamətə. ¹⁷Aku mbou ndu ndor kam nāwo Kurho mbabirjenma mai, ngəm Wun tupə ma ndəye mai ngəm Nəmsə mai, pala Mōn ma wu tepire Wānde ma Wun wiwo, aku mbau ndu ndor ngem mbau wəye tupə kam mai ra jakh jakh, kam saba ahakh ba, ngem mbau wə kam saba ahakh se ndu ta mbam kam mai. ¹⁸Mbaku kummbum Makham, ngem mun mbenə Mun kam pokh ko go ma kwang, ndum Mun gha mənə am wəye ndu ko ma kwang rha Wānde ma am wəye tai. ¹⁹Ndum na mbomai ndembir ma aku we palamə, ngəm mbana waye manno kam mai kilang. ²⁰Moi Makham ma ndu ko kwang, ma tē yəlwō nā kiren ma ndor mətə pokh murho, pokhmu mara mburho Yesu, ta kalo ndom manə ma taya tai kam alkawari, ²¹Tə ndu mbə mai tai kam Wānde ma kwang ngəm Mbaku we Wānde ma tē gangē mənə, moi mban we tupə ra mu ma Wun ner. ta kam Yesu Almasihu, moi arhe ndu ndor ato nduwo to Kam tayya tai. NBA nduwoni palamə. ²²Apono, ndidimo na ndəge pokh ko go mai, aku we kanadə Kam mbala ma ndəge pokh ko go ma na mbullutu maiwo. ²³Na gha mənə aku mbene woltuwo ayemu Ti moti, Mun kam tē ana toi ndəye mai mban tonwo kilang. ²⁴Mbaku Gaye mbabirjen ma mai tai kam taima Mōn ano mbone jiri. 'Apomu ma tənə Italiya wun taye mai. ²⁵Moi Wānde ma kwang ba nduwoni Kam mai tai.

1 Peter

Chapter 1

¹Bitrus, ni tupə ma Yesu Almasihu, kwato kam ma gwaduwo wunə ma wun rokhgugen, lukhkuhmawu rha Buntus, Galatiya, Kapadokiya, Asiya, kam Bitiniya. ²Kurho Kilang mbenen ma Makham Pokh mu, ta kam njang njang ma Shilləm ma kwang, kwato kam kume mbala kam Wa'nde ndom ma Yesu Almasihu. Sharəkh kam ndu ko ma kwang mbau wiye wu ghan rha teren mai. ³Wānde ma kwang kam pokh pokh mu Yesu Almasihu. ta kam parha koi ma ndor. se mani laye mini ko moye Nəmsə ta kala yil ma Yesu Almasihu pokh murho. ⁴Toya rha kolei ma se ridndi ba, ma se sa'mbi ba, ma ndum ato puljen ba. Ma liwo rha mburho ngəm mai. ⁵Mai ma njoko ma Makham parhuwo ta kam mbone jiri ngəm parhe koi ma ape rha tahikhlima zaman. ⁶Rha timi mai njakh njakh ghan, agha dā Ndindimo nduni a komāi aku wiye sa'mba ahakh, rha keren zum zum. ⁷Miti rha gamini ba waye keren ma mbone jiri ma mai. mbone jiri ma se kokhwo zinariya kam kwang ma se ti sa'mbi, agha wowise rha wati. Miti wini ngəm mbone jiri ma mai se nāmai wo payen kam ndu ndor arhe ndu ndor rha toi ma Yesu Almasihu. ⁸Ma mai ndolati, dā mai ndi ti ba. Agha mai ndiye ti ba ndindimo, tai kam palami mai mboni jiri ko ni jakh jakh ma mai wi mini kwang kam sei sei Pokh ko go ma se kokhwo naye se ndu ndor. ⁹Mai pukhkə we Yale ma mbone jiri ma mai, parhe koi ma Nəmsə ma mai. ¹⁰Annabawa ma wun wiwo wuna ma parhe koi ma ndunuwa ma mai wun gha kalai wun sire rhakə woweyikh. ¹¹Wun gangē mbau mbene mateng kam mbosə mala ma Shilləm ma Almasihu ma ti rha wu ti toni kam wu. Miti wini Kilang ma ti kurho nawu mbala ma kume ndui ma Almasihu kam kume ner ma ato nauti mbə. ¹²Apukhwo nu Annabawa ngəm kowu wun woweyikh wu ba, dā wun wumai ni mai, miti Wānde ma wun wi mini ko Wānde ma nāmai wo Kilang, ta kam Mōn ma Shilləm ma

kwang se nauwo kam wuni. ma tuptuwo rha mburho. Wānde ngin ma Malaiku wun gha mini ɓa apuwu.¹³Kurho timi mbaku liye Ko mai. Aku ndowe kama mai kwang rha sen mai. mbaku yirhe Pokh ko go mai ko sharəkh ma mbonndu mai mbosə toi ma Yesu Almasihu. ¹⁴Pala A'mbe ano kume mbala, mbaku nawe kurho melakh ngin ma mai ma rha zaman ma rha kenndi mbenen ma mai ɓa.¹⁵Da Palama ti ma ti yewo mai ti ma njang njang, mai ma, ndum, aku ndu woku Mōn ma njang njang rha tai ma Wānde ngin ma mai. ¹⁶Ngəm mbullumnə, "Mbaku ndu woku njang njang, ngəm na mu ma njang njang." ¹⁷Mbaku yeti "pokh mu" tini kumoi kam agikh ɓa, ɗa ko ndembir tupə ma mu, aku wiye nduko ma rogujen ma mai kam suwet kam mbone ndu ndor.¹⁸Mai mbeni kam zinariya kam azurfa ma ti sa'mbi parhuwo ko mai ɓa, ko tutulukh sen ma mai wawo rha kolei kam Mōn ma mai. ¹⁹Ako palami parhi ko mai kam ndom Almasihu ma kwang, ma mbubut tiki ɓa Pala Lau gham.²⁰Gwandi Almasihu Kilang liye rha pang, ɗa rha tahikhlmə ma zamani tin ape koni kam mai. ²¹Mai ma mai mbonwo jiri no Makham ta kam ni, ma ti yilwo ti pokh murho tin mboni ndu ndor ngem mbone jiri ma mai Kam moyen ma mai mbau nduwo wu rha Makham.²²Pala ma mai sombuwo pokh ko go mai rha kume mbala ma jiri kwato kam ndola ma kulkuli ma apamai, mbaku ndola apamai kam pokh ko go ma jiri. ²³Palama manuwo Laye mai, kam kamo ma se rikhddi ɓa, ta kam mbala ma Makham ma se wiye Nəmsə ndum kam nduko mbala ma Makham.²⁴Ndum, "Tai ma yikh se pala adakh, tai ma ndu ndor ma ndo pala mbilit ma adakh. Adakh se arhi, mbiliti ndum se lisi se wukhkera me, ²⁵Da mbala ma pokh mu se nduwoto nding nding. "Miti mbala ma parhe koi ma wu mai wo ndilai ndo.

Chapter 2

¹Kurho timi mbaku mbule tai ma gherakha, gha ɓala, riya, kam missi, kam tai pattiya ɓala. ²Pala ndui lawo, pokhye lai, mbaku wiye melakh mbiya ma Shilləm ma kwang, ngəm ta kamndo mbaku yirhe Ku kam parhe koi, ³Mbaku timni pokh mu ma rha mburho ni sharəkh. ⁴Mbaku tokhku kam ni, ni nəmsə Ndoku ma Mōn wun kukhwo, ɗa ma gwaduwo ti ma kwang kam Makham. ⁵Mai ndum pala ndoku ngin ano nəmsə ti nduwo mai mana ma Shilləm ma kwang, ngəm mbaku nduwoku njan njan ano tupə, ngəm mbaku mbone ndom ma Shilləm we pukhkə kam Makham ta kam Yesu Almasihu. ⁶Ngəm mbalai se năy: " ndiyu, na wowi ndoku mano ko logoma, ma gwaduwo ma kwang rha sihiyona. Tai mu ma ti mbonwo jiri an kume kawa ɓa." ⁷Ndu ndor se kam mai ma mai mbonwo jiri. ɗa kam Mōn ma wun kukhwo mbone jiri, "Ndoku ma ana nduwo wun kukhwo, timi ma manuwo tu logoma ," ⁸Ndum, "Nduku wowe jikhyo koye se se wowe jikhyo."wun wi jikhyo, ngəm wun kurhe nawo kurho ɓalai, ndum nduna kowu mbau ndiye miti. ⁹ɗa gwandə mai Mōn matakh, ndapa koi ma pristoci ma ndu ndor koi rhakə ɓa, Mōn ma njang njang, Mōn ma wun nduwa ma Makham, ngəm mbaku naye Wānde ngin ma ti yewo mai rha mbuna toya njan njan pe ma shame koi. ¹⁰Mai Mōn ɓa tang, ɗa Ndindimo Mōn ma Makham. Tang mai wai sharəkh ɓa, ɗa Ndindimo mai wai sharəkh. ¹¹Ano ndola, na kummba mai pala rogujen kam ano kwato ndum, mbaku wumbe melakh ma yikh ma wun shakha kam nəmsə. ¹²Mbaku ndu woku kam sen ma kwang rha Mōn, ngəm mbau kurho yerhe mai Pala ano gherakha, au liye kowu ayu tupə ngin ma mai ma kwang au ndiye ndu ndor ma Makham mbosə ma mannuwo. ¹³Aku nawe kurho njoko ma agha moni ɓala kurho pokh mu. Agha ni Amana ngəm ti ndor. ¹⁴Agha ndum ano saye njoko ano tupə ma no ngəm mbau rime ano gherakha kam paye ano wiye Wānde ma kwang. ¹⁵Ngəm miti Wānde ma Makham ti gha mini, kala tupə ma kwang ma mai, aku Kaye tutulukh ma Mōn ma wun mbeni Wānde ɓa. ¹⁶Pala Mōn ma mai wawo ko mai, mbaku wiye tupə kam waye koi ke godndo ma gherakha, ɗa mbaku ndu woku Pala shewe ngin ma Makham. ¹⁷Aku mbone ndu ndor ni Mōn tai. aku ndole apamai. Aku kume suwet ma Makham. Aku mbone ndu ndor ni Amana. ¹⁸Shewe ngin, aku nawe kurho ɓala ma nogo mana ngin ma mai kam mbone ndu ndor tai, ye ni Mon ma kwang kam ano ndurul Pokh ko go ɓa, ɗa tai kam ma wun kam kenndi kenndi. ¹⁹Ngəm we payen ɓa ngəm Pokh ko go kwato kam Makham, ɓa mu ti ndigini ko saye Zara mani. ²⁰Sa mitten ma Ku waye Mbaku wi mbubut kurho ɓomai ndui mai ndigimini rha ndui? ɗa mbaku wi tupə ma kwang mai na kume ndui koni Maya wiye kanaɗə, miti we pukhkə kam Makham. ²¹Ngəm kurho timi ye wo mai, ngəm Almasihu ti kumi ndui kurho mai. Ti mbakhmai wo mbaku nawe mboni. ²²" Ti timni wiye mbubut ɓa, timni kume ghaghau rha Pokh ni ɓa. " ²³Ndum wun lattuwu ti, ti mani latti ɓa. ndum ti kummba ndui, ti năy ɓala ɓa, ɗa ti mboni koni ni mu ma ti wiye kumoi ma jiri. ²⁴Ti kam koni ti ahrwo mbubut ma mu rha yini tin sin kam wuni ko sowi, ngəm ɓa waye mini rha mbubut ɓa ɗa ɓamu wiye nduko ma jiri. Kam kume rowi mani mai salikuwo. ²⁵Tai mamai tang mai akuku pala wolma kurho teji ngin, ɗa Ndindimo mai marhukuwo kam ni kiren ma mai kam ni parhe ko nəmsə mai.

Chapter 3

¹Palami ndum, mai tamyen wula aku nawo kurho mamyen ma mai. ngəm ɓa lasen wun nawo kurho ɓala ma Makham ɓa, sen ma tamyen mawu ɓa ma ndu wuni ko koko waro ɓala. ²Ngəm wun ndu kwang pokh ko go mai Kam sen mai kam nawo kurho ɓala ma mai. ³Palami ndum Rima koi ma mai ɓa ta nduwoto yama tendikh ɓa, arikh ma zinariya agha la'nda woli ma kwa kwang. ⁴Da rime yikh ma mai ɓa nduwoni ma pokh ko go mai, ndum Roma koi ɓa to nduwoto ma se sa'mbi ɓa, ma koye koi ma mane sen rha shilləm ma kwang, ma se kam arhe ndu ndor shirim Makham. ⁵Palami Tamyen ma wun kam sen wun rimmo ko wu palami. wun mane sen wa kam Makham wun nawo kurho ɓala ma mamyen ma wu. ⁶Palami Saratu se nauwo kurho ɓala ma mamando sen yeti pokh mu ma rha mburho. Ndindimo mai A'mbe ma ndo mbaku wi tupə ma kwang ndum mbaku kumi suwet ma kume ndui ɓa. ⁷Palama na nawon, tamyen wula palami ndum mamyen Mbaku nduwo Ku kam tamyen kam mbenimni, wun kam Kati Kati, apamai ano ndu ko ano pukhkə Wānde ma kwang rha ndu ko. Aku wiye palami ngəm ɓa kume kummo ma mai. ⁸Tahikhlma koi, tai ma mai, aku ndape komai, ano dembe apamai, ano ndola pala Mōn matakh, ano ndurul Pokh ko go, ano yasəkh. ⁹Aku mane gherakha kam gherakh agha latti kam latti ɓa. Ako palami mbaku we ye wiye Wānde ma kwang, ngəm kurho timi ye wo mai ɓa Ku waye Wānde ma kwang. ¹⁰Tai mu ma ti gha mini ɓan kume ner ma ndu ko ma ni ɓan waye yenko ma sharəkh, kopo ɓan koye Elakhsi ni Kala gherakha ndimmbi pokh ni ndum kam naye ghau. ¹¹Ban mbakhe gherakha ɓan wiye Wānde ma kwang. Ban gha nduko ma kwang ndum ɓan shukurhese. ¹²Yirho pokh mu wun ndiye pokh ko go ma kwang, kumani wun kume kummo ngin ma wu. Da pokh yirho Pokh mu se yemshe kam ni wiye gherakha. ¹³Maten ma ti kekhrnuwo an tukhulo mai mbaku mani sen mai ko wiye Wānde ma kwang? ¹⁴Da mbaku kume ndui ko wiye jiri, mai ano Wānde ma kwang, mbaku kume suwet Wānde ma wun kume suwet ni ɓa. Mbaku ku kume Wānde ɓa. ¹⁵Ako palami, aku liye pokh mu pokh ko go mai namini ti ma a njan njan. Agha moni Mbaku nduwo Ku kam mbenen ma mane ɓala ni Mōn ma wun pinduwo mai ko moye Makham ma mai wimini. ɗa mbaku wiye palami Kam arhe ndu ndor. ¹⁶Mbaku ndu woku kam pokh ko go ma kwang ngəm Mōn ma wun lattamai ko nduko ma mai ma kwang rha Almasihu, mbau kume kawa ngəm wun yemshe Kam mai pala mai ano gherakha. ¹⁷Kowi kwang, ɓa kume ndui ko tupə ma kwang, ɓa ndolen ma Makham, koma ɓa ye ndui ko tupə ma pattiya. ¹⁸Almasihu tiye ndui koye matakh kurho mbubut, ti ni jiri ti kumi ndui kurho mini ma mun kam jiri ɓa, ngəm mban manndu mini kam Makham. atere ti rha yəkh, ndum a yile ti rha shilləm ma kwang. ¹⁹Rha shilləm ma kwang ti sinwo ti wiwo ɓala ma parhe koi ni shilləm ngin ma Ndindimo wun rha jarum. ²⁰Wun wi kenndi sen rha Kanandi ma Makham Kurho moye wuni rha mbosə ma Nuhu rha zaman ma yembe kəə ăm, Makham tin parhe ko Mōn kalla---nəmsə perkira--- rha ăm. ²¹Miti yipei baptisma ma parhe ko mu Ndindimo, palama so'mbe Dauda rha yəkh ɓa, mbo yema kummo Makham kam Pokh ko go ma kwang a kalo yili ma Yesu Almasihu pokh murho. ²²Ti yekini rha mburho. Ti sha tassə ma Makham. Malaiku, Ano njoko ngin kam ano rha yili a nduko kopa mbau nawo kurho ni.

Chapter 4

¹Kurho timi, Pala ma Almasihu ti kummbo ndui rha yəkh, mun ma mba mu ndowe pokh ko go mu ko timi. Tai mu ti kummbo ndui rha yəkh mban mbakhe wiye mbubut. ²Mui miti nduman karə melakh Wānde ngin ma koni ɓa, mbo Wānde ngin ma Makham rha mbaku ma yen ko mani rha ndu ko pang. ³Ngəm mbosə kokhni ma mu wiye Wānde ngin ma Mōn ma wun mbenə Makham ɓa wun wi mini. Pala yerho, Pattiya melakh ngin, kam kwijen, kam tutulokh, kam ye Wānde ngin, kam kwato Pokh mbam kam Wānde ngin ma pattiya. ⁴Wun ndimini ke pokhye Wānde mai winini pala mai ndapa koi kam wuni rha wiye Wānde miti ɓa, timi wun latti mai. ⁵Au naye Wānde ma wun wiwo ni mui ma ti momini mban wiye kumoi ni Mōn ma wun kam nəmsə kam ma murho wu. ⁶Kurai wauwo ɓala ma parhe koi ni Mōn ma wun murho wu, tai kam kumoi ma wawo rha yəkh Mōn, mbau wundowu Kam Makham rha Shilləm ma kwang. ⁷Tahikhlma ko Wānde ngin tai wun toi jen. kurho timi, aku liye Ko mai, aku liye Ko mai kam time Wānde ngin ngəm kummbo. ⁸Wānde ma kokhwo tai, aku mane sen mai kala ndola apamai, ngəm ndola se gha kurho naye mbubut ma lasen ɓa. ⁹Aku wiye to rogujen ni apamai kam Wānde ngin ma kwang waro ɓa Pokh rha ki ɓa. ¹⁰Pala ma agha ma ti wawo mbenen, mbaku wiye tupə tiki ngəm mbaku sharhe apamai, pala Mōn ma wun lowi mbenen ma Makham, ma ti mbommbo kam pokh ko go ma kwang. ¹¹Bamu ti naye ɓala ma parhe koi mban mbene ɓala ma Makham ma ti nəmini, ɓa mu ti sharəkh ɓan wiye Kam tondom ma Makham ti mbonwo, ngəm tai rha Wānde ngin ɓa arhe ndu ndor ma Makham ta kam Yesu Almasihu. arhe ndu ndor kam njoko mani ma tayya tai Amin. ¹²Ano ndola, mbaku arhe nokh kume ndui ma se toi kalo kere mai Pala pokhye Wānde, gha nəmini pokhye Wānde ma gha wijen komäi. ¹³Na mbaku ni rha Almasihu rha kume ndui ma ni, aku wiye njakh njakh, ngəm mbaku wiye njakh njakh kam sai sai Pokh ko go rha mbosə ma toi mani. ¹⁴Ba kurho latti mai ngəm Almasihu, mai ano Wānde ma kwang, ngəm shilləm ma arhe ndu ndor kam Shilləm ma Makham ato nduwoto ko mai. ¹⁵Da agha mu rha mai ɓan kume ndui ko Wānde ma terhe murho, agha ni shiri, agha ni gherakha, agha ni gome koi. ¹⁶Da ɓa mu ti kume ndui ngəm ti ma Almasihu, mban kume kawa ɓa, ɗa mban arhe ndu ndor ma Makham rha yimi miti. ¹⁷Ngəm mbosə wini ma kumoi ato arhe ndu ndor ma Mōn mana ma Makham. ɓa zalakurai Kam mini, meten tahikhlma kurho moni ma wun kukhwo nawo kurho ɓala ma Makham? ¹⁸Ba mu, "ni Pokh ko go ma kwang ti wayi parhe koi mani kenndi kenndi, sa, meten ma wiye ni ni mu mati kukhwo nawo kurho Makham kam ni mbubut ndum?" ¹⁹Kurho timi moyu ma wun kume ndui rha yim Markham, mbau mbone Nəmsə wu kam leumini mati wiwo mini wun wiye ma-kwang.

Chapter 5

¹Na yenye masəkhjen ma Wun rha mai, na ne ma na ayemai masəkh, ma na mbenwo kume ndui ma Almasihu, na ni waye Wānde rha njoko ma wiye. ²Kurho timi na yenye mai masəkhjen, aku wiye kiren garke ma Makham ma wun Sha mai. Aku ndiye wuni, ko dole ba, da ngəm mai gha wi mini palami, ko wiye ma Makham. Aku ndiye wuni ngəm waye Wānde ma mbam ba da ngəm Pokh ko go mai se lewi. ³Ba Ku ndu woku Pala ano njoko ko Mōn ma wun rha wun rha Sha mai, da aku nduwo kwa we shukukhwo ni garke. ⁴Mbosə ma ape Amana ni kiren a pukhe gubilen ma ndu ndor ma ndo se sa'mbi ba. ⁵Palami, mai A'mbe kwatən Mbaku nawe kurho masəkhjen. Tai ma mai mbaku ndowe kama mai kwang, mai sharhe apamai, ngəm Makham ti lewə ni ndu ndor koi ba, da Mōn ano kenndi kenndi ti mbau sharəkh. ⁶Ngəm timi mbaku kannde komäi kurho Sha Makham ni Wānde ngin tai ngəm an pukhkə mai ba Mbosə ni wini. ⁷Mbaku zumpuni tai Wānde ma pokh Ko go mai, ngəm ti ndiye mai. ⁸Ku li komäi, aku mane sen mai ko Wānde ngin. Ni yemshe, pala mizam ti lalau ti mbala mbalo, ti gha mu man a'nde. ⁹Aku yemshe apamai shar shar kam ti. Aku wiye Ku tondom rha mbone jiri ma mai. Aku mbene apamai ano ndu ko rha pang moti wun kurho ndige kenndi kenndi kama ma mai. ¹⁰Mbi kume ndui ma mai ma yen ko kalla, Makham ni sharəkh ma kirauni tiki ba, ma ti ye wo mai toya tayya tai ma ndu ndor ma ni rha Almasihu, an koye mai, an yirhe mai, ndum an gangəre mai. ¹¹Njoko se ndu to kam ni ma tayya tai Amin. ¹²Na lewi kam Sila ayo ni sen ma kwang, ndum na mbullutu maiwo kalla kam ma sha ni. Na yenye mai ndum na nāmai Wānde ma na mbullumaiwo sharəkh ma Makham ma kulkuli. Aku yirho Ku rha ni. ¹³Se tamnoi ma se Babila ma gwaduwo kam mai, se Kurho taya mai, kam Markus, Lau mano, ti kurho tayamai. ¹⁴Aku Tate apamai Pokh ma ndola. Nduko ma kwang ato nduwoto kam mai tai ma mai rha Almasihu.

2 John

Chapter 1

¹Bala ma Babrijen wiwo kwato kam tamno ma gwadhuwō kam ambe mado, Mana ndolwo rha jiri, yərhe nane ba, tai kam mon ma wun benwo jiri. ²Nghəm jiri ma se dutawo rhamu, to nduko kam mini ndun ndun. ³Nduko ma kwang, kam yasen, kam nduko masən, a to nduko kam mini, ma potutowo kam Makham pokhmu kam laumani yesu kristi, rha jiri kam ndolen. ⁴Nawi jakh jakh kam waye ambe mamai kurho kwato rha jiri, pala ma pokhmu ti nāwo. ⁵Na kuboshi tamnō, Na naji pokhye bala ba, balai ye ma nawo kilang, am ndole apomu. ⁶Miti Ndola, bamu wiye kwato rha bala Mani miti Mani, pala ma mun kumbo kilang, am we kwato rakhi. ⁷Ano tokula pe wun pothuwo ghan rha mon, wun kurhi, au lowe yesu ti tonwo rha dimbi yikh. Miti ano tokulo mon kam ano yemshe ma yesu. ⁸Baku lē komai kwang, baku wase kurhe wade ma mun wumai wo tupinī ba, Baku wī aku de wade ma kwang. ⁹ai mu ma tē sharhiwo yikī tē duni ako bala ma yesu tē shukurwo ba ndum tē kam Makham ba, Ma tē ndunuwo ko shukurhe shukurhe tē kam pokh kam lawei. ¹⁰Tai muma ti tonwo kammai kam shukurhei modun zum, Baku puke ti mana mamai ba aghā lalei baku wun ba. ¹¹Tai muma tē wunwo lalei mana mani, Tupi ma muī ma pattiya a laghirhe tē. ¹²Tai kam palami na kam wande ma ano namai, ghan, da ano wuni ano bullutī mai ba, naga mini ano tono am wīye bala ra pokh kam pokh, ngəm aku we lakh jakh kwanwa. ¹³Maljhenji ma shi gwanduwo wuni wun kurho tayeshi.

3 John

Chapter 1

¹Muma ndor nē ndola Gaius ma ndolwo rha jiri. ²Nē ndola na kubo tai wande a kwato todom pala mai dukuwo rha shilləmni. ³Nawi jakh jakh kokoro ngəm maljen touwo wun beni jiri. Pala ma kai wiwo kwato rha jiri. ⁴Na kam jakh jakh ma ndor kokhwo ko tim ba, ano kume ambe mano wun kurho kwato rha jiri. ⁵Ni ndola kai api bone jiri, pema kai wiwo tupi nghim maljen kam rogujeñ. ⁶Mon ma wun duwo rha jiri, mam ndola mago rha yirho kam ma kumbo ma makham. Akawiye kwang aka tupe wunime ako kwato ma wu ma kwang rhoa makham. ⁷Nghəm rha yimni wun kokhwo pang wun ano wande ba, kam ano bene jiri ba. ⁸Ako palami am wiye lalai pala timi am dike ano tupi kam apomu ngəm jirī. ⁹Na bulli wande ni ma ano dapijen rha kawī kubo, Diotrephes, mati ndolwo ban duwoni shirim ramu tē puki min ba. ¹⁰Ana tonowo ano yeti ko wade ma ti wimini, rha weye bala ma gerakhgha tiki bakomu. keriti tim ba, yirho kurhe puke maljen mu ba kam kaye ano toi kala wun lalai, kam pōde wuni ano rha kawī kubo. ¹¹Ni ndola kurha ku shukurhe wade ma pattiya ba, aku wiye wade ma kwang. Muma

Chapter 1

wiwo wade ma kwang ti ma Makham. Nghim mon ma pattiya wun diye makham fa. ¹²Demetrius ti puki bala ma kwang, kam mom tai kam jiri, kam bala ma kawang mai beni mun boni jiri koni. ¹³Na kam wade ghan mana ga bullutungo da ano wuni ano bullu go kam we bullo fa ¹⁴Da naga mini ano sino waye kai am we bala rho yirho kam yirho.